

**Strategji nacionale për Pronësinë industriale të
Republikës së Maqedonisë**

Nr. i projektit IPA/TAIB2011/6.9/LOT10/07

Nga

z. Kostadin Manev dhe z. Andrea Kushti

të përfaqësuar nga

AECOM International Development Europe SL

AECOM

Lista e bashkëpunëtorve

Safet Emruli – Drejtor, Enti shtetëror për pronësi industriale
Jetmir Shabani – Udhëheqës i njësisë për patenta, Enti shtetëror për pronësi industriale
Blerim Zlatku – Këshilltar shtetëror, Ministria e ekonomisë
Lukman Shakiri – Udhëheqës departamenti, Ministria e ekonomisë
Sonja Solevska – Udhëheqëse i departamentit për inspektim, Inspektorati shtetëror i tregut
Sasho Jovanovski – Inspektor kryesor, Ministria e punëve të brendshme
Aleksandar Aleksovski – Udhëheqës i njësisë, Departamenti gjyqësor, Ministria e drejtësisë
Burim Hajdari – Shef i departamentit për masa jotarifore dhe mbrojtja e të drejtave të pronësisë intelektuale, Administrata doganore
Snezhana Dimitriovska – Bashkëpunor, Akademia për gjykatës dhe prokurorë
Ramije Cara – Gjykatës, Gjykata administrative
Vesna Andonovska – Këshilltar i pavarur juridik, Gjykata e Lartë
Elena Tapanxhioska – Këshilltar, Departamenti i marketingut dhe cilësisë së prodhimeve bujqësore, Ministria e Bujqësisë, pylltarisë dhe ekonomisë së ujërave
Mite Kostov - Udhëheqës, Trupi koordinues për pronësi intelektuale
Natasa Lazarovska – Ndihmës udhëheqës në departamentin për çështje juridike dhe financiare, Fondi për inovacione
Snezhana Kamilovska Trpovska – Drejtor, Drejtoria e Odave Rajonale dhe bashkëpunim ndërkombëtar, Oda ekonomike e Maqedonisë
Eleonora Bozhinovska - Ekspert bashëpunor i lartë, Agjensioni për përkrahjen e sipërmarresisë
Marina Nacka , Ass. Profesor, Fakulteti për shkencë bujqësore dhe ushqim - Shkup
Jovan Joanidis – Kryetar i Shoqatës së agjensioneve për pronësi intelektuale
Margarita Pekevaska – Përfaqësuese për patenta
Gjorgji Filipov – Drejtor, Agjensioni për pronësi intelektuale BERIN

LISTA E SHKURTESAVE	5
HYRJE.....	7
KAPITULLI 1. SISTEMI KOMBËTARE I PI.....	10
1.1. INFORMATAT RELEVANTE NË LIDHJE ME VENDIN.....	10
1.1.1. STRATEGJIA NACIONALE E PRONËSISË INTELLEKTUALE 2009-2012.....	10
1.1.2. POLITIKA INDUSTRIALE E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË 2009-2020.....	11
1.1.3. PROGRAMI I QEVERISË SË REPUBLIKËS SË MAQEDONISË PËR PERIU DHËN 2014-2018.13	
1.1.4. STRATEGJIA PËR INOVACIONE E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË 2012-2020.....	13
1.2. KORNIZA LIGJORE KOMBËTAR PËR PI.....	15
1.3. KAPACITETET INSTITUCIONALE.....	18
1.3.1. ENTI SHTETËTOR PËR PRONËSI INDUSTRIALE	19
1.3.2. MINISTRIA E EKONOMISË (ME).....	26
1.3.3. MINISTRIA E BUJQËSISË, PYLLTARISË DHE EKONOMISË SË UJRAVE.....	27
1.3.4. MINISTRIA E PUNËVE TË BRENDSHME.....	29
1.3.5. ADMINISTRATA DOGANORE.....	29
1.3.6. INSPEKTORATI SHTETËTOR I PUNËS.....	36
1.3.7. AKADEMIJA PËR GJYKATË DHE PROKURORËT.....	38
1.3.8. UNIVERZITETITE	40
1.3.9. MINISTRIA E DREJTËSIS.....	43
1.3.10. ASOCIACIONI I PËRFAQËSUESVE PËR PRONËSI INTELLEKTUALE TË REPUBLIKËS SË MAQEDONISË (ADPIA).....	44
1.3.11. GJYKATA SUPREME.....	45
1.3.12. ODA E TREGTISË DHE INDUSTRIE (OTI).....	46
1.3.13. AGJENCIONI PËR MBËSHETJE TË SIPËRMARRJEVE.....	48
1.3.14. MINISTRIA E ARSIMIT DHE SHKENCËS.....	49
1.3.15. ZYRA E PROKURORIT PUBLIK	50
1.3.16. TRUPI KOORDINUES PËR PRONËSINË INTELLEKTUALE (TKPI).....	51
1.3.17. FONDI PËR INOVACION DHE ZHVILLIM TEKNOLOGJIK (FIZHT).....	52
1.3.18. GJYKATA ADMINISTRATIVE E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË.....	54
1.3.19. AMBASADAT E SHTETEVE TE HUAJA.....	56
1.4. SISTEMI KOMBËTAR PËR INOVACIONE DHE KAPACITETI I KOMUNITETIT TË BIZNESIT LOKAL PËR TË GJENERUAR DHE PËRDORUR PRONËSINË INDUSTRIALE	56
1.5. VETËDIJA E SHOQËRISË PËR PI.....	60
KAPITULLI 2. VIZIONI DHE SYNIMET STRATEGJIKE	62
2.1. VIZIONI.....	62

2.3 QËLLIMET SPECIFIKE.....	63
-----------------------------	----

KAPITULLI 3. POLITIKA: INSTITUCIONET E PERFSHIRA DHE ROLET E TYRE DHE MISIONET.....	64
--	-----------

3.1. PARIME TË PËRGJITHSHME.....	64
---	-----------

3.2 POLITIKAT DHE MASAT.....	64
-------------------------------------	-----------

3.2.1. ENTI SHTETERORE PËR PRONËSI INDUSTRIALE (ESHPI).....	65
---	----

3.2.2. ADMINISTRATA DOGANORE (ADRM).....	76
--	----

3.2.3. INSPEKTORATI SHTETËROR I TREGUT (ISHT).....	78
--	----

3.2.4. FONDI PËR INOVACION DHE ZHVILLIM TEKNOLOGJIK (FIZHT).....	80
--	----

3.2.5. AGENCIJA PËR NXITJEN E SIPËRMARRJES (ANS).....	81
---	----

3.2.6. MINISTERIA E DREJTËSISË (MD).....	82
--	----

3.2.7. MINISTERIA E PUNËVE TË BRENDSHME (MPB).....	82
--	----

3.2.8. AKADEMIJATA E GJYKATËSVE DHE PROKURORËVE (AGJP).....	84
---	----

3.2.9. GJYKATA ADMINISTRATIVE (GJA).....	84
--	----

3.2.10. DHOMAT TREGTARE DHE INDUSTRIALE (OTI).....	85
--	----

3.2.11. UNIVERZITETE.....	86
---------------------------	----

3.2.12. GJYKATA SUPREME (GJS).....	87
------------------------------------	----

3.2.13. SHOQATA E PËRFAQËSUESVE PËR PRONËSI INTELEKTUALE NË RM.....	87
---	----

3.2.14. MINISTERIA E ARSIMIT DHE SHKENCËS.....	88
--	----

3.2.15. MINISTERIA E EKONOMISË (ME).....	89
--	----

3.2.15. MINISTERIA E BUJQËSISË, PYLLTARISË DHE MENAXHIM ME UJË (MBPU).....	90
--	----

KAPITULLI 4. MONITORING DHE VLERËSIMI I STRATEGJISË.....	91
---	-----------

KAPITULLI 5. BASHKËPUNIMI DHE KOORDINIMI.....	94
--	-----------

KAPITULLI 6. PLANI I VEPRIMIT.....	95
---	-----------

KAPITULLI 7. SHTOJCAT.....	112
-----------------------------------	------------

LISTA E SHKURTESAVE

SHPPI	Shoqata e përfaqësuesve të Pronësisë Intelektuale të Republikës së Maqedonisë
CA	Organ kontraktues
CEN	Rrjeti i të dhënave doganore për parandalimin e krimit (Customs Enforcement Network)
IPM	Interfaced Public Member
R & D	Hulumtim dhe zhvillim
TAIEX	Asistencë Teknike dhe Shkëmbim i informacionit
WIPO	Organizata botërore për pronësi intelektuale
APSRM	Agjensioni për përkrahjen e sipëmarrësisë
AGJPP	Akademia për gjykatës dhe prokuror publik
BPV	Bruto prodhimi vendor
PIP	Përfaqësues i lartë i programës
TGJ	Tregues gjeografik
TVSH	Tatimi i vlerës së shtuar
DBE	Delegacioni i Bashkimit Europian
DZ	Disenjo
ESHPI	Enti shtetëror për pronësi industriale
ISHT	Inspektorati shtetëror i tregut
SDI	Sistem i decentralizuar i implemetimit
MBP	Marrëveshja për bashkëpunim në lëminë e patentave
E	Ekspert
REP	Rrjeti europian i patentave
EPO	Zyra europiane e patentave
SEMD	Sistem elektronik për menaxhimin e dokumenteve
EUIPO	Zyra e Bashkimit Europian për Pronësi intelektuale
VP	Vendi përdorues
IPA	Instrument për ndihmë parahyrëse
PI	Pronësia industriale
OEI	Odat ekonomike industriale
TKPI	Trupi koordinues për pronësi intelektuale
ZHTB	Zyra për harmonizimin e tregut të brendshëm
PAP	Person për autorizimin e programit
ME	Ministria e ekonomisë

Strategjia Kombëtare për Pronësi Industriale të Republikës së Maqedonisë 2016-2018 - Draft

MBPEU	Ministria e bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së ujrave
MD	Ministria e drejtësisë
FVM	Firmat e vogla dhe të mesme
PKMA	Programi Kombëtar për Miratimin e Acquis
OLAF	Zyra evropiane për luftimin e mashtrimeve financiare
DPI	Të drejtat e pronësisë intelektuale
PRAG	Udhëzues praktik i procedurave të kontraktimit për aktivitetet e jashtme të BE-së
RM	Republika e Maqedonisë
SVOT	Pikat e forta, dobësitë, mundësitë, kërcënimet
CCA	Marrëveshja për stabilizim dhe asocim
OBD	Organizata botërore doganore
TAIB	Asistenca gjatë tranzicionit dhe ngritjes institucionale
ATDPI	Aspektet tregtare e të drejtave të pronësisë intelektuale
TAF	Ndihma teknike Envelop
TL	Tim Lider
MT	Marka tregtare
ToP	Termet e referencës
FIZHT	Fondi për inovacione dhe zhvillim teknologjik
DDDA	Deklaratat doganore dhe dokumentt e akcizave
ADRM	Administrata Doganore e Republikës së Maqedonisë
CFCF	Departamenti për finansim qendror dhe kontraktues

HYRJE

Autorët duan të shprehin mirënjohjen e tyre për të gjithë ata që kontribuan në këtë dokument.

Një nga arritjet më të rëndësishme të shoqërisë njerëzore moderne është krijimi i një sistemi për mbrojtjen e pronësisë intelektuale, për të mbrojtur rezultatet e aktiviteteve krijuese të njeriut, si kombëtare ashtu dhe ndërkombëtare. Të drejtat e pronësisë industriale, përkatësisht - shpikjet, modelet e përdorimit, markat tregtare, treguesit gjeografikë, dizenjt industrialë, varieteteve të bimëve dhe racave të kafshëve dhe topografisë së qarqeve të integruara janë një pjesë e rëndësishme e këtij sistemi. Rëndësia e pronës intelektuale për zhvillimin ekonomik dhe prosperitetin e ekonomive kombëtare, si dhe individit është e pamohueshme. Për më shumë se 20 vjet, Republika e Maqedonisë i vë çështjet që lidhen me zhvillimin e sistemit kombëtar për mbrojtjen e pronësisë industriale në vendin të rëndësishëm në politikat shtetërore. Ka një vëmendje të vazhdueshme dhe qasje sistematike për përcaktimin e gjendjes aktuale, çështje dhe hapa dhe masa të nevojshme për të zhvilluar më tej sistemin kombëtar të pronësisë industriale, unifikimin e saj dhe harmonizimin me standardet evropiane dhe ndërkombëtare.

Mbrojtja e të drejtave të pronësisë industriale në territorin e Maqedonisë daton që nga viti 1919. Deri në Luftën e Dytë Botërore, ka pasur një zhvillim të qëndrueshëm dhe të suksesshëm, në krahasim me vendet e tjera evropiane. Me ardhjen e sistemit socialist, prona industriale ka pësuar një goditje të rëndë nga e cili ende nuk është rikuperuar. Ky është një proces i njohur në të gjitha vendet që dalin nga regjimi socialist. Ky proces e vrau frymën e sipërmarrjes së lirë dhe të krijimtarisë dhe e hoqi pronësinë private.

Zbatimi i të drejtave të pronësisë industriale ka rënë në mënyrë dramatike. Prona industriale është bërë pothuajse jo-ekzistente deri fillim të viteve '90. Rënia e Murit të Berlinit shkaktoi rinovimin e pronësisë industriale, si në çdo vend tjetër post-socialist. Që atëherë, Maqedonia ka bërë përpjekje të mëdha për të forcuar mbrojtjen e PI dhe ka bërë përparim të madh në këtë drejtim.

Strategjia Kombëtare e Pronësisë Industriale 2016-2018 ka për qëllim të siguroj të njëjtin nivel të mbrojtjes së PI si në vendet e tjera evropiane. Kjo strategji - përveç aktiviteteve klasike, si masa të ndërtimit të kapaciteteve dhe trajnimit, do të tregoj më shumë vëmendje në rritjen e ndërgjegjësimit për PI në të gjithë shoqërinë. Ai gjithashtu përmban masa të hollësishme për të maksimizuar vlerën e të drejtave të PI.

Të gjitha vendet post-socialiste vuajnë nga një mungesë e theksuar e vetëdijes dhe mos shfrytëzimin të mundësive të PI. Shitja e të drejtave të pronësisë industriale ka një histori

të shkurtër dhe kjo është një arsye pse markave e njohura vendore nuk janë pjesë e peizazhit në këto vende.

Kjo strategji ka për qëllim të adresoj këto mangësi përmes masave të planifikuara mirë. Kuadri ligjor për PI qëndron në vend dhe është në përputhje me direktivat e BE në masë të lartë. Duhet të bëhen më shumë përpjekje për të mbrojtur të drejtat e pronës intelektuale në nivele kombëtare, rajonale dhe ndërkombëtare.

Mund të themi se kjo do të jetë strategjia për promovimin e PI, ngritjen e vetëdijes për PI si dhe për vlerësimin dhe marketingun e të njëjtave.

Republika e Maqedonisë e njih rëndësinë e krijimit, shfrytëzimit dhe mbrojtjes së të drejtave të pronësisë intelektuale, si një faktor i rëndësishëm për zhvillim të qëndrueshëm ekonomik dhe rritje ekonomike në ekonominë moderne globale. Për këtë qëllim, Qeveria pranoi qasje sistematike të politikës ndër-sektoriale në pronësinë intelektuale, kështu që roli i saj të definohen më saktësisht në kuadrin ekonomik dhe kulturor kombëtar për të krijuar një rrjet të pjesëmarrësve qeveritarë dhe jo-qeveritarë me të cilat pronësia intelektuale do të bëhet mjete kryesor i zhvillimit.

Inovacionet luajnë një rol të rëndësishëm si një nxitës i rritjes ekonomike dhe prosperitetit të çdo vendi. Indeksi për Inovacion Global (IIG), i cila synon të përmirësojë mënyrën se si maten dhe të kuptohen inovacionet, në 2015 mbulon 141 ekonomi në mbarë botën dhe përdor 79 indikatorë në një varg temash.

Indeksi IIG 2015 është llogaritur si mesatarja e dy nën-indekseve. Nën indeksi i vendosjes së të dhënave për inovacion vlerëson elementet e ekonomisë kombëtare që përmban aktivitete të lidhura me inovacionet, dhe të grupuara në pesë shtylla: (1) Institucionet, (2) të kapitalit njerëzor dhe hulumtimit, (3) Infrastruktura, (4) sofistikimi i tregut, dhe (5) sofistikimit të biznesit. Nën indeksi i inovacionit përfshin treguesit faktik të rezultateve të inovacionit, edhe atë të ndarë në dy shtylla: (6) produkt i njohurive dhe të teknologjisë dhe (7) produkte krijuese.

Sipas IIG 2015 Maqedonia është renditur e 56-të nga 141 vende që tregojnë dinamizëm dhe një prirje rritëse¹.

Përqëndrimi në mundësitë për kërkimin dhe zhvillimin, rëndësia e inovacioneve, aktivitetet e inovacioneve të inovatorëve dhe shpikësit dhe industritë krijuese, do të ofrojë një ambient të favorshëm për një ekonomi më konkurruese të Republikës së Maqedonisë, të bazuara në njohuri. Sistemi i zhvilluar në mënyrë të përshtatshme dhe të financuara e të drejtave të pronësisë intelektuale është një parakusht për arritjen e qëllimeve strategjike

¹ Global Innovation Index 2015

të zhvillimit ekonomik dhe social.

Duke u përqëndruar në zhvillimin e sistemit kombëtar të PI, autoritetet kompetente të Republikës së Maqedonisë filluan përgatitjen e një strategjie kombëtare me qëllim që kapacitetet e institucioneve përgjegjëse të përqendrohen në arritjen e rezultateve të rëndësishme, në një kohë të shkurtër. Strategjia aktuale mbulon një periudhë relativisht të shkurtër kohe në mënyrë që masat e parashikuara në to do të jenë të dizajnuara për të arritur rezultatet e mundshme menjëherë, dhe të formojnë bazën për modelet dhe proceset në përputhje me objektivin kryesor për periudhën e ardhshme. Prandaj, Strategjia duhet adresojë fushat e mëposhtme kritike të sistemit të pronësisë industriale në vend - forcimin e legjislativës së sistemit kombëtar të PI; rritjen e kapaciteteve të ESHPI për dhënien e shërbimeve, rritjen e kapaciteteve të agjencive të zbatimit të ligjit për mbrojtje më efektive të të drejtave të pronësisë industriale; përmirësimin e kapaciteteve të komunitetit lokal të biznesit për të gjeneruar dhe përdorur pronën intelektuale, dhe e fundit por jo më pak e rëndësishme, ngritjen e PI për shoqërinë.

KAPITULLI 1. SISTEMI KOMBËTARE I PI

1.1. INFORMATAT RELEVANTE NË LIDHJE ME VENDIN

Në vitet e fundit, politika shtetërore e Republikës së Maqedonisë në fushën e mbrojtjes së pronësisë industriale tregon qëndrueshmëri në një numër të dokumenteve të rëndësishme strategjike, ligjeve dhe nismave, si dhe një sistem të masave dhe aktiviteteve. Të gjitha këto kanë për qëllim ngritjen e nivelit të mbrojtjes, kapacitetit të institucioneve dhe punonjësve të tyre, krijimit të mjedisit ku të gjithë anëtarët e shoqërisë do të kenë mundësi të barabarta- bizneseve, universiteteve dhe studiuesve, konsumatorët, për të rritur ndërgjegjësimin e tyre në lëmi të ndryshme, në mënyrë për të përdorur mjetet e duhura për të mbrojtur pronën e tyre intelektuale.

1.1.1. STRATEGJIA NACIONALE E PRONËSISË INTELEKTUALE 2009-2012.

Dokumenti i fundit zyrtar i cili adreson këtë çështje në mënyrën e përshkruar më lartë është Strategjia Kombëtare për Pronësinë Intelektuale 2009-2012.

Programi Kombëtar për Miratimin e Acquis të Bashkimit Europian të vitit 2009, në Kapitullin 7 (Pronësia Intelektuale), për ndërtimit e kapaciteteve për implementimin dhe zbatimin e acquis në të gjitha fushat, ky dokument është një prioritet i Partneritetit të anëtarësimit për Republikën e Maqedonisë në Komunitetin Evropian.

Enti shtetëror për pronësi industriale morri mbështetje nga proekti i USAID për mjedisin e Biznesit -it për krijimin e Strategjisë Kombëtare të Pronësisë Intelektuale për vitet 2009-2012, i cili në shtator të vitit 2009 është miratuar dhe publikuar së bashku me një plan veprimi të Strategjisë Kombëtare të Pronësisë Intelektuale 2009-2012. Qëllimi i përbashkët i Strategjisë ishte rritja e nivelit të efikasitetit të mbrojtjes dhe zbatimit të të drejtave të pronësisë intelektuale në vend, në përputhje me rregullat dhe kushtet e Komunitetit. Katër objektivat strategjike të përcaktuara në përputhje me këtë qëllim janë:

- Duhet të forcohet e kuadri ligjor në fushën e pronësisë intelektuale;
- Të forcohet zbatimi i të drejtave të pronësisë intelektuale;
- Të zhvillohen kapacitetet e mbajtësve individuale të të drejtave dhe komunitetit të biznesit për mbrojtjen dhe zbatimin e të drejtave të pronësisë intelektuale;
- Duhet të forcohet vetëdija publike si dhe përfitimet nga pronësia intelektuale.

Raporti i vlerësimit është publikuar me mbështetjen e WIPO-s në fund të vitit 2012, pas zbatimit të suksesshëm të Strategjisë Kombëtare të Pronësisë Intelektuale 2009-2012.

Në të njëjtin janë bërë konkluzionet dhe rekomandimet për periudhën e ardhshme. Raportimi dhe implementimi i rezultateve dhe progresi janë vlerësuar si jo shumë të

rreptë. Duke marrë parasysh këtë fakt, është konstatuar se mund të ketë nevojë për trajnim në menaxhimin e projekteve.

U tregua entuziazëm i madh dhe angazhim nga administrata shtetërore kurse sektori privat ka pasur një rol të vogël në zbatimin e kësaj strategjie, për shkak të mungesës së përgjigjes dhe pjesëmarrjes në procesin e vlerësimit. U konstatua se të gjitha institucionet duhet të inkurajohen që të marrin pjesë në mënyrë aktive në proces për të arritur rezultate më të mira.

Përfshirja e studiuesve në fushën e teknologjisë dhe shkencës ka qenë i papërfillshëm. Kapaciteti i institucioneve kërkimore duhet të zhvillohet në mënyrë që ajo të jetë në gjendje për të menaxhuar si duhet komercializimin e shpikjeve të tyre. Shumë rekomandim i rëndësishëm për sektorin është hyrja në një bashkëpunim më të ngushtë me industrinë, veçanërisht ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme në mënyrë që të jenë në gjendje të zhvillojnë kërkesat e tregut dhe për të promovojnë transferimin e teknologjisë

Raporti i vlerësimit arrin në përfundimin se nuk ka koordinim të mirë dhe integritet në mes të strategjisë dhe programeve të ndryshme dhe iniciativave të ndërmarra nga institucionet. U konstatua gjithashtu se një aspekt shumë i rëndësishëm i Strategjisë për PI është të përqëndrohet në mbështetjen e programeve të institucioneve me qëllim të përmirësimit të konkurrencës së tregtisë dhe industrisë së vendit, dhe të sigurojë zgjedhje dhe mbrojtje më të mirë të konsumatorit. Ajo nuk duhet të synojnë vetëm në pronësinë intelektuale, si një çështje e veçantë.

Për më tepër, me kërkesë të ESHPI, WIPO miratohen ndihmë financiare për përgatitjen e udhëzimeve për përgatitjen e një strategjie të re trevjeçare kombëtare, këtë herë duke u fokusuar vetëm në pronësinë industriale. Dokumenti është publikuar në faqen e internetit të ESHPI.

Nëpërmjet programit TAIEX, BE-ja ofroi mbështetje për grupet e interesit në projekt për trajtimin mbrojtjen dhe zbatimin e pronësisë intelektuale duke financuar trajnime për stafin e institucioneve të ndryshme që lidhen me PI të administratës qendrore. Në Shkup në vitin 2013, u mbajt një seminar rajonal i projektuar për të punësuarit (policia, doganat dhe prokuroria) i financuar përmes TAIEX-it dhe të mbajtur nga Interpoli. Për një diskutim të bashkëpunimit në të ardhmen në kuadër të pranimit të ardhshëm të Kroacisë në BE, një delegacion vizitoi i ESHPI vizitoi Zyrën kroate për PI në vitin 2014.

1.1.2. POLITIKA INDUSTRIALE E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË 2009-2020

Vizioni i paraqitur në këtë dokument synon një politikë proaktive në fushën e pronësisë industriale që do të mbështes industrinë e Maqedonisë për të prodhuar produkte dhe

shërbime me vlerë të lartë të shtuar, të bazuar në dije, inovacion dhe bashkëpunim. E ardhmja e industrisë së Maqedonisë qënron në zhvillimin e potencialit shkencor dhe kërkimor, si dhe në prodhimin e produkteve të qëndrueshme, organike dhe të specializuara me teknologji të lartë si dhe shërbimeve që plotësojnë nevojat e tregjeve ndërkombëtare.

Pesë qëllimet strategjike të përcaktuara për arritjen e vizionit të politikës industriale të Maqedonisë janë: nxitja e bashkëpunimit ndërkombëtar të pjesëmarrësve më të rëndësishëm në zhvillimin ekonomik; rritjen e investimeve në kërkime dhe zhvillim nga ana e sektorit publik dhe privat, bashkëpunimi në mes të institucioneve të industrisë, dhe atyre akademike, kërkimore dhe qeveritare; përdorimi i energjisë së gjelbër, si një parakusht për krijimin e një prodhimi të qëndrueshëm të produkteve organike; krijimin e një klime të favorshme biznesi, si dhe promovimin e ndërmarrjeve të reja të vogla dhe të mesme rritje të shpejtë përmes futjes së instrumenteve të reja financiare; bashkëpunimi nëpërmjet rrjeteve që synojnë rritjen e ndërgjegjësimin në fushën e zhvillimit, prokurimit, shitjes, zgjerimin e njohurive dhe shkëmbimin e zgjidhjeve inovative, të marketingut të përbashkët dhe trajnimit.

Për t'u bërë më konkurruese, industria duhet të jenë në përputhje me prioritetet e strategjisë së Lisbonës, e cila synon të rrisë investimet në kërkime dhe zhvillim në 3% të AZHR. Tani është e rëndësishme që të rritet inovacioni për të mbuluar të gjithë procesin kreativ të eksplorimit të ideve të reja dhe zhvillimin e koncepteve të reja të biznesit.

Disa vlerësime të rëndësishme që janë shumë të rëndësishme për situatën aktuale në vend janë të listuara në këtë dokument. Domosdoshmërisht duhet të arrihet një rritje e konsiderueshme në shpenzimet bruto për R & D, si pjesë e PBB-së, që është nën mesataren. Investimet e biznesit në R & D janë të vogla, duke shkaktuar një eksport më të vogël të teknologjisë së lartë si pjesë e totalit të eksporteve të Maqedonisë. Shpenzimet e ulëta për kërkimin dhe zhvillimin, niveli i ulët i gatishmërisë teknologjike dhe eksportit të teknologjisë së lartë, kompleksiteti i ulët i proceseve të biznesit konsiderohen si të metat kryesore të konkurrencës maqedonase. Në fushën e R & D dhe inovacionit, industria e Maqedonisë ka dobësi në aspektin e të kuptuarit teknik, hyrja e ulët e kapacitetit të teknologjive të reja, mungesa e mundësive të trajnimit dhe bashkëpunimi i pamjaftueshëm dhe rrjetësimi ndërmjet aktorëve kryesorë të përfshirë në inovacionet dhe R & D-industrisë, universiteteve dhe institucionet e tjera arsimore / kërkimore. Kompanitë e Maqedonisë theksojnë nevojën për të siguruar mbështetje për infrastrukturën në R & D dhe inovacion. Kërkohet qasje në kapacitetet e specializuara për kërkime, si dhe bashkëpunimin në mes të industrisë dhe shkencës. Ekziston nevoja për të inkurajuar zhvillimin e R & D dhe inovacionit, të përshtatshëm për klimën e duhur të biznesit, nevoja për të inkurajuar investimet e qeverisë në R & D dhe mbështetje për inovacionin si dhe zhvillimin teknologjik nëpërmjet kuadrit ligjor. Më se e nevojshme është futja e masave të rrepta për rritjen e aplikuar të R & D dhe inovacionit.

Rezultatet që priten të arrihen përfshijnë: ngritjen e vetëdijes për rolin e rëndësishëm të kërkimit, zhvillimit dhe inovacionit për të përmirësuar konkurrencën e kompanive të Maqedonisë, si dhe të rritet bashkëpunimi midis organizatave kërkimore dhe universiteteve me industrinë. Politika në pronën intelektuale duhet të jetë e lidhur në mënyrë të qartë me politikën për hulumtim dhe zhvillimi, trajnim dhe edukim, në mënyrë që ata mund të ofrojnë të dhëna për zbatimin e politikave të tjera të ndërlidhura. Pritet që kompanitë maqedonase të zhvillojnë projekte efektive inovative si rezultat i rritjes së aktiviteteve për ngritje të kapaciteteve.

Në këtë mënyrë, Republika e Maqedonisë do të mund të zhvillojë një pozicion të fortë për tërheqjen e kompanive inovative ndërkombëtare dhe në këtë mënyrë të orientohet në investime të huaja në teknologjitë e reja dhe R & D, duke rezultuar në krijimin e vendeve të reja të punës dhe qëndrueshmëri për ato që egzistojnë.

1.1.3. PROGRAMI I QEVERISË SË REPUBLIKËS SË MAQEDONISË PËR PERIUDHËN 2014-2018

Programi i Qeverisë për periudhën 2014-2018, fokusohet në zhvillimin e ekonomisë, përmes investimeve të reja që do të kontribuojnë në krijimin e vendeve të reja të punës, dhe që do të rezultojë në përmirësimin e cilësisë së jetës. Qeveria do të vazhdojë të mbështesë iniciativën private dhe lirisë së krijuesit dhe progresin e saj në shoqëri. Përkrahja e tyre për sektorin privat për investime të reja do të vazhdojë deri në zhvillimin e sektorit të biznesit, infrastrukturës ekonomike dhe mbështetjes të mëtejshme për rritjen e kapaciteteve të reja të kompanive.

Për të përmirësuar konkurrueshmërinë e industrisë në vend, do të jenë të nevojshme reforma për një mjedis më të mirë biznesi; investime në infrastrukturë; masa për zbatimin më të mirë të njohurive dhe inovacionit në ndërmarrje; investim në arsim për të përmirësuar cilësinë e fuqisë punëtore; nxitje për përdorimin e mëtejshëm të IT shërbimeve në sektorin publik dhe reforma për përmirësimin e administratës publike dhe gjithashtu mbështetje të bujqësisë përmes subvencioneve dhe fondeve IPA.

1.1.4. STRATEGJIA PËR INOVACIONE E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË 2012-2020

Në afat të gjatë, është e rëndësishme që Republika e Maqedonisë të mbështesë rritjen e konkurrueshmërisë së sektorit privat në bazë të inovacionit dhe njohurive. Përveç kësaj, vendi do të jetë në gjendje të krijojë një ekonomi konkurruese në tregun ndërkombëtar. Procesi i inovimit përbëhet nga zbatimi i produkteve të përmirësuar, metodave të reja të marketingut, proceseve të reja, metoda të reja të organizimit të biznesit dhe komunikimit me partnerët e jashtëm.

Inkurajimi i inovacioneve është një prioritet i lartë për Qeverinë për të zhvilluar ekonominë. Prandaj, Strategjia për inovacione 2012-2020 u miratua në vitin 2012, me një plan të zbatimit të veprimit për 2013-2015, me koncept për ndryshimit e gjendjes, për të promovuar ide dhe projekte të reja.

Është miratuar ligji mbi Aktivitetet e Inovacionit (Gazeta zyrtare nr. 79/13, 137/13), i cili është themeluar nga kuadri ligjor për nxitjen e inovacionit. Nëpërmjet fondit për Inovacionit dhe Zhvillim Teknologjik (www.fitr.mk), mundësohet zhvillim efikas i inovacioneve, krijimi dhe komercializimi i hulumtimit, lidhja e sektorit të biznesit dhe akademise dhe qendrat kërkimore, krijimi i kushteve financiare dhe materiale për firmat e vogla dhe të mesme që kërkojnë të rrisin inovacionet dhe konkurrencën e tyre.

Instrumentet financiare në vijim do të zbatohen nëpërmjet Fondit:

- Mini Grante - grante për bashkë-financim për bizneset e reja, spin-off dhe inovacione; Grantet dhe kredite - grante për bashkë-financim dhe kredi të kushtëzuara për komercializimin e risive, asistencë teknike, përshpejtues - asistencë teknike nëpërmjet përshpejtuesve të biznesit, transferimi i teknologjisë - bashkë-financimit i granteve për transferimin e teknologjisë.

Institucionet e mëposhtme do të marrin masa për të mbështetur investimet në R & D dhe inovacionet në vend: Fondi i Inovacionit, Ministria e Arsimit dhe Shkencës, Ministria e Ekonomisë, Agjencioni për mbështetjen e sipërmarrjeve në Republikën e Maqedonisë dhe ESHPI. Një rol shumë të rëndësishëm ka grupi këshillimor për inovacione si organ ndërministror për të monitoruar zbatimin e Planit të Veprimit për zbatimin e Strategjisë së Inovacioneve. Roli i Komitetit Kombëtar për ndërmarrësi dhe inovacione, organi më i lartë këshillimor nën udhëheqjen e drejtpërdrejtë të ministrit kryesor është gjithashtu thelbësor.

Prioriteti kryesor i programit për hulumtim dhe zhvillim është rritja e investimeve publike në inovacione dhe R & D. Programi parashikon rritjen e një pjese të caktuar për R & D nga 0.22% në 1.8% të PBK-së deri në vitin 2020.

Duke pasur parasysh mangësitë në zbatimin e strategjisë së mëparshme për vitet 2009-2012, e cila përfshinte pronësinë intelektuale dhe disa institucione përkatëse, u vendos që për periudhën 2016-2018 të zhvillohet një strategji vetëm për pronësinë industriale.

Përveç kësaj, duke pasur parasysh faktin se objektiv specifik strategjik i Qeverisë janë inovacionet, u miratua Ligji për inovacione dhe u krijua një fond i veçantë për inovacione dhe zhvillim teknologjik, i cili duhet të rrisë numrin e inovacioneve në vend, duke çuar njëkohësisht edhe në rritjen e numrit të kërkesave për mbrojtjen e të drejtave të pronësisë industriale.

Përveç kësaj, në përputhje me marrëveshjet e bashkëpunimit të nënshkruara me OEP OHIM dhe OBPI, të njëjtit janë zotuar për aktivitete konkrete në lëmin e pronësisë industriale. Prandaj, është e përshtatshme të përgatitet një strategji vetëm për pronësisë industriale, në mënyrë që të jetë e mundur të kryhen me sukses aktivitetet dhe obligimet. Me ngushtimin e vëllimit të strategjisë vetëm për pronësi industriale pritet të ketë rezultate më të mira në fushën e markave tregtare, patentave, dizenjove industriale dhe treguesve gjeografikë, dhe kështu – realizimi me sukses i objektivave të përcaktuara. Përmirësimi i efikasitetit të përgatitjes për anëtarësim në BE dhe sigurimi i efikasitetit më të madh dhe ndikimit në programet e BE-së në vend, janë objektivat e përgjithshme të projektit të binjakëzimit IPA 2011 “Forcimi i zbatimit të të drejtave të pronësisë intelektuale”, për të cilat qëllime edhe ESHPI është gjithashtu e dedikuar. Ky projekt ka për qëllim të ofrojë mbështetje efikase dhe cilësore autoriteteve në fushën e mbrojtjes së pronësisë intelektuale dhe përmirësimin e kapaciteteve institucionale dhe administrative të Entit. Gjithashtu, projekti do të zgjerojë edhe kapacitetin operacional të Drejtorisë doganore në luftën kundër shkeljeve të të drejtave të pronësisë intelektuale në përputhje me kompetencat e saja.

1.2. KORNIZA LIGJORE KOMBËTAR PËR PI

Sistemi kombëtar për PI nuk ka histori shumë më të gjatë. Megjithatë, nga periudha e shkurtër që nga themelimi i saj, zbulohet një proces jashtëzakonisht i fortë i zhvillimit të mëtejshëm dhe të ndërtimit, harmonizimit me marrëveshjet evropiane dhe ndërkombëtare dhe krijimin e bazës ligjore për ekzistimin e interesit publik.

Në Republikën e Maqedonisë, parimi i mbrojtjes së pronësisë intelektuale është i sanksionuar në Kushtetutë dhe legjislacionin aktual. Neni 47, garanton të drejtat që rrjedhin nga punimet shkencore, artistike dhe intelektuale, si dhe shteti stimulon, ndihmon dhe mbron zhvillimin shkencor dhe teknologjik. Në të njëjtën kohë, neni 30, garanton të drejtën e pronës dhe trashëgimisë. Në përputhje me Kushtetutën, pronësia krijon të drejta dhe detyrime dhe e njëjta duhet të shërbejë për të mirën e individit dhe komunitetit, ndërsa pronësia dhe të drejtat që rrjedhin prej saj nuk mund të hiqen ose të kufizohen, përveçse në rastet e interesit publik të përcaktuara me ligj. Në bazë të nenit 31 të Kushtetutës, i huaji mund të fitojë të drejtën e pronësisë në Republikën e Maqedonisë në kushte të përcaktuara me ligj. Neni 55 i Kushtetutës garanton lirinë e tregut dhe sipërmarrjes dhe imponon një detyrim për shtetin për të siguruar pozitë të barabartë juridike për të gjithë pjesëmarrësit e tregut.

Në Strategjinë Kombëtare të Pronësisë Intelektuale 2009-2012 burimet ligjore kombëtare dhe ndërkombëtare për të drejtën e pronësisë industriale në Republikën e Maqedonisë janë përshkruar tërësisht.

Disa prej ligjeve të rëndësishme që rregullojnë të drejtat e pronësisë industriale në Republikën e Maqedonisë janë si më poshtë:

Ligji për pronësi industriale (Gazeta Zyrtare 42/93, 47/2002, 21/2009 dhe ndryshimet e Ligjit 2003, 2004, 2006, 2007, 2014, 2015)); Ligji për Mbrojtjen e Topografisë së Qarqve të integruara; Ligji për verë; Ligji për Bujqësi dhe Zhvillim Rural (Gazeta Zyrtare e RM No.134 / 07), Ligji për Masat Doganore për zbatimin e mbrojtjes së të drejtave të pronësisë intelektuale. (Gazeta zyrtare No.88 / 15, 154/15, 192/15 dhe 23/16).

Pas vitit 2009, u miratuan aktet e mëposhtme ligjore si dhe ndryshimee të njëjtëve:

- Ligji për Pronësinë Industriale (Gazeta zyrtare 21/2009);
- Ndryshimet në Ligjin për Pronësinë Industriale (Gazeta Zyrtare 24/11)
- Ndryshimet e Ligjit për qarqet e integruara (Gazeta Zyrtare 136/2011)

Republika e Maqedonisë është anëtare e një prej akteve më të rëndësishme ligjore të pronësisë industriale.

Kjo është lista e disa prej konventave dhe marrëveshjeve më të rëndësishme ndërkombëtare :

- Më 23 korrik 1993, Maqedonia u bë anëtare e Organizatës Botërore të Pronësisë Intelektuale. Me deklaratë të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë u bë anëtare e konventave dhe marrëveshjeve të radhitura si më poshtë:
- Konventa për themelimin e Organizatës Botërore të Pronësisë Intelektuale ("Gazeta Zyrtare e RSFJ-së " 31/72) - hyri në fuqi më 8 shtator 1991
- Konventa e Parisit për Mbrojtjen e Pronësisë Industriale ("Gazeta Zyrtare e RM" 5/74) - hyri në fuqi më 8 shtator 1991
- Marrëveshja e Madridit për Regjistrimin Ndërkombëtar të Markave ("Gazeta Zyrtare e RM" 2/74) - hyri në fuqi më 8 shtator 1991
- Traktati i Bashkëpunimit për Patentat ("Gazeta Zyrtare e RM" 19/95) - ka hyrë në fuqi më 10 gusht 1995
- Marrëveshja e Hagës lidhur me depozitimin ndërkombëtar të disenjove industriale- Akti i Hagës dhe Akti shtesë i Stokholmit ("Gazeta zyrtare e RM", 71/96) - hyri në fuqi më 18 mars 1997.
- Protokolli që lidhet me marrëveshjen e Madridit për Regjistrimin Ndërkombëtar të Markave ("Gazeta Zyrtare e RM" 12/02) - hyri në fuqi më 30 gusht 2002
- Traktati i Budapestit për Njohjen Ndërkombëtare të Depozitimit të mikroorganizmave për procedurën dhe rregullat për patentim ("Gazeta Zyrtare e RM" 13/02) - hyri në fuqi më 30 gusht 2002
- Konventa për njohjen e patentave evropiane (Konventa Evropiane e Patentave) (

"Gazeta Zyrtare e RM" 126/08) - hyri në fuqi më 1 janar 2009.

Pas vitit 2009, vendi është bërë pjesë e tetë kontratave të fundit, me çka detyrat dhe masat specifike të strategjisë së mëparshme, e cila ka të bëjë me pranimin e vendit në organizata të rëndësishme ndërkombëtare, u përmbushen.

Procesi i harmonizimit të legjislacionit kombëtar me Bashkimin Evropian është në qendër të vëmendjes së qeverisë, në bazë të obligimeve të tyre në bazë të nenit 71 të Marrëveshjes së Stabilizim Asociimit. Gjatë 15 viteve të fundit është bërë një progres i rëndësishëm në këtë drejtim. Lista e burimeve ligjore të pronësisë industriale është dhënë në Aneksin 1 - Kuadri ligjor si dhe burimet e legjislacionit evropian me të cilat bëhet harmonizimi i legjislacionit kombëtar.

Strategjia Kombëtare për Pronësinë Intelektuale (strategjia për PI) 2009-2012 tregoi një shkallë të lartë të harmonizimit të legjislacionit kombëtar me BE-në, veçanërisht Ligji për pronësi industriale, por edhe vuri në dukje nevojën për intervenime specifike.

Në mënyrë të veçantë - është nevoja për të siguruar harmonizim horizontal të legjislacionit në lidhje me masat për të zbatuar të drejtat e pronësisë intelektuale të përfshira në Direktivën 2004/48 / EC si dhe nevojën për të marrë parasysh çështjet e legjislacionit kombëtar me të cilat rregullohen çështjet siç është transferimi i të drejtave të pronësisë intelektuale.

Duke marrë parasysh rrethanat sipas të cilave kjo strategji fokusohet në pronësinë industriale, sidomos patentat, markat tregtare, dizenjt industrialë dhe treguesit gjeografikë, përmirësimi i sistemit ligjor të mbrojtjes së këtyre të drejtave të PI dhe kushtet ekzistuese për zhvillimin e tyre të suksesshëm dhe komercializimit në favor të zhvillimit ekonomik të vendit, janë të një rëndësie të madhe.

Mbrojtja ligjore e shpikjeve është e rregulluar me Ligjin për Pronësisë Industriale dhe Rregulloren e patentave. Pas paraqitjes së kërkesës për patentë, aktin e parë që Zyra e bën është njoftimi për datën e depozitimit. Faza e dytë është ekzaminimi formal dhe faza e tretë është ekzaminimi para ESHPI. Pas kësaj vjen vendimi përfundimtar në se do të lëshohet një patentë ose jo. Varësisht prej përgjigjes së aplikantit, procedura zgjat rreth 3 muaj. Patenta regjistrohet në Regjistrin e patentave dhe vendimi publikohet.

Në lidhje me regjistrimin e markave tregtare, dokumenti i parë që lëshohet nga Zyra është njoftimi i datës së depozitimit. Pas kësaj Zyra i dërgon një njoftim për të paguar taksat për publikim. Pastaj publikohet kërkesa dhe pritët tre muaj për të parë nëse ka ndonjë kundërshtim apo jo. Pas kësaj, nëse ka ndonjë kundërshtim, Zyra lëshon njoftimin për të bërë pagesën e tarifës së regjistrimit. Pas pagesës së tarifës, marka tregtare regjistrohet.

Marka tregtare regjistrohet në regjistrin e markave tregtare, dhe vendimi publikohet. E gjithë procedura zgjat rreth një vit, sipas praktikës së deritanishme.

Lidhur me regjistrimin e disenjove industriale, dokumenti i parë i lëshuar është njoftimi për datën e dorëzimit. Zyra pastaj dërgon një njoftim për të paguar taksat për publikim. Më pas publikohet aplikacioni dhe pritët tre muaj për të parë nëse ka ndonjë kundërshtim apo jo. Pas kësaj, në qoftë se nuk ka kundërshtim, Zyra lëshon njoftim për pagesën e tarifës së regjistrimit. Pas pagesës së tarifës, dizajni industrial regjistrohet në regjistrin e dizajnit industrial dhe vendimi publikohet. E gjithë procedura zgjat rreth tre muaj, në përputhje me praktikën e deritanishme.

Treguesit gjeografik dhe procedura për mbrojtjen e treguesit gjeografik ose të drejtës për të përdorur treguesin e mbrojtur gjeografik do të iniciohet me një aplikim që përmban një kërkesë për mbrojtje të treguesit gjeografik, dmth kërkesës për leje për të përdorur treguesin e mbrojtur gjeografike dhe shtesa tjera. Hapat janë si vijon: Hapi i parë është një ekzaminim formal pas të cilit lëshohet vendimi për regjistrimin e të njëjtës (pa taksat). E drejta e regjistruar është e regjistruar në regjistrat e Zyrë për TGJ dhe publikohet. E gjithë procedura zgjat rreth një muaj.

Konkluzion: Edhe pse kuadri ligjor është në përputhje me standardet evropiane dhe ndërkombëtare, detyrat kryesore për vitet e ardhshme janë:

1. Monitorimi i vazhdueshëm i zhvillimit të legjislacionit evropian dhe ndërkombëtar në fushën e pronësisë industriale, në mënyrë që të marrin masa me kohë për të zbatuar dhe / ose ndryshuar legjislacionin përkatës kombëtar, si dhe aktet ligjore ndërkombëtare me rëndësi për zhvillimin e PI në vend.
2. Është e nevojshme për të monitoruar sistematikisht ndikimin e kuadrit ligjor për marrëdhënie me publikun në lidhje me mbrojtjen e të drejtave të pronësisë industriale, në mënyrë të veçantë rregullimin e llojeve të ndryshme të procedurave për mbrojtje ligjore, në mënyrë që të optimizohet dhe të rritet efikasiteti dhe koha e zbatimit të tyre.

1.3. KAPACITETET INSTITUCIONALE

Institucionet kompetente në fushën e pronësisë industriale janë: Enti shtetëror për pronësi industriale (ESHPI); Ministria e Ekonomisë; Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave; Ministria e Punëve të Brendshme; Administrata Doganore; Inspektorati Shtetëror i Tregut; Akademia për gjykatës dhe prokurorë publikë; Universitetet; Ministria e Drejtësisë; Shoqata e përfaqësuesve të Pronësisë Intelektuale të Republikës së Maqedonisë, Gjyka e Lartë; Dhomat e Tregtisë dhe Industrisë; Agjencia për promovimin e ndërmarrësisë; Ministria e Arsimit dhe Shkencës; Prokuroria Publike; Trupi

koordinues për pronësi intelektuale (TKPI), Fondi për Inovacione dhe Zhvillim Teknologjik, Gjykata Administrative dhe ambasadat e vendeve të huaja.

1.3.1. ENTI SHTETËROR PËR PRONËSI INDUSTRIALE

Autoriteti kombëtar për mbrojtjen e pronësisë industriale (shpikjet, markat tregtare, treguesit gjeografikë, disenjot) harton politikën shtetërore në fushën e pronësisë industriale.

Zyra e patentave u themelua në vitin 1993 dhe në historinë e saj 22-vjeçare është bërë një faktor i rëndësishëm kombëtar dhe rajonal në fushën e pronësisë industriale. Funkcionet kryesore të ESHPI janë të përcaktuara në nenin 11 të Ligjit për Pronësinë Industriale. Në përgjithësi, në përputhje me nenin 11, Zyra do të kryejë detyrat e mëposhtme:

- a) pranon aplikime që lidhen me mbrojtjen e të drejtave të pronësisë industriale;
- b) kryen procedurën administrative për fitimin e të drejtave të pronësisë industriale;
- c) mban regjistrin e të drejtave të fituara dhe të regjistrave të tjera të përcaktuara me këtë ligj;
- d) Publikon buletin zyrtar që përmban të dhënat për të drejtat e aplikuara dhe regjistruara për pronësi industriale;
- e) të mban provimin për përfaqësues në fushën e mbrojtjes së pronësisë industriale
- f) të përgatit propozimet për miratimin e akteve ligjore dhe të tjera në fushën e pronësisë industriale;
- g) të promovon mbrojtjen e pronësisë industriale;
- h) për përfaqëson Republikën e Maqedonisë dhe të përfaqësojë interesat e saj në organizatat ndërkombëtare, evropiane dhe rajonale të pronësisë industriale.
- i) të nisë iniciativë në lidhje me ratifikimin e traktateve ndërkombëtare dhe të sigurojë zbatimin e detyrimeve në fushën e pronësisë industriale që rrjedhin nga ratifikimi i traktateve ndërkombëtare të ratifikuara nga Republika e Maqedonisë;
- j) të përgatisë dhe të publikojë udhëzime, manuale dhe komente në fushën e pronësisë industriale;
- k) të bashkëpunojë me subjekte të tjera të përfshira në sistemin e mbrojtjes së pronësisë industriale në vend dhe jashtë vendit; dhe -
- l) kryen punë të tjera të parapara me ligj

NIPS09 ofron një sërë masash në lidhje me statutin dhe kapacitetet institucionale të ESHPI, që kryesisht kanë të bëjnë me zhvillimin e planeve për strukturën e ESHPI, për të vlerësuar nevojën për vende të reja pune dhe sigurimin e vendeve të reja të punës; Përgatitjen e një programi për orientimin e ESHPI për dhënie të shërbimeve; të përgatisë një program për trajnimin e vazhdueshëm të punonjësve të ESHPI dhe të zbatimit të saj dhe sigurimit të pajisjeve teknike të ESHPI si dhe të sigurojë aplikacione softverike për trajnim për të siguruar një bazë të dhënash bashkëkohore dhe shkëmbimin e

informacioneve.

Për të arritur këto objektiva, dhe për të zbatuar këto masa, Enti Shtetërorë për Pronësi Industriale bëri një rishikim të nevojave dhe është formuar një grup pune për të bërë propozimet e duhura. Janë shtuar dy vende të reja, por nuk mund të plotësohen për shkak të kufizimeve financiare. U mbajt trajnim dhe diskutim për një orientim të ri të ESHPI për dhënien e shërbimeve nga ana e personelit dhe këto ndryshime duhet të realizohen. Tani bazat e të dhënave të ESHPI janë në dispozicion për kërkim në internet. Nevojat për trajnimin e punonjësve vlerësohen rregullisht dhe trajnime janë dhënë mbi tema të veçanta. Staf i ESHPI ka marrë pjesë në shumë seminare ndërkombëtare për të rritur njohuritë dhe aftësitë e tyre. Një investim i pjesshëm është bërë në IT. Zyra ka një faqe publike interneti me të cilën komunikon me të interesuarit. Programi për komunikim është miratuar dhe do të realizohet përmes seminareve, internetit, fletushkave dhe konferencave për shtyp.

Ndryshime në Ligjin për Pronësinë Industriale janë bërë në vitin 2011. Me këtë u ndryshua pjesa që ka të bëjë me ankesat kundër vendimeve të ESHPI dhe tani është si vijon: Vendimet e ESHPI, të përmendura në nenin 19 paragrafi 1 i këtij ligji do të jenë përfundimtare. Pala ka të drejtë të iniciojë procedurë administrative kundër vendimeve të ESHPI. Një procedurë administrative, do të iniciohet me ankesë në Gjykatën Administrative të Republikës së Maqedonisë. Ankesa duhet të paraqitet brenda 30 ditëve nga dorëzimi i vendimit të palës.

Kështu, është bërë një ndryshim në legjislacion, i cili e zgjodhi çështjen e mosfunksionimit të sistemit për kontrollim të akteve të ESHPI. Nga ana tjetër, duhet të konsiderohet nëse është e përshtatshme që për aktet e Entit të bëhet ankesë drejtpërdrejt në Gjykatën Administrative ose para asaj, të ketë një kontroll të veçantë administrative që duhet të arrihen nga struktura e cila është përgatitur posaçërisht për këtë qëllim. Kjo mund të duket e më e dobishme për përdoruesit të cilët, pasi të njoftohen me një vendim të tillë, mund të marrin një vendim më të arsyeshëm dhe efektiv se a do vazhdojnë në fazën gjyqësore apo jo. Ky lloj do të çon deri te procese më ekonomike në punën e gjykatave. Enti shtetëror për pronësi industriale, si masë për të lehtësuar regjistrimin e patentës së parë, bëri një ndryshim të Nenit 1 të Tarifës së Entit shtetëror për pronësi industriale, i cili ndryshim ka të bëjë me patentat lidhur me lirin e pagesave që kanë të bëjnë me procedurën e regjistrimit para ESHPI. Në fakt, në nenin 1, vërejtjen 5, shtohet një vërejtje e re 6, ku thuhet: "Në qoftë se shpikësi është në të njëjtën kohë edhe aplikues, gjatë paraqitjes së aplikimit të parë për patentë, lirohet nga pagesa e tarifave 1.1, 1.2, 1.3, 1.6 dhe 1.7." Pra, nëse shpikësi është edhe aplikuesi kur paraqitet aplikimi i parë për një patentë do të përjashtohen nga pagesa e shpenzimeve që kanë të bëjnë me procedurën e regjistrimit para ESHPI për çështjet vijuese nga Tarifa e Entit Shtetëror për Pronësi Industriale:

- Korrigjimi i mangësive në aplikim gjatë procedurës për ekzaminim formal

- Korrigjimi i aplikimit gjatë ekzaminimit substancial të aplikimit
- Publikimi i patentës
- Lëshimi i Certifikatës së Patentave
- Shtypja e ëertifikatës për patentë

Ndryshimi i tarifave të Entit Shtetëror për Pronësi Industriale do të lehtësojë ndjeshëm regjistrimin e patentës së parë, e cila më tej do të inkurajojë mbrojtjen e shpikjeve me patenta

Ndryshimi i tarifave të Entit Shtetëror për Pronësi Industriale do të lehtësojë ndjeshëm regjistrimin e patentës së parë, me çka edhe do të inkurajohet mbrojtja e shpikjeve me patenta.

Shërbimet që ESHPI i ofron janë: kërkimi i bazave interne i të dhënave të drejtave të PI, kërkimi në bazat e të dhënave për patentat që janë falas (espacenet, faqet e internetit të zyrave të tjera kombëtare); promovimi i shpikësve dhe shpikjeve në panairë të ndryshme ndërkombëtare për shpikje. Mund të vërehet se grupi i shërbimeve të informacionit për patenta nuk është i madh dhe sigurisht nuk mund plotësisht tu shërbejë interesave të konsumatorëve, veçanërisht në ekonominë e një vendi I cili krijon dhe zhvillon politika serioze në lidhje me sistemin kombëtar të inovacionit. Kjo sigurisht që është një situatë që duhet të ndryshohet.

Zyra, në përputhje me praktikat evropiane të këtyre institucioneve duhet të përqëndrohet në ofrimin e shërbimeve për klientët e saj, e cila kërkon përgatitjen e akteve individuale dhe ngritjen e kapaciteteve të stafit.

Korniza ligjore që mbulon punën e ESHPI është pothuajse e konsoliduar.

Të qenurit pjesë e Konventës Europiane të Patentave siguron mbështetjen e MJaftueshme, gjithashtu edhe në rolin e ESHPI në sistemin evropian të patentave.

Enti shtetëror për pronësi industriale në vitin 2015 realizoi 4 punësime të reja. Numri i përgjithshëm i të punësuarve është 36 nëpunës civilë që punojnë në 3 sektorë dhe 10 njësi. Gjendja momentale në lidhje me stafin nuk i plotëson nevojat për kryerjen efikase dhe efektive të aktiviteteve të ESHPI. Kjo vlen edhe për numrin e të punësuarve si dhe për përcaktimin e qartë dhe të saktë të fushës së tyre të punës dhe të mekanizmave të përshtatshëm të menaxhimit.

Trajnimi - Të punësuarit në Zyrë morrë pjesë në gjashtë trajnime me tema në lidhje me kërkimin dhe ekzaminimin e patentave, si dhe trajnime për administrimin e nenit 39 të Konventës Evropiane të Patentave në lidhje me kompensimin e tarifave vjetore dhe dy

konferenca jashtë vendit, të mbështetur nga EPO.

Gjithashtu, pajisjet teknike nuk janë në nivelin e kënaqshëm. Enti shtetëror për pronësi industriale në mënyrë që të jenë në hap me teknologjinë e fundit, duhet të siguroj pajisjet e mëposhtme: serverat; pajisjet e rrjetit; pajisje për sigurimin e rrjetit; kompjutera; skanera; printera.

Krijimi i bazave të të dhënave dhe shkëmbimi i informacionit me organet e tjera relevante në fushën e mbrojtjes të të drejtave të pronësisë intelektuale janë problemet kryesore. ESHPI dhe MK - DDADP, e kanë theksuar në veçanti këtë në kuadër të informacioneve të marra në lidhje me shkëlqjen e të drejtave të pronësisë intelektuale. Informatat e tilla duhet të analizohen dhe të gjenerojnë informacione të duhura që do të jenë të dobishme për krijimin e mekanizmave për rritjen e nivelit të efikasitetit të mbrojtjes. Në të njëjtën kohë, njoftimi publik do të kontribuojë në transparencën e punës së organeve shtetërore në lidhje me mbrojtjen si dhe ngritjen e vetëdijes publike.

Janë të nevojshme aktivitete tjera shtesë për modernizimin e metodologjisë për krijimin e informacioneve, mënyrën e shkëmbimit të informacioneve, në veçanti mbrojtjen e rrjedhës së informacioneve, dhe në të njëjtën kohë një metodologji për analizën dhe interpretimin e të dhënave. Ekziston gjithashtu një nevojë për:

- a) Një platformë për shkëmbimin e të dhënave nga e cila të gjitha institucionet e përfshira në sistemin e pronësisë industriale do të përfitojnë;
- b) Një platformë për të gjitha palët e interesuara, duke përfshirë përfaqësuesit, universitetet, Odat Ekonomike dhe të tjerë.

Baza e të dhënave për të drejtat e regjistruara të pronësisë janë në dispozicion të publikut. Ato janë baza të të dhënave që mund të kërkohen në mënyrë të plotë në lidhje me të gjitha të drejtat të pronësisë industriale sic janë patentat, market tregtare, disenjot industrial. Baza e të dhënave, me përjashtim të të dhënave bibliografike gjithashtu siguron informacion mbi statusin ligjor të të drejtave.

Bashkëpunimi ndërkombëtar - Përfaqësues të ESHPI përmes pjesëmarrjes në 11 takimet e grupeve punuese dhe komisioneve ishin aktive në punën e EPO, të tilla ssi janë Këshilli Administrativ, Këshilli për Buxhet dhe Financa, TOSC. Gjithashtu në mënyrë aktive kanë ndjekur punën e Organizatës Botërore të Pronësisë Intelektuale (WIPO).

Enti shtetëror për pronësi industriale, vazhdoi edhe në zbatimin e aktiviteteve që janë pjesë e marrëveshjes së bashkëpunimit me Zyrën për Harmonizimin në Tregun e Brendshëm (OHIM), tani EUIPO me seli në Alikante, Spanjë.

Enti shtetëror për pronësi industriale në bashkëpunim me Zyrën për Harmonizimin në

Tregun e Brendshëm realizoi tre projekte. Si rezultat i këtyre projekteve, Enti Shtetëror për Pronësi Industriale u bë pjesë e:

- TMclass - TMclass tani u ofron përdoruesve mundësinë për të kërkuar dhe për të përkthyer kushtet në dhe nga secila prej 34 gjuhëve të disponueshme, përfshirë edhe maqedonishten
- TMview - Enti shtetëror për pronësi industriale i Republikës së Maqedonisë (ESHPI) i vuri në dispozicion të dhënat për markat tregtare për veglën për kërkim TMview
- Designview – Enti shtetëror për pronësi industriale i Republikës së Maqedonisë, gjithashtu i vuri në dispozicion të dhënat për disenjt industrial për veglën për kërkim p i vuri në dispozicion të dhënat për markat tregtare për veglën për kërkim r disenjo.

Në kuadër të Marrëveshjes për bashkëpunim bilateral mes ESHPI dhe EPO, 2013-2015, dolën dhe u realizuan aktivitete të shumta në kuadër të projektit: shërbimet teknologjike të gjuhëve europiane për patenta, seminare dhe punëtoriv që kanë të bëjnë me kërkimin dhe shqyrtimin e aplikimeve për patentë europiane.

Në kuadër të projektit Regjistri federal evropian i patentave janë marrur hapat e mëposhtëm:

- Zbatimi i fazës së parë - që lidh thellë që nënkupton lidhjen e sistemit të regjistrimit evropian të patentave dhe regjistrin e Zyrës Kombëtare të Patentave,
- Zbatimi i fazës së dytë të shkëmbimit të të dhënave për statusin ligjor duke përdorur Web shërbime me Regjistrin e Patentave Europiane
- Zbatimi i regjistrimit të ri kombëtar për patenta, ei cila do të përdoret për fazat e lartpërmendura të shkëmbimit të të dhënave dhe sistemet e lidhjes.

Enti shtetëror për pronësi industriale në bashkëpunim me Zyrën Europiane të Patentave në vitin 2015 mori masa për on-line aplikimin për patenta. Në bashkëpunim me një ekipi të ekspertëve të EPO është bërë analiza e duhur e IT infrastrukturës së ESHPI, dhe për shkak të mungesës së pajisjeve të duhura, këto aktivitete janë kryer para se të futet në përdorim on-line aplikimi për patentë:

- prokurimi i pajisjeve të përshtatshme, të tilla si server makinë me Linux, SUSE SLE 11, pajisjet PatNet të s (router dhe swOEIh)
- Konfigurim i severit
- PatNet set konfigurimi
- Krijimi i një linjë të sigurisë me Zyrën Evropiane të Patentave
- Instalimi i EPTOS sistemit
- Përmirësimi i sistemeve Firewall të ESHPI

Pas këtyre projekteve, finalizimi i ngritjes së sistemit të mësipërm është në fazën përfundimtare dhe pritet që I njëjti të jetë në përdorim në muajin janar të 2016.

Në fazën e fundit është marrëveshja e re për bashkëpunim bilateral me Zyrën Europiane të Patentave për periudhën janar 2016 - dhjetor 2018. Ajo do të nënshkruhet në janar të 2016.

Në kuadër të projektit "Mbrotjtja e emërtimeve të origjinës dhe markat e tyre të produkteve nga bashkëpunimi ndërkufitar" e me qëllim që të kontribuojë në rritjen e konkurrencës në bizneset ndërkufitar me promovimin dhe mbrotjtjen e markave tregtare dhe patentave, u organizuan seminare, punëtori dhe u vizituan kompani në të gjithë Maqedoninë.

Kompanive u janë dhënë pyetësorët që do të ndihmojnë progresin e mëtejshëm dhe do të shërbejnë për nxjerrjen e të dhënave dhe analizave në këtë fushë. Në kuadër të projektit janë mbajtur seminare dhe trajnime në këto qytete:

- në prill 2015 në Tetovë
- në shtator 2015 në Strugë
- në nëntor 2015 në Gostivar dhe Kërçovë

Përndryshe, me përjashtim të NVM-ve, pjesëmarrës ishin studentët, inspektorët nga zyrat rajonale të Inspektoratit të tregut dhe administrates doganore.

Enti shtetëror për pronësi industriale në bashkëpunim me Organizatën Botërore të Pronësisë Intelektuale më 30 shtator dhe 1 tetor 2015 organizoi një seminar kombëtar mbi "ndërtimin e marrëdhënieve kundrejt të drejtave të pronësisë intelektuale" për zyrtarët e autorizuar në zbatimin e të drejtave të pronësisë intelektuale. Seminari u ndoq nga një numër i madh i gjykatësve dhe prokurorëve publik.

- Enti shtetëror për pronësi industriale në dhjetor filloi një projekt binjakëzimi me Zyrën daneze të Patentave: Forcimi i zbatimit të të drejtave të pronësisë intelektuale. Projekti ka dy komponentë. Komponenti i parë ka të bëjë me Entin shtetëror për pronësi industriale dhe komponenti e dytë referohet Drejtorisë doganore. Komponenti i parë ka katër nën-komponentë, përkatësisht:
 - Vlerësimi i kornizës ligjore kombëtare për pronësinë intelektuale
 - Përforcimi i kapaciteteve të ESHPI për regjistrimin, mbrotjtjen dhe zbatimin e të drejtave të pronësisë industriale
 - Programi për të rritur ndërgjegjësimin për rëndësinë e të drejtave të pronësisë industriale dhe zbatimit të tyre dhe
 - Aktivitete për përmirësimin e funksionimit të Grupit Punues për Kapitullin 7 të NPAA dhe përmirësimin e metodologjisë për mbledhjen dhe përpunimin e të dhënave statistikore nga gjykatat dhe institucionet e tjera të përfshira në sistemin e PI në lidhje me zbatimin e të drejtave të pronësisë intelektuale.

Në janar dhe shkurt 2016 do të fillohet me aktivitetet specifike për nën-komponentët 1 dhe 2.

Projekti i binjakëzimit do të mbështes plotësisht planin e veprimit të Strategjisë Kombëtare të PI në Maqedoni nga 2016 në 2018.

Enti Shtetëror për Pronësi Industriale filloi me projektin "Asistencë Teknike për Zhvillimin e një strategjie kombëtare për pronësinë industriale 2016-2018."

Po ashtu, në fazën e fundit është projekti "Përforcimi i kapaciteteve organizative dhe institucionale të Entit shtetëror për pronësi industriale për zbatimin më efektiv të legjislacionit në fushën e pronësisë intelektuale që përdoruesit të përfitojnë nga pronësia intelektuale", i financuar nga Norvegjia. Projekti ka për qëllim krijimin e një sistemi të shërbimeve dhe shkëmbimit të informacionit ndërMJet Zyrës së Pronësisë Industriale dhe palëve kyçe në fushën e pronësisë industriale. Studimi mbulon katër aspekte kyçe të cilat janë përcaktuar si pika të dobëta në fushën e pronësisë industriale dhe në të cilat fusha duhet ndërhyrë duke propozuar zgjidhje konkrete për përmirësimin e tyre, si

1. Sistemi i informacionit për shërbimet që Enti Shtetëror i Pronësisë Industriale i ofron për të interesuarit.
2. Sistemi Informativ për të informuar për praktikën e Entit Shtetëror për Pronësi Industriale
3. Sistemi i informacionit të vendimeve të Gjykatës Administrative
4. Sistemi i informacionit për dhënien e provimit profesional për përfaqësues për pronësinë industriale dhe agjentët për informacion.

Deri më tani, ata janë përgatitur dhe dërguar deri te partneri norvegjez për auditim.

Ngritja e vetëdijes së popullatës - duke pasur parasysh rëndësinë e ngritjes së vetëdijes së popullatës për mbrojtjen e të drejtave të pronësisë industriale, Zyra ndërmerr aktivitete të rregullta me qëllim të rritjes së ndërgjegjësimit të popullatës nëpërMJet:

- Trajnimit të studentëve të Fakultetit Juridik të Universitetit Shën Qirili dhe Metodi - Shkup, në hapësirën e ESHPI
- Trajnimit të studentëve të Fakultetit Juridik të Universitetit Goce Dellçev në Shtip
- Duke festuar Ditën Ndërkombëtare të Pronësisë Intelektuale duke organizuar manifestimin tradicional Patenta e vitit; marrjen e masave për shkatërrimin publik të mallrave të konfiskuara që shkelin të drejtat e pronësisë intelektuale.

Ekspozitat ndërkombëtare - Për të nxitur dhe promovuar shpikjet e Maqedonisë ndërkombëtarisht, Zyra përmes përfaqësuesve të saj ka marrë pjesë në mënyrë aktive në:

- Ekspozitën e 35 Ndërkombëtare për shpikje, avancime teknike, produkte të reja dhe krijimtarinë e të rinjve MAKINOVA - EKONOVA 2015, Zyra nëpërMJet përfaqësuesve të tyre, të cilët ishin anëtarë të Komisionit Ndërkombëtar për vlerësimin e shpikjeve ndau një çmim për shpikjen e regjistruar ose të aplikuar edhe

ate për femra dhe të inovator të rinj;

- Ekspozitën Ndërkombëtare "Inovacione nga shpikës gra", që u mbajt nga 15 deri 18 maj në Seul, Korea e Jugut - gra shpikëse nga 23 vende morën pjesë në ekspozitë. Maqedonia u përfaqësua nga dy shpikjet të cilave iu dhanë medalje të argjendta dhe të bronxta nga paneli i ekspertëve të KIWIE 2015 dhe shpërblime të veçanta nga pjesëmarrësit e tjerë.

Në Ministrinë e Ekonomisë përmes Programit për konkurrencë, Inovacion dhe sipërmarrje për 2015 ishte parashikuar një shumë për të mbështetur patentat, që arrin në 300 000,00 denarë që mbështet inovatorët në: hulumtimin e tregut; Pjesëmarrja në aktivitete kombëtare dhe ndërkombëtare për inovacione; Kërkesat për egzaminimin e patentave në organizatat ndërkombëtare dhe rimbursimin e kostove administrative në procesin e marrjes së të drejtave dhe mbajtjen e vlefshmërisë së patentës, si dhe koston e ofrimit të shërbimeve të informacionit për patente. Në vitin 2015, përmes këtij programi janë mbështetur 4 inovatorë.

1.3.2. MINISTRIA E EKONOMISË (ME)

Detyrë e Ministrisë së Ekonomisë është të hartoj propozime për implementimin dhe zhvillimin e politikave konvencionale ekonomike në fusha të ndryshme të portofolit të saj - prodhim, tregti, turizëm, hotelieri dhe zejtari; pronësi intelektuale; mbrojtjen e konsumatorit; NVM-të dhe shoqatat; monitorimin e trendeve në tregtinë ndërkombëtare dhe të marrëdhënieve ekonomike dhe ndikimi i tyre në MJedisin ekonomik të vendit; Mbikëqyrë zbatimin e rregulloreve ligjore sipas kompetencave të saja. Deri më tani, duke ndjekur strategjinë e saj, Ministria e Ekonomisë përmes programeve dhe aktiviteteve të zbatuara ndjeshëm kontribuojë në përmirësimin e mbrojtjes dhe promovimit të të drejtave të pronësisë intelektuale, veçanërisht të drejtave të pronësisë industriale. Bazuar në një program për të nxitur investimet për periudhën 2007-2010, situata në lidhje me të drejtat, mbrojtjen dhe promovimin e pronësisë intelektuale monitorohet vazhdimisht dhe realizohen aktivitete për ngritjen e kapaciteteve të institucioneve përgjegjëse për pronësinë intelektuale.

Në lidhje me masat për forcimin e kornizës ligjore në fushën e pronësisë intelektuale, është e rekomanduar për Ministrinë e Ekonomisë që të përfundoj aktivitetet e saja në lidhje me krijimin e një mekanizmi të vetëm për mbrojtjen e të drejtave të pronësisë intelektuale, si dhe ate që është i lidhur me ndryshimin e legjislacionit për transferimin e të drejtave të pronësisë intelektuale.

Sa u përket masave për të zhvilluar kapacitetin e mbajtësve të të drejtave dhe komunitetit të biznesit për mbrojtjen dhe zbatimin e të drejtave të pronësisë intelektuale, Ministria e Ekonomisë ka zhvilluar programe për zbatimin e politikës industriale, i botuar

në gazetata zyrtare 4/2011 dhe 12/2011, program për të përmirësuar aftësinë konkurruese të produkteve dhe shërbimeve maqedonase dhe programin për zhvillimin e sipërmarrjes, inovacionit dhe konkurrencës së ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme në vitin 2011. Këto programe gjithëpërfshirëse të politikës industriale, sigurojnë rritjen e mundësive për krijimin e produkteve konkurruese, zhvillimin e tregut, inovacionet teknologjike, trajnimin e financiar në për prodhime ekologjike, mbështetje financiare për hulumtuesit e rinj, rekrutimin dhe mbështetje financiare për investime në zhvillimin e shpikjeve të patentuara.

I projektuar për ndërmarrjet e vogla dhe të mesme, programi përfshin mbështetje financiare për futjen e standardeve të cilësisë, trajnim në sistemin HACCP, dhe mbështetje për aplikimin e patentave ndërkombëtare.

Sa u përket masave për të forcuar ndërgjegjësimin e populates dhe për përfitimet e pronësisë intelektuale, ka një program për Mbrojtjen e Konsumatorit në Ministrinë e Ekonomisë, i cili është i publikuar në Gazetën Zyrtare numër 3/2009. Fushatë mediatike për të drejtat e konsumatorit u realizu në vitin 2009 nëpërmjet bisedave me gazetarë ekspertë në televizion dhe radio. U shpërndanë fletëpalosje në lidhje me rreziqet e produkteve piraterike dhe të falsifikuara për konsumatorët përmes rrjetit të shitjes me pakicë në vitin 2010. U realizuan disa fushata mediatike në lidhje me natyrën e të drejtave të pronësisë intelektuale dhe ndikimin e falsifikateve në vitin 2011.

1.3.3. MINISTRIA E BUJQËSISË, PYLLTARISË DHE EKONOMISË SË UJRAVE

Komiteti i përhershëm ndërsektorial këshilldhënës për treguesit gjeografik dhe specialitetet tradicionale vepron në kuadër të Ministrisë së Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave. I paraqet në Komisionit Evropian emërtimet e mbrojtura të origjinës dhe treguesve gjeografike për regjistrim në regjistrin evropian. Aktualisht janë të listuara janë 7 të drejta.

Drejtoria për farë dhe materiale mbjellëse në kuadër të Ministrisë së Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave (MBPEU) është autoriteti administrativ i ngarkuar me mbrojtjen e varieteteve të reja të sortave bujqësore. Përgjegjësi e saj është të kryej procedurat administrative të Ligjit për të drejtat e seleksionimit për mbrojtjen e varietetit të ri. Mbrojtja e treguesve gjeografikë, si një subjekt i pronësisë intelektuale është i e regulluar me Ligjin për pronësinë industriale. Në strategjinë kombëtare për PI për periudhën 2009-2012 ishte e parashikuar aprovimi i një akti të veçantë me të cilin do të kontribuohet në përmirësimin e cilësisë së prodhimeve bujqësore për konsum, i cili korrespondon me standardet evropiane për produkte të cilësisë bujqësore dhe rregulloret përkatëse evropiane.

Një njësi për standardet dhe cilësinë e produkteve bujqësore është themeluar në MBPEU që është përgjegjëse për sistemet e menaxhimit të cilësisë dhe "treguesit të cilësisë". Me qëllim të rritjes së kapacitetit administrativ të Ministrisë, në strategjinë e mëparshme ishte parashikuar për të punuar në disa projekte të përbashkëta të KE-së dhe të merren veprime dhe aktiviteteve specifike.

Ndryshimet dhe forcimi i strukturave përgjegjëse për sigurimin e cilësisë dhe pajisjet teknike, sigurimi i aplikacioneve të përshtatshme softverike dhe ndryshimet specifike në veb faqen e MBPEU, ishin masat e propozuara për forcimin e zbatimit efektiv dhe efikas të mbrojtjes së të drejtave të pronësisë intelektuale në MBPEU. Me Ligjin për cilësinë e produkteve bujqësore (të miratuar në vitin 2010) kompetenca për mbrojtjen e treguesve gjeografike për produktet bujqësore dhe ushqimore i caktohet MBPEU. Në këtë drejtim ligji për Pronësinë Industriale është ndryshuar gjithashtu.

Ligji për cilësinë e produkteve bujqësore, Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë nr.140/10 është ligji përkatës me mbrojtjen e pronësisë industriale.

Sipas MBPEU aktualisht ekzistojnë mekanizma të shkëlqyer, të cilat lehtësojnë konsultimin dhe diskutimet në mes të biznesit, universiteteve dhe institucioneve qeveritare dhe departamenteve.

Aktualisht, MBPEU vlerëson angazhimin e saj në sistemin e pronësisë industriale të Republikës së Maqedonisë si mesatare dhe mendon se ajo mund të përfshihet më aktivisht në veprimtaritë në lidhje me Sistemin Kombëtar të Pronësisë Industriale. Sipas MBPEU, Strategjia Kombëtare për Pronësinë Industriale 2016-2018 duhet të përfshijë çdo mekanizëm për zbatimin e ligjit dhe akteve nënligjore.

Në mënyrë që të ballafaqohen me problemet dhe sfidat që dalin nga situata aktuale, janë të nevojshme burime teknike dhe financiare.

MBPEU, Drejtoria Fitosanitare dhe drejtoria e farërave janë institucionet kryesore që MBPEU beson se duhet të përfshihen në menaxhimin e zbatimit të strategjisë. Drejtoria Fitosanitare dhe drejtoria e farërave duhet të sigurojnë burime për të ndihmuar në zbatimin e strategjisë.

Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave, si një organ që është i lidhur drejtpërdrejt me përfitimin, menaxhimin dhe mbrojtjen e të drejtave të pronësisë intelektuale në fushat e tyre përkatëse, duhet të vazhdojë zhvillimin e saj duke kahëzuar përpjekjet e saj drejt orientimit të dhënie së shërbimevet. Si të tilla, të gjitha ndryshimet e nevojshme strukturore dhe sigurimi i burimeve adekuate njerëzore dhe pajisjeve të IT duhet të identifikohen, dhe më pas, gjithashtu duhet të ndërmerren hapa që të njëjtat të sigurohen. Fushat patenciale të mbivendosjes së mundshme të përgjegjësisive duhet të

identifikohen dhe konsiderohen, në mënyrë që të kemi system sa më efikas të PI.

1.3.4. MINISTRIA E PUNËVE TË BRENDSHME

Edhe një pjesë e rëndësishme e sistemit kombëtar të mbrojtjes së PI është Ministria e Punëve të Brendshme.

Kuadri ligjor që përcakton kompetencën e Ministrisë së Brendshme në fushën e pronësisë industriale përfshin Ligjin për pronësi industriale; Kodin Penal dhe Ligjin për procedurë penale.

Ministria e Brendshme, aktualisht, vlerëson aktivitetet e agjencive të zbatimit, në tërësi, si shumë të mira, si dhe disponueshmërinë e tyre institucionale. Sido që të jetë, ata vlerësojnë se aktivitetet e ofruara nga agjencitë e zbatimit nuk janë të Mjaftueshme dhe besojnë se është gjithmonë e mundur, aktivitetet e autoriteteve të zbatimit të ligjit të përmirësohen. Ata i vlerësojnë aktivitetet e ESHPI, në tërësi, si shumë të mira, si dhe disponueshmërinë institucionale të ESHPI. Ata gjejnë se shërbimet administrative të ofruara nga ESHPI janë gjithashtu shumë të mirë.

Ministria e Brendshme vlerëson se ajo mund të përfshihet më aktivisht në veprimtaritë në lidhje me Sistemin Kombëtar të Pronësisë Industriale. Ka mundësi që të ketë qasje më aktive, në qoftë se një njësi e specializuar ose departamenti për mbrojtjen e pronësisë intelektuale parashikohet. Madhësia e tregut të Maqedonisë duhet të merret në konsideratë në këtë rast.

Sipas Ministrisë së Brendshme zbatimi i Strategjisë Kombëtare të Pronësisë Industriale 2016-2018 duhet të përfshijë trajnim të vazhdueshëm, përmirësim të shkëmbimit e të dhënave ndërMjet institucioneve dhe bashkëpunimit ndërkombëtar.

1.3.5. ADMINISTRATA DOGANORE

Statusi ligjor

ADRM është një institucion shtetëror në varësi të Ministrisë së Financave dhe menaxhohet nga drejtori i cili emërohet nga Qeveria e RM-së.

ADRM është një institucion i rëndësishëm shtetëror funksioni primar i së cilës, nga pikëpamja historike, ka qenë mbledhja e të hyrave për shtetin. Në kohën e tanishme, roli i ADRM është shumë më i ndryshëm. Përveç të qenit një lidhje e rëndësishme e zinxhirit të mbështetjes së tregtisë ndërkombëtare, çdo autoritet modern doganor luan një rol

jashtëzakonisht të rëndësishëm në sistemin e sigurisë të shtetit, si një segment i Sistemit të Sigurisë në kuadër të luftës kundër terrorizmit ndërkombëtar dhe krimit ndërkufitar, por edhe në sistemin për mbrojtjen e përgjithshëm të qytetarëve.

ADRM është përgjegjëse për iniciimin e procedurave penale, procedurave për shkelje (kundërvajtje), paraqitja e akteve në shkallë të parë në Procedurën Administrative si dhe udhëzimeve operative në formë të shkruar në lidhje me të gjitha fushat e punës doganore dhe operacionet në lidhje me akcizat.

Drejtoria doganore e Republikës së Maqedonisë (ADRM) është përgjegjëse për zbatimin e masave për mbrojtjen e pronësisë intelektuale dhe bën kontrollet gjatë importit, eksportit, transitit, në depot e doganore, importet e përkohshme dhe eksportin e përkohshëm të mallrave nëpër territorin doganor të Republikës së Maqedonisë.

Në fushën e mbrojtjes së të drejtave që lidhen me pronësisë intelektuale, Ligji për masat mbrojtëse për mbrojtjen e të drejtave të pronësisë intelektuale është duke u zbatuar, si dhe Rregullorja për formën dhe përmbajtjen e kërkesës për zgjatjen e periudhës për ndërmarrjen e masave doganore.

Në Gazetën Zyrtare nr. 88 të 28.05.2015 është publikuar Ligji i ri për masat doganore për zbatimin e mbrojtjes së pronësisë intelektuale. Struktura e njëjtë është bërë në bazë të rregullores së re të BE-së nr. 608/2013, me dallim të rëndësishëm në raport me ligjin ekzistues për masat doganore për mbrojtjen e të drejtave të pronësisë intelektuale, i cila është i bazuar në Rregulloren e vjetër të BE-së nr. 1383/2003.

Me të njëjtin ligj rregullohen kushtet dhe procedurat për ndërmarrjen e veprimeve nga autoritetet doganore, kur ka baza të arsyeshme për të dyshuar se mallrat shkelin të drejtat e pronësisë intelektuale, është ose duhet të jetë subjekt i mbikëqyrjes doganore dhe kontrollit doganor në territorin doganor të Republikës së Maqedonisë në bazë të rregullave doganore në rastet e përcaktuara me këtë ligj.

Me hyrjen në fuqi të këtij ligji, ligji për Masat Doganore për Mbrojtjen e Pronësisë Intelektuale („Gazeta zyrtare "nr 38/05, 107/07, 135/11 dhe 69/13) nuk është më në fuqi.

Në Gazetaën zyrtare të RM nr. 106 të 26.06.2015 janë publikuar rregullat e reja në lidhje me formën dhe përmbajtjen e kërkesës për veprim doganor dhe dokumentacionin e kërkuar dhe formën dhe përmbajtjen e kërkesës për zgjatjen e periudhës për veprim doganor. Me të njëjtat janë dhëna forma të reja të kërkesës për marrjen dhe të kërkesës për zgjatjen e periudhës për veprim doganor.

Me hyrjen në fuqi të kësaj Rregulloreje, Rregullorja për zbatimin e Ligjit për Masat

Doganore për Mbrojtjen e Pronësisë Intelektuale („Gazeta zyrtare "nr 58/05, 82/11 dhe 132/13) nuk është më në fuqi.

Në Gazetën zyrtare të RM nr. 139 të 08.17.2015 është publikuar një dekret të ri për mënyrën e shpërndarjes së mallrave të braktisura nga një autoritet publik dhe një formë për raport të lirë për mallrat e braktisur nga një autoritet publik. Dekreti është bërë në bazë të nenit 30 (8) të Ligjit për masat doganore për zbatimin e mbrojtjes së pronësisë intelektuale ("Gazeta Zyrtare" nr. 88/15).

Me hyrjen në fuqi të kësaj Rregulloreje, Rregullorja për mënyrën e shpërndarjes së mallrave të braktisura nga autoriteti publik dhe formulari për raportim pa pagesë të mallrave të braktisura nga një autoritet publik („Gazeta zyrtare "nr 143/13) shfuqizohet.

Korniza institucionale

Administrata Doganore, në bashkëpunim me Organizatën Botërore të Doganave, organizoi një seminar për luftimin e falsifikimit dhe piraterisë. Seminari u mbajt nga 14 - 18.09.2015 në Fakultetin e Ekonomisë në Univerzitetin Shën. Cirili dhe Metodi në Shkup, dhe u ndoq edhe nga bartës të të drejtave të pronësisë intelektuale me famë botërore.

Qëllimi i seminarit ishte që doganierëve tu ofrojë një pasqyrë të praktikave më të mira dhe legjislacionit në fushën e falsifikimit dhe piraterisë, dhe të krijoj një MJedis të përshtatshëm për shkëmbimin e përvojave në tema të ndryshme, si:

- si të bëhet dallimin në mes të një produkti të vërtetë dhe "të rreme" dhe
- njohja me teknikat për analizimin e rrezikut; metodologjia që njësitë operative të Administratës doganore përdorin për të zgjedhur dërgesat me rrezik të lartë që rezultojnë në rritjen e numrit të konfiskimeve.

Në të njëjtën kohë, gjatë trajnimit, u shkëmbyen përvoja dhe njohuri për zbatimin e mbrojtjes së pronësisë intelektuale, si dhe koordinimit në mes njësive organizative të Administratës doganore për zbatimin efikas të Ligjit për masa doganore për mbrojtjen e pronësisë intelektuale.

Drejtorja e doganës ka morri pjesë në projektin e Organizatës Botërore të Doganave për Mbrojtjen e Pronësisë Intelektuale, në misionet ndërkombëtare, operacionet, (Porta BALKAN), komunikimin e përditshëm me bartësit e të drejtave si përdorues të IPM (Interfaced Publik Member) platformës të OBD, si një aplikim për njohjen efektive e origjinalitetit të produkteve dhe zbulimin efikas dhe të provuarit e markave tregtare të falsifikuara.

Gjatë vitit 2015, në pajtim me nenin 19 të Ligjit për ndryshim dhe plotësim të Ligjit për Masat Doganore për Mbrojtjen e Pronësisë Intelektuale, botuar në "Gazetën Zyrtare" nr. 69 të 14.05.2013, Drejtoria doganore i dorëzoi Ministrisë së Punës dhe Politikës Sociale në total 5,702 produkte, nga të cilat 5208 palë këpucë dhe 494 pjesë prodhime tekstili.

Gjithashtu, sipas të njëjtit nen 19 të Ligjit për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për masa doganore për mbrojtjen e të drejtave të pronësisë intelektuale, Drejtoria e doganës i dorëzoi Ministrisë së Punës dhe Politikës Sociale në total 5,400 copë të produkteve të tekstilit.

Në shtator të vitit 2015, në përputhje me nenin 30 të Ligjit mbi Masat Doganore për Mbrojtjen e Pronësisë Intelektuale të publikuar në "Gazetën zyrtare" nr. 88 me 05.28.2015, Drejtoria doganore në përputhje me vendimin për përdorimin e lirë të mallrave të konfiskuara, të miratuar nga Qeveria, dorëzoi në Ministrinë e Punës dhe Politikës Sociale 380 artikuj tekstili (tuta) dhe 360 palë të këpucëve sportive.

Gjithashtu, Drejtoria doganore, në bashkëpunim me përfaqësuesit e pronarëve të markave të njohura tregtare, vërtetoi sasi të reja dhe pëlqim për përdorimin e lirë të mallrave të konfiskuara nga magazinat e Drejtorisë doganore edhe të 700 copë e pantallona të grave të cilat i janë nënshtruar procedurës dhe të njëjtat janë dorëzuar në Ministrinë e Punës dhe politikësociale.

Me rastin e 26 prillit – Ditës Botërore të Pronësisë Intelektuale, më 24 prill 2015 në bashkëpunim me Trupin Koordinues për Pronësi Intelektuale, në Drislla u shkatërruan në total prej 1,033 copë dhe 4 rrotullon (100 kg) të pëlhurave - mallrave të falsifikuara (1.008 copë të shtrojeve, 25 copë të pëlhurave dhe 4 rrotullove (100 kg) të pëlhurave.

Që nga 30 nëntori 2015, në Drejtorinë doganore, numri i kërkesave të regjistruara për mbrojtjen doganore të markave tregtare në lidhje me të drejtat e pronësisë intelektuale është rritur në 595 (deri në fund të vitit 2014 ishte 345). Rritja e numrit të kërkesave për veprim doganor vjen si rezultat i harmonizimit të legjislacionit të Maqedonisë me rregulloret evropiane që rregullojnë procedurën për marrjen e masave nga autoritetet doganore.

Gjatë vitit 2015, në 155 aksione, janë konfiskuar 1,173,992 pjesë të mallrave të ndryshme, të dyshuar se ato shkelin të drejtat e pronësisë intelektuale.

Në bazë të shkeljes së konfirmuar të të drejtave të pronësisë intelektuale, nën mbikëqyrjen doganore janë shkatërruar 20,129 copë të mallrave të falsifikuara, duke përfshirë: kozmetikë, lodra, tekstile, pajisje, varëse etj.

Funksionet kryesore të Administratës doganore

Kërkesat për masa doganore për mbrojtjen e këtyre të drejtave janë dorëzuar dhe pranuar nga Administrata Doganore:

- Markat tregtare;
- Disenji industrial;
- Të drejtat e autorit;
- Treguesit gjeografik;

Personeli i ADRM

Nëse është e nevojshme, drejtori i Administratës Doganore mund të zhvendos doganierët nga një vend në një tjetër, në mënyrë që, në mënyrë sa më efikase dhe pandërprerë të kryhen detyrat detyrat.

Në Departamentin për masa jo-tarifore dhe mbrojtjen e të Drejtave të Pronësisë Intelektuale, në momentin prej gjithësej 3 zyrtarëve, 2 janë vendosur në vend pune Këshilltar të pavarur për DPI, dhe duke pasur parasysh sistematizimin e ri si prioritete të reja të brendshme do të jenë stafi adekuat i Departamentit të masave jotarifore dhe mbrojtja e të drejtave të pronësisë intelektuale. Edukimi i vazhdueshëm dhe trajnimi i doganierëve për mbrojtjen e pronësisë intelektuale, si dhe koordinimi i aktiviteteve me të gjitha institucionet për zbatimin e mbrojtjes së të drejtave të pronësisë intelektuale, duke përfshirë Entin Shtetëror të Pronësisë Industriale si autoritet kompetent për regjistrimin e të drejtave të pronësisë industriale.

Një numër i madh i trajnimeve janë të organizuara nga Drejtoria doganore në lidhje me mbrojtjen e pronësisë intelektuale. Qëllimi i këtyre trajnimeve është që të njoftojnë pjesëmarrësit me Ligjin e ri për masat doganore për mbrojtjen e të drejtave të pronësisë intelektuale, njoftim për trendet më të reja të falsifikimit të mallrave, si dhe metodat për përdorimin e aplikacionit për administrim elektronik në proceset për mbrojtjen e të drejtave të pronësisë intelektuale, si dhe metodologjinë për shfrytëzimin e bazës së të dhënave të të DPI të OBD për njohjen e mallrave të falsifikuara.

Gjithashtu është me rëndësi të përmendet se në nivel të doganierëve, ka koordinatore dhe zëvendës koordinatore për të drejtat e pronësisë intelektuale. Ata gjithashtu marrin pjesë në të gjitha kurset e trajnimit dhe seminareve të organizuara nga Drejtoria e doganës.

Departamenti për Masat Jotarifore dhe mbrojtjen e të Drejtave të Pronësisë Intelektuale është përgjegjës për pranimin dhe trajtimin e kërkesave për marrjen e aktiviteteve

doganore që kanë të bëjnë me mbrojtjen e pronësisë intelektuale, si dhe kërkesat për zgjatjen e periudhës për veprim doganor, dërgimin e njoftimit të bartësi i të drejtës ose përfaqësuesi të tij ligjor, zgjatjen e afatit kohor për trajtimin dhe përgatitjen e dokumenteve që lidhen me ndalimin e përkohshëm të mallrave.

Në kuadër të ADRM, ka Departament të Auditimit të Brendshëm, i cila është përgjegjëse për kryerjen e auditimeve të doganierëve dhe njofton drejtorin e Drejtorisë Doganore për rezultatet. Gjetjet janë të publikuara në faqen e internetit të Drejtorisë Doganore në formën e një raporti mujor të Drejtorisë doganore.

Si sfidë për Drejtorinë Doganore do të jetë ekuipimi me personelin e duhur në Departamentin për masa jotarifore dhe mbrojtjen e të drejtave të pronësisë intelektuale, që duhet të realizohet me sistematizimin e ri të Doganave. Është i paraparë një shërbim për mbrojtjen e të drejtave të pronësisë intelektuale në të cilin duhet të ketë 4 këshilltarë të pavarur për pronësi intelektuale, dy operatorët dhe Shef i Shërbimit.

Masat kufitare

Doganierët në përputhje me Ligjin mbi masat Doganore për zbatimin e mbrojtjes së pronësisë intelektuale janë përgjegjëse për identifikimin dhe ndalim të përkohshëm të mallrave të vendosura nën procedurën doganore të dyshuar për shkelje të së drejtës së pronësisë intelektuale.

Malli i konfiskuar përkohësisht ruhen nën mbikëqyrje doganore deri marrjen e përgjigjes nga ana e mbajtësit të të drejtave. Në varësi të reagimit të mallrave mbajtësit të të drejtave mund të lëshohen në qarkullim të lirë ose duke u shkatërruar. Në bazë të Ligjit për masat doganore për zbatimin e mbrojtjes së mallrave të pronësisë intelektuale të konfiskuar mund të lëshohen në qarkullim të lirë, nëse bartësi i së drejtës vërteton se kjo nuk do të shkelë pronën intelektuale mund të shkatërrohet nëse i njëjti bartësi i të drejtës konfirmon se ka cenuar pronën intelektuale ose mund të dhurohen, nëse bartësi i së drejtës pajtohet për të dhuruar atë në bazë të Ligjit për masa doganore për zbatimin e mbrojtjen e pronësisë intelektuale.

Mallrat e dhuruara (prodhime tekstili dhe këpucë) vërtetohet për mallrat të cilat behet shkelje e pronës intelektuale, bartësi i të drejtës pajtohet që e njëjta t'i dhurohen, Inspektorati Shtetëror i Tregut do të lëshojë një vërtetim se mallrat nuk është kundërshtim me rregullat e sigurisë për produktet dhe e njëjta është hequr shenjat e markes tregtare.

Doganierët kanë përgjegjësinë për mbajtjen e përkohshme të mallrave derisa kane dyshim për shkeljen e të drejtat e pronësisë intelektuale në të gjitha procedurat doganore.

Ndërsa roli i bartësit të së drejtës është vendimtar për verifikimin e origjinalitetit të mallit të konfiskuar. Në bazë të përgjigjes nga ana e bartësit të së drejtës të mallrave mund të shkatërrohen ose të vendosura në qarkullim të lirë pas përfundimit të të gjitha formaliteteve doganore.

Doganierët kanë autoritetin për të vepruar në nivel të zyrave doganore ku ata janë të vendosur, dhe i gjithë vendi të ketë autoritetin për të vepruar doganierë nga Departamenti per pune operative per Departamentin te kontrollit dhe hetimtimeve. (Ekipet Mobile)

Gjatë vitit 2014, ne 157 aksione janë konfiskuar 945,302 (krahasuar me vitin 2013, 333,799) copë dhe 768 kg. mallrave, të dyshuar për shkelje të të drejtave të pronësisë intelektuale.

Gjatë vitit 2015, nga 163 aksione janë konfiskuar 1,282,266 copë dhe 700 kg. lloje të ndryshme të mallrave, të dyshuar për shkelje të të drejtave të pronësisë intelektuale

Organe ndërkombëtare apo sistemet që janë pjesë e ADRM

Administrata doganore mbështet në mënyrë aktive programet e Organizatës Botërore të Doganave për Mbrojtjen e të Drejtave të Pronësisë Intelektuale nëpërmjet kontributit të rregullt të të dhënave në lidhje me konfiskimet DPI në bazën e të dhënave CEN të Organizatës Botërore të Doganave, si dhe pjesëmarrjen në të gjitha operacionet dhe projektet në lidhje me mbrojtjen e pronësisë intelektuale që ishin të ftuar, dhe u organizuan nga organizata Botërore e doganave (projekt Soçi-2014 dhe funksionimin GATE BALLKANIT nga 2015). IPM (interfaced Member Public) - Në bazë të OBD për të shkëmbyer informacion dhe të dhëna në mes të bartësve të të drejtave dhe autoriteteve doganore që përdoren rregullisht nga zyrtarë të doganave.

Bashkëpunimi aktiv me SELEC (Qendra e zbatimit të ligjit të Evropës Juglindore) përmes dorëzimit të rregullt të informacionit gjeneruar kapjet pronësisë intelektuale, si dhe pjesëmarrjen në të gjitha operacionet dhe projektet që kanë të bëjnë me mbrojtjen e të drejtave të pronësisë intelektuale në të cilën ishin të ftuar, dhe u organizuan nga SELEC (Operation TROJAN HORSE III në vitin 2013, dhe operacionet e realizuara CLEAN EARTH DI SI vitit 2015).

Drejtoria e doganës ka bashkëpunuar me OLAF, duke marrë pjesë në operacionet e Ermis dhe Bitter Pill nga 2014, të organizuar nga OLAF në bashkëpunim me doganat greke apo italiane dhe bashkëpunoi me INTERPOL dhe TAIEX, duke marrë pjesë në operacionet WHITE MERCURY 2013 2014 dhe 2015, të organizuara nga ana e tyre.

1.3.6. INSPEKTORATI SHETETËROR I PUNËS

Statusi ligjor

Inspektorati Shtetëror i Tregut është organ në kuadër të Ministrisë së Ekonomisë, si person juridik nga 1 maj, 2014 ka një llogari buxhetore, si një përdorues i buxhetit në linjen e parë, kryen një procedurë të pavarur rekrutimit në përputhje me ligjin dhe të vendosë për të drejtat dhe detyrimet që rrjedhin nga vendi i punës. Puna dhe detyrat e inspektoratit dhe llojet dhe njësitë organizative janë të certifikuara dhe klasifikohen sipas natyrës së punëve dhe detyrave në kuadër të kompetencave të përcaktuara me ligj. DPI kryen Inspektimet në rreth 40 ligje dhe 120 akte nënligjore, disa prej të cilave janë: Ligji për mbrojtjen e konsumatorëve; Ligji për sigurinë e produktit; Ligji i tregtisë; Ligji për furnizim ushqimi; Craft Act; Ligji mbi Turizmin; Ligji për pronësinë industriale; ligje të tjera.

Struktura organizativ e ISHP

Sipas Rregullores së organizimit të brendshëm, Inspektorati është i organizuar në dy sektorë:

- SEKTORI PËR PUNË TË PËRGJITHSHME, dhe
- SEKTORI PËR INSPEKTIM.

Në kuadër të Departamentit të Çështjeve të Përgjithshme në vijim njësi organizative:

- Departamenti i çështjeve të përgjithshme ligjore
- Departamenti i teknologjisë së informacionit dhe komunikimit
- Departamenti për dokumentet ligjore
- Njësi të pavarura nga departamentet
- Departamenti i burimeve njerëzore
- Departamenti për çështje financiare
- Njësia e auditimit të brendshëm
- Njësia për menaxhimin e rrezikut

Nga inspektimi i strukturës organizative të Inspektoratit Shtetëror të Tregut, është e qartë se nuk ka asnjë departament apo sektorit për inspektim në fushën e mbrojtjes së pronësisë intelektuale.

Për të arritur rritjen e efikasitetit dhe vazhdimësinë e biznesit, Drejtor i ISHT më 22.10.2010 me vendim, caktoi 16 inspektorë të tregut shtetërorë, të cilat përveç kryerjen e inspektimeve në ligje të tjera dhe për të mbikëqyrur fushën e mbrojtjes së të drejtave të pronësisë industriale dhe të njëjtën gjë janë pjesëmarrës aktivë në seminare dhe trajnime

në këtë fushë.

Mbikëqyrë zbatimin e dispozitave të Ligjit për pronësi industriale dhe rregulloret në bazë të këtij ligji, Ministria e Ekonomisë.

Inspektorati Shtetëror i Tregut të mbikëqyrë realizimin e dispozitave të këtij ligjit në lidhje me tregtinë dhe përdorimin e të drejtave të pronësisë industriale të mbrojtura. Qeveria, Inspektorati Shtetëror Administrativ, Arkivi shtetëror, Enti shtetëror për revizion të RM dhe të kontrollit të tjera të ISHT. Financimit ISHT jashtë buxhetit kombëtar dhe nuk ka llogari të të ardhurave, vetëm shpenzimet.

Karakteristikat kryesore të ISHT -së

Inspektorati Shtetëror i Tregut kryen inspektimin e një krahasimi të dispozitave të këtij ligji në lidhje me funksionimin dhe përdorimin e të drejtave të pronësisë industriale të mbrojtura. Inspektimet kryen nëse:

- Nuk është një përdorim i paautorizuar i shpikjes së mbrojtur;
- Nuk është përdorimi i paautorizuar ose imitim i markës tregtare;
- Nuk është një përdorim i paautorizuar i shenjës trademark[®] është regjistruar;
- Ekzistojnë përdorimin e paautorizuar apo imitim të një emri gjeografik.

ISHT-nuk ka funksione gjyqësore dhe nuk do të luajë një rol në zhvillimin e politikës së brendshme dhe PI politikës nderkombetare.

Inspektorati Shtetëror i Tregut kryen 228 inspektime dhe ka dërguar 46 kërkesa drejt gjykatave për inicimin e procedurës penale. Inspektimet kryen në rrugë zyrtare ose me kërkesë të bartësit të së drejtës.

Personeli

Ka 126 inspektorë që kryejnë inspektimin.

Departamenti për inspektim të produktit të sigurisë-3

Departamenti për inspektim Shkup-20

Departamenti për inspektim Manastir dhe Prilep, në Resnjë, Krushevë dhe Demir Hisar-21

Departamenti për inspektim, Gostivar dhe Kërçovë qytetet dhe Maqedonia Brod-11

Departamenti për inspektim Kumanovë dhe në qytetet Kriva Pallankë dhe Kratovë-12

Departamenti për inspektim Kavadar dhe qytetet e Veles dhe Negotinë-7

Departamenti për inspektim Ohër dhe qytetet e Strugës dhe Dibër-14

Departamenti për inspektim Strumica dhe qytete të Gjevgjeliçës, Vallandovë dhe Radovish-

Departamenti për inspektim Tetovë-12

Departamenti për Shtip inspektimit dhe qytetet e Koçanit, Dellçevë, Vinicë, Probishtip dhe Sveti Nikollë-13

Trajnime dhe seminare në vitin 2015, viti i Ditës Botërore të Pronësisë Intelektuale 2015 organizoi një seminar për inspektorët nga Inspektoratin Shtetëror të Punës dhe Ministria e Brendshme - me qëllim të ngritjes së vetëdijes së inspektorëve të ISHT dhe Ministrinë e Brendshme për të drejtuar vëmendjen e tyre kjo zonë e punës. Takimi është organizuar nga Dhoma amerikane e Tregtisë (28. 04.2015).

1. Workshop i kufirit Enformann i të drejtave të pronësisë intelektuale për rajonin e Ballkanit (qershor 15-16,2015)
2. Pjesëmarrja në trajnime nga ana e administratës doganore e RM - "Lufta kundër falsifikimit dhe piraterisë" seminar për siguri dhe siguria propozim isht kombëtare mbi "falsifikimit dhe piraterisë Lufta kundër" seminar për shëndetin dhe sigurinë 14-15 shtator 2015.
3. Seminari Kombëtar për ndërtimin e respektit për të drejtat e pronësisë intelektuale zyrtarëve të autorizuar zbatimin e të drejtave të pronësisë intelektuale, të organizuar nga Organizata Botërore e Pronësisë Intelektuale (WIPO), në bashkëpunim me Entin shtetëror për pronësi industriale dhe Akademinë për gjykatës dhe prokurorët Maqedoni-30 shtator- 01 tetor 2015.
4. Më 18 prill 2016, Inspektorati shtetëror i Tregut ka mare pjesë në këshillim mbi "mbrojtjen ligjore për Kundërvajtje e pronësisë intelektuale, Akademia e Gjykatësve dhe Prokurorëve publikë" Pavel Shatev ".

Të arriturat kryesore në punën e Inspektoratit Shtetëror të Tregut janë:

- Numri i reduktuar i produkteve të falsifikuara në tregun e (përfundimin gjatë kontrolleve të rregullta) dhe
- Prania e inspektorëve shtetërorë për tregun në trajnime dhe seminare. Në periudhën e ardhshme të gjitha objektivat do të fokusohet në edukimin e fushën e mbrojtjes së të drejtave të pronësisë industriale dhe për të rritur numrin e inspektimeve.

1.3.7.AKADEmia PËR GJYKATË DHE PROKURORËT

Akademia e gjykatësve dhe prokurorëve (AGJP) është institucion publik i themeluar në vitin 2006 në bazë të Ligjit për Akademinë për trajnim të gjykatësve dhe prokuroreve. AGJPP publikisht është projektuar për të siguruar funksionimin optimal të gjykatave dhe prokurorëve, duke siguruar trajnim paraprak për kandidatët për gjyqtarë dhe të prokurorëve publikë në gjykatat themelore, trajnimi bazik për gjyqtarë dhe prokurorë të sapo emëruar, si dhe edukimi i vazhdueshëm i gjyqtarëve dhe prokurorëve dhe stafit administrativ në gjykata dhe prokurori. Propozuar për trajnim të veçantë në Akademinë e

mbrojtjes së pronësisë intelektuale e dhënë në kuadër të Programit për trajnimin fillestar të kandidatëve për gjyqtarë dhe prokurorë publikë.

Akademia organizon trajnim për trajnimin e gjyqtarëve për zbatimin dhe mbrojtjen e pronësisë intelektuale të përbërë nga vepra penale dhe civile të ligjit dhe gjyqësore administrative. AGJPP të kontribuojë në zhvillimin e trajnerëve të tyre për të përmirësuar dhe për të thelluar njohuritë e tyre në fushën e PI, aftësive të tyre të mësimdhënies dhe teknikat dhe zbatuar një "trajnuar trajnerët" ngjarjet për Latino kalojë në njohuritë e tyre të grupeve të ndryshme relevante të synuara.

Për sa i përket kuadrit ligjor që përcakton kompetencat AGJPP në fushën e pronësisë industriale: në vitin 2015, Ligji për gjykatës dhe prokurorë (Gazeta Zyrtare nr 20 e 12.02.2015 vit) u miratua, dhe pastaj nëntor dhe dhjetor 2015 u miratuan ligje ndryshimin e ligjit për gjyqtarë dhe prokurorë (Gazeta Zyrtare nr. 192 e 11.05.2015 dhe nr. 231 e 31.12.2015). Nga ligji që rregullon Akademinë për gjykatës dhe prokurorët (në tekstin e mëtejme: Akademia) si një institucion publik për pranimin dhe trajnimin e kandidatëve për gjyqtarë dhe prokurorë publikë, trajnimin e vazhdueshëm dhe përmirësimin e kompetencave të gjyqtarëve dhe prokurorëve, trajnimin e vazhdueshëm të shërbimeve profesionale në gjyqësor dhe të prokurorisë të trajnimit subjektet e përfshira në zbatimin e ligjeve që kanë të bëjnë me gjyqësorin, si dhe kryerjen e aktiviteteve analitike të teorisë dhe praktikës së jurisprudencës.

AGJPP ka operacione në bazë të Akademisë dhe ligjet që rregullojnë të gjitha segmentet e nxënësve të trajnimit të Akademisë. Trajnimi fillestar i studenteve dhe kandidatëve të ardhshëm për gjyqtarë dhe prokurorë publik në bazë të programit të trajnimit fillestar, ndërsa trajnimi për gjyqtarët dhe prokurorët publikë në bazë të një programi të përgjithshëm të trajnimit të vazhdueshëm. Trajnimi fillestar dhe trajnimit teorik përfshin lëndë të detyrueshme të pronësisë industriale, në kuadër të Programit për trajnimin fillestar, trajnim praktik, të trajnuarit janë të alokuara në gjykata dhe trajnim praktik në zyrat e prokurorisë dhe ata gjithashtu punojnë me objekte pronësisë industriale.

Në kuadër të trajnimit të vazhdueshëm të gjyqtarëve dhe prokurorëve, në përputhje me programin për trajnim të vazhdueshëm të Akademisë për gjykatës dhe prokurorë, vetëm ose në bashkëpunim me partnerë vendas dhe të huaj, duhet të organizojnë trajnime të dedikuara për ndërtimin e marrëdhënieve me të drejtat e pronësisë intelektuale duke mbuluar të gjitha aspektet e mbrojtjes së tyre juridike - e drejta penale, kundërvajtëse, ligjit civil dhe mbrojtjes administrative-gjykata, në varësi të audiencës së synuar është për trajnime të veçanta. Për realizimin e trajnimeve në fushën e pronësisë industriale janë inkuadruar dy ekspertë vendas dhe të huaj të cilët krijojnë leksionet e tyre mbi legjislacionin e brendshëm dhe burimet relevante ndërkombëtare në fushën e pronësisë industriale dhe të jurisprudencës në vend dhe krahasuese në rajon.

Në punën e përcaktuar me ligj, Akademia është e angazhuar për trajnimin profesional të kandidatëve për gjyqtarë dhe prokurorë publikë dhe gjykatësit dhe prokurorët në fushën e të drejtave të pronësisë industriale për të siguruar zbatimin korrekt të rregullimit në këtë fushë dhe për të rritur nivelin e mbrojtjes këto të drejta në gjykatat në vend. Akademia e gjykatësve dhe prokurorëve publik organizuar trajnime në PI për gjyqësorin e cila fton përfaqësuesit e të gjitha institucioneve relevante të përfshira në sistemin e mbrojtjes së këtyre të drejtave, në varësi të cilin aspekt të mbrojtjes gjyqësore të të drejtave i nënshtrohet trajnimit të veçantë.

Akademia për gjykatës dhe prokurorë publikë, duke sugjeruar se Strategjia Kombëtare për Pronësinë Industriale 2016-2018 duhet të përfshijë edukimin shtesë të vazhdueshëm të gjyqtarëve dhe prokurorëve në fushën e pronësisë intelektuale, me qëllim forcimin e kapaciteteve të gjyqësorit për të zbatuar mbrojtje efikase ligjore këto të drejta dhe të gjithë aktorët e tjerë në fushën e juridiksionit të tyre.

Akademia për gjykatës dhe prokurorë publikë duhet të përfshihen në mënyrë më aktive në projekte kombëtare dhe rajonale që përmbajnë komponentë për forcimin e kapaciteteve të institucioneve të përfshira në sistemin e mbrojtjes së pronësisë industriale në fushën e realizimit të trajnimeve ndërdisiplinore për të formuar grupet kryesore të synuara të Akademisë - gjykatësit dhe prokurorët publikë.

Sipas AGJPP bashkëpunimi i tyre me të gjitha institucionet përfaqësuesit e të cilëve janë të përfshirë në grupin e punës në Kapitullin 3.7 NPAA - prona intelektuale është shumë e mirë, sidomos me Zyrën shtetëror për pronësi industriale, si koordinator i grupit të punës dhe përfshin bashkëpunimin në arsimimin e gjyqtarëve dhe publikut prokurorët dhe përfshijnë përfaqësues të institucioneve të tjera, të tilla si Dogana, DPI, MPB, përfaqësues të të drejtave të pronësisë industriale dhe forma të tjera të trajnimit, të tilla si seminare, konferenca dhe të ngjashme, në mënyrë që të forcojë kapacitetet e të gjithë palëve të interesuara dhe shkëmbimi i përvojave dhe bashkëpunimit praktik. Sidoqoftë duhet të thellohet edhe më tej dhe të përmirësohet nëpërmjet zbatimit të projekteve të përbashkëta.

Sipas Akademisë së gjykatësve dhe prokurorëve (AGJP) legjislacionit mbi IP në vend në përputhje me rregulloret e BE-së, por ka gjithmonë vend për përmirësim dhe më shumë punë është e nevojshme në këtë drejtim.

1.3.8.UNIVERZITETITE

Universitetet në vend në rolin e institucioneve të përfshira në një numër të masave / aktiviteteve gjatë Strategjisë së mëparshme për Pronësi Intelektuale 2009-2012.

Kuadri ligjor që përcakton kompetencat e tyre në fushën e pronësisë industriale është si vijon:

- Ligji për të drejtat e pronësisë industriale (Gazeta Zyrtare 21/2009 dhe 24/2011)
- Ligji për Cilësi i Bujqësore Produkte (Gazeta Zyrtare 140/10 dhe 55/12 dhe 53/2011)
- Ligji për Vene (Gazeta Zyrtare., 50/2010, 53/2011 dhe 06/2012)
- Rregullat për etiketimin e zonave gjeografike të përshtatshme për prodhimin e verërave me emër gjeografik (Gazeta zyrtare e RM.48 / 11, 113/11, 71,11)
- Ligji për farave dhe fidanëve të bimëve bujqësore (Gazeta Zyrtare, 39/2006., 89/2008, 171/2010 dhe 53/2011).

Angazhimi i universiteteve në sistemin e pronësisë industriale përbëhet nga sa më poshtë: Fakulteti i Shkencave bujqësore dhe ushqim në Shkup si pjesë e Shën. Kirili dhe Metodi në Shkup, i referohet të gjitha masave të zbatuara nga Universiteti i zbatimit të sopstvenost. Përkrah intelektuale, brenda fakultetit, Instituti i Ekonomisë Bujqësore trajnon stafin me doktoraturë dhe kërkime të mëtejshme në fushën e të drejtave pronës intelektuale në sektorin e agro-ushqimore.

Sipas universitetit, llojet e kompanive që qeveria fokusohet kryesisht në ndërmarrjet e vogla dhe të mesme. Mbështetja që ekziston për kompanitë e spin-off është si vijon: për bashkë-financim grante për biznese fillestare "Start-up" dhe "spin-off" nga Fondi Kombëtar për Inovacione dhe Zhvillimit Teknologjik Accelerator për Biznes dhe Teknologji, grantet bashkë-financimit dhe kredive të kushtëzuara për komercializimin e risi.

Objektivi kryesor i Agjencisë për Promovimin e Sipërmarrjes (MSP) është për të sjellë biznesin dhe akademinë më afër në mënyrë që të inkurajojë transferimin e teknologjisë, sepse sipas këndvështrimit të tyre mekanizmat ekzistues nuk ofrojnë mbështetje të Mjaftueshme për NVM-të. Bizneset bashkëpunojnë me institucionet kërkimore në thelb të kontraktujë kërkime. Rezultatite publikuar kryesisht përmes konferencave të universiteteve. Sipas, informacion në lidhje me PI (PI legjisllacioni, mekanizmat e PI. Huluntuesit trajnuar në PI nëpërmjet motivimit dhe hulumtimeve të tyre në DPI.

Fondi për Inovacion dhe Zhvillim Teknologjik u formua në dhjetor të vitit 2013, me qëllim për të nxitur risi, duke siguruar fonde shtesë për risi.

Institucionet arsimore që ofrojnë arsimit dhe trajnime të IC janë në Fakultetin e Drejtësisë "Justiniani I" në Universitetin e Shkupit në Shkup. Studentite janë të pajisur me PI arsim në Universitet-student të diplomuar me master dhe huluntuesit doktoraturës trajnuar në PI dhe përdorimin e tij nëpërmjet seminareve, trajnimit dhe verë e shkollës për të drejtat e pronësisë intelektuale, si kombëtare dhe ndërkombëtare.

Sipas kërkimeve univerzitare, qëndrimi i përgjithshëm i qytetarëve ndaj PI fokusuar në

kantinat e menaxhimit qëndrim i përgjithshëm është shumë pozitive, por selektive; është kryesisht pozitiv për markat tregtare, procesi i quajtur dhe mbrojtjen e dizajnit industrial dhe etiketa. Ata thonë se marrin në konsideratë avantazhet e PI në drejtim të qytetarëve që lidhen me mbrojtjen e markës, por procedura e shtrenjtë dhe mungesa e informatave në dispozicion ata janë konsideruar të mungojë.

Universitetet japin propozim për pjesëmarrje më aktive në Sistemin Kombëtar të është si vijon: Fakulteti për t'u përfshirë në seksionin në lidhje me përdorimin e pronës intelektuale në sektorin agro-ushqimor, duke mbuluar të gjitha të drejtat që kanë të bëjnë me mbrojtjen e rajoneve të verës, varieteteve verë, fara dhe fidane, të drejtat e prodhuesve që përdorin pronësinë intelektuale e kompani të nivelit të agro-ushqimore, ngritjen e vetëdijes për rëndësinë e të drejtave të pronësisë intelektuale në mes të bizneseve, kompanive agro-ushqimore, si dhe prodhuesit dhe forcimin e kapaciteteve të udhëzimeve përgjegjëse për zbatimin e masave politike për agro-ushqimore në lidhje me çështjet e pronësisë intelektuale. Ata kanë një staf që ka bërë MSc dhe PhD hulumtime në fushën e të drejtave të pronësisë intelektuale në industrinë agro-ushqimore. Përveç kësaj, shumë gazeta kërkimore janë përgatitur për përdorimin e ndërgjegjësimit të pronës intelektuale të verarive të Maqedonisë, angazhim institucional, si dhe të nivelit të aplikimit prodhuesit. Fakultetet e Shkencave Bujqësore dhe Ushqimit - Shkup për të krijuar bashkëpunim të fortë me institucionet kompetente në lidhje me të ardhmen implementimi dhe zbatimin e të drejtave të pronësisë intelektuale në sektorin agro-ushqimor, duke pasur parasysh njohuritë e nevojshme në bujqësi.

Sipas universitetit, niveli aktual i ndërgjegjësimit dhe edukimit PI nuk i plotëson nevojat e vendit. Të gjitha veprimet e nevojshme për të përmirësuar situatën aktuale po kryejnë kërkime mbi pronën intelektuale të Universitetit dhe buxhetin e caktuar në lidhje me këto aktivitete dhe bashkëpunimit në mes të institucioneve arsimore, qasje ndërdisiplinore. Strategjia kombëtare për pronësinë intelektuale duhet të përfshijnë aktivitetet dhe masat që do të: a) përmirësimin e zbatimit aktual të drejtave të pronësisë intelektuale; b) ngritjen e vetëdijes në mesin e popullatës; c) për të futur të drejtat e pronësisë intelektuale në shkollat fillore, shkollat e mesme dhe kolegjet, përfshirë bashkëpunimin për projekte të trajnimit për të drejtat e pronësisë intelektuale, e cila do të sjellë së bashku studentë; d) mundësitë për kërkime shkencore dhe zbatimin e rezultateve në praktikë. Reformat e nevojshme kyçe të tilla si krijimi i një organi të veçantë institucionale e cila do të funksionojë në kuadër të universitetit dhe të ndërmarrë kërkime ndërdisiplinore mes fakulteteve të ndryshme.

Prioritet për zhvillimin e sistemit PI mbi pesë deri në dhjetë vitet e ardhshme duhet të jetë për të rritur ndërgjegjësimin e PI sa më shumë të jetë e mundur. partnerët kryesorë dhe palët e interesuara për t'u përfshirë në përmbushjen e këtyre prioriteteve universitetet, institucionet qeveritare dhe jo-qeveritare, OJQ-të, shkollat, kompanitë, donatorët, etj

Në përgjithësi, ka pak vetëdije për rëndësinë e të drejtave të pronësisë intelektuale dhe nevojën për zbatimin e vazhdueshëm në të gjithë sektorët. Pengesat kryesore me të cilat përballen bizneset kur bëhet fjalë për risi është mungesa e informacionit për procedurat dhe financat.

Roli specifik i universiteteve si bartës të aktiviteteve për kërkimin dhe zhvillimin në fushën e zhvillimit dhe transferimit të teknologjive duhet të njihet dhe të shfrytëzohen. Në këtë drejtim, universitetet duhet të mbështetet në përpjekjet e tyre për të zhvilluar politikat e PI dhe ndërveprim më aktiv me komuniteti i biznesit.

Problemet kryesore dhe sfidat e krijuara nga situata aktuale PI në aspektin e krijimtarisë dhe inovacionit me universitetet, organizatat kërkimore, industrisë, bizneset e vogla dhe te mesme dhe individët e R & D buxheti i universitetit dhe shpërndarjes së tij.

1.3.9. MINISTRIA E DREJTËSIS

Ministria e Drejtësisë e Republikës së Maqedonisë si institucion për berje politikën dhe zbatimin ishte aktivizuar në një numër të madh të masave / veprimeve në kuadër të Strategjisë për Pronësi Intelektuale nga viti 2009-2012. Ajo merret me çështje që lidhen me gjyqësorin, prokurorit publik, zyra juridik publik; administratës shtetërore; Përgjegjësia kriviçnata dhe llogaridhënies për shkeljet; Noterët dhe forma të tjera të ndihmës juridike; trashigimise, pronësia, të drejtat dhe detyrimet; penale, kundervajtje, gjoba ne te holla, jashte procesimit, i ekzekutueshëm dhe procedurat administrative; menaxhimin e kontrollit; të cilat janë të rëndësishme për pronësinë intelektuale.

Kuadri ligjor që përcakton juridiksionin e Ministrisë së Drejtësisë në fushën e pronësisë industriale sesa Kodit Penal. Angazhimi i Ministrisë në sistemin e pronësisë industriale në Republikën e Maqedonisë, u vlerësua si shumë të mirë dhe Ministria përcakton bashkëpunimin e tyre me institucionet kompetente në fushën e pronësisë industriale të dyja të shkëlqyera.

Gjykata, prokuroria dhe policia ka autoritetin, për të urdhëruar konfiskimin e mallrave për fillimin e ndjekjes penale /procedura ligjore.Nga opsionet ligjore që janë në dispozicion të tyre - çdo njeri ka të drejtë të ankohet dhe kërkesën për merki.Nositelite përkohshëm të drejtat manly për të treguar një procedim duhur para autoritetet kompetente në rastet kur mallrat janë konfiskuar brenda kufijve të vendit. Çdo vit ka 46 akuza për krime të tilla.

Ministria vlerëson nivelin aktual të koordinimit ndërMJet agjencive që punojnë me falsifikimit si shumë të mirë.

Për sa i përket kontesteve civile - gjykatat kryesore të dëgjojnë raste të lidhura me sfiduar vendimet e marra nga zyrat kombëtare të IS. Rastet e autorit janë dëgjuar në gjykatat civile. Gjykata Themelore ka juridiksion për të vendosur midis vendeve pavarësisht nëse palët janë persona fizikë ose juridikë. Pala që bart barrën e dëshimit është kufijte baratelot. Vazhechkite për veprim ligjor nga 6 muaj deri në 1 vit. Gjyqtarët përdorin trajnime të vazhdueshme dhe të gjithë gjyqtarët të cilët kanë marrë një punë të tillë të trajnimit me rastet IP. Avokatët dhe gjyqtarët e specializuar në rastet e është në nivelin më të lartë.

Sipas reformave të Ministrisë së Drejtësisë, të nevojshme për të përmirësuar gjendjen aktuale të PI performancës që të ketë një nivel të përhershme trajnimi. Niveli i përgjithshëm i ndërgjegjësimit të PI në vend është vlerësuar si e mire. Megjithatë, niveli aktual i ndërgjegjësimit dhe edukimit PI nuk i plotëson nevojat e vendit në tërësi. Ajo do të marrë fushata për ngritjen e vetëdijes për të përmirësuar situatën aktuale. Sipas Ministrisë, situata e pronësisë industriale në vend është përmirësuar në përgjithësi.

Aktivitetet e ESHPI janë vlerësuar si të shkëlqyera. Në aspektin e disponueshmërisë institucionale të ESHPI - ajo konsiderohet si e varfër në aspektin e buxhetit, shumë të mirë në aspektin e personelit dhe të mallrave në drejtim të infrastrukturës. Ministria e Drejtësisë tha se nuk ka gjykatë ekzekutive të PI në vend.

1.3.10. ASOCIACIONI I PËRFAQËSUESVE PËR PRONËSI INTELEKTUALE TË REPUBLIKËS SË MAQEDONISË (ADPIA)

Shoqata agjentët e Pronësisë Intelektuale të Republikës së Maqedonisë si institucion ekzekutiv, ka qenë i përfshirë në një numër të masave / veprimeve brenda Strategjisë së Pronës Intelektuale 2009-2012.

Elementet thelbësore të mbrojtjes së zyrtarëve të pronësisë intelektuale nga pronësia intelektuale. Qëllimi kryesor i kësaj shoqate është që të promovojë mbrojtjen e të drejtave të PI, duke marrë veprime konkrete që janë të nevojshme për këtë qëllim. Roli i përfaqësuesit të sistemit të pronësisë intelektuale në zbatimin e mbrojtjes së IP është shumë e rëndësishme, duke pasur parasysh kontaktet e drejtpërdrejta me transportuesit pravata. Zatoa, është e nevojshme për të përmirësuar më tej aftësitë e tyre profesionale.

Strategjia Kombëtare për PI 2009-2012 parashikon veprimet e mëposhtme duhet të merren për të forcuar rolin e mbrojtësve të të drejtave të pronësisë intelektuale: për të identifikuar mundësitë për profesionalizimin e shoqatës së përfaqësuesve të drejtave të pronësisë intelektuale; për zhvillimin e zbatimit të agjentëve të programit të bashkëpunimit dhe autoriteteve; për të kryer arsimin e vazhdueshëm të agjentëve për të drejtat e pronësisë intelektuale.

Kuadri ligjor që përcakton kompetencat e Shoqatës së Agjentëve për Pronësi Industriale të Republikës së Maqedonisë (ADPIA) në fushën e pronësisë industriale mbulon Ligjin Industrial Property, Kodin Penal, Ligjin për masa doganore për mbrojtjen e të drejtave të pronësisë intelektuale.

Aktualisht, Shoqata e Agjentëve për Pronësi Industriale të Republikës së Maqedonisë vlerësojnë bashkëpunimin e tyre dhe anëtarët e tyre me institucionet përkatëse në fushën e pronësisë industriale si shumë të mira dhe të vlerësojnë situatën me pronësi industriale në vend është përmirësuar në tërësi dhe veçanërisht në aspektin e proaktiv institucionet.

Përfaqësuesit e PI tashmë janë të mbuluara nga OJQ të ndryshme dhe komuniteteve - përfaqësues të shoqatave të të drejtave të pronësisë intelektuale (SRDPI), Shoqata e përfaqësuesve të drejtave të pronësisë intelektuale (ADPIA) etj qëllimi i tyre i përbashkët final është për të përmirësuar mbrojtjen e objekteve të pronësisë intelektuale. Prandaj, është e këshillueshme për të punuar për krijimin e një organizate të vetme të përbashkët profesionale bazuar në mënyrë ndryshimin e akteve normative të afërm për riorganizim që kanë për qëllim përmirësimin e vazhdueshëm të kualifikimeve profesionale, shkathtësive dhe aftësive të veçanta të përfaqësuesve të PI.

1.3.11. GJYKATA SUPREME

Gjykata Supreme e Republikës së Maqedonisë në rolin e institucionit gjyqësor është i përfshirë në një numër të masave / veprimeve brenda Strategjisë së Pronësi Intelektuale 2009-2012.

Vlerësimi i përgjithshëm i legjislacionit në nivel të Gjykatës Supreme të pronësisë industriale në vend është mire. Sipas legjislacionin GJS për pronësi industriale për pjesën më të madhe është i harmonizuar me rregulloret e BE-së, por ka gjithmonë vend për përmirësim dhe për të punuar në terren.

Gjykata Supreme e Republikës së Maqedonisë në bazë të kompetencave të saj të së drejtës civile në fushën e vendimeve të pronësisë industriale, në përputhje me ndryshimet e bëra në përputhje me nenin 372 të Procedurës Civile. Rëndësia e mbrojtjes së të drejtave të pronësisë intelektuale të pasqyruara në mundësinë për të publikuar auditime të mosmarrëveshjeve në lidhje me të drejtat e pronësisë industriale në raport me vlerën e kontestit (neni 372, paragrafi 3, pika 5 të Kodit të Procedurës Civile). Në aspektin e drejtësisë penale Supreme Gjykata vendos në përputhje me nenet 285 dhe 286 të Kodit Penal.

Në aspektin e përfshirjes së tyre në sistemin e pronësisë industriale të Republikës së Maqedonisë - që vepron në kuadrin e saj ligjor, Gjykata e Lartë i mbron të drejtat e pronësisë industriale duke miratuar vendime ligjore të regullta. Në të njëjtën kohë insistojnë në trajnimin profesional të gjyqtarëve dhe këshilltarëve gjyqësorë në fushën e të drejtave të pronësisë industriale, në mënyrë që të sigurohet zbatimi i duhur i rregullores në këtë fushë dhe për të rritur nivelin e mbrojtjes së këtyre të drejtave në gjykatat në vend.

Gjykata Supreme e Republikës e konsideron të nevojshme që të angazhohen në mënyrë më aktive në projekte kombëtare dhe rajonale që kanë temat e forcimit të kapaciteteve të institucioneve të përfshira në sistemin e mbrojtjes së pronësisë industriale, në veçanti në fushën e pjesëmarrjes së trajnimit ndërdisiplinorë në vend dhe jashtë vendit.

Gjykata Supreme vlerësojë bashkëpunimin e saj me institucionet kompetente në fushën e pronësisë industriale si të dobët dhe tha se bashkëpunimi duhet të thellohet dhe të promovohet përmes realizimit të projekteve të përbashkëta.

Sipas Gjykatës së Lartë, Strategjia Kombëtare për Pronësinë Industriale 2016-2018 duhet të përfshijë arsimim të vazhdueshëm në fushën e gjyqtarëve të pronësisë intelektuale dhe këshilltarë me qëllim të përfortimit të kapaciteteve për zbatimin e mbrojtjes efektive gjyqësore të të drejtave të PI në Gjykatën Supreme të Republikës së Maqedonisë.

1.3.12. ODA E TREGTISË DHE INDUSTRIË (OTI)

Strategjia Kombëtare 2009-2012 MK përfundimin se interesat e mbrojtjes së të drejtave të pronësisë industriale në mesin e transportuesit artikujve të brendshme të PI është shumë i ulët. Kjo është për shkak të vetëdijes së ulët të komunitetit të biznesit në lidhje me përfitimet e mbrojtjes së pronësisë intelektuale. Për shkak se Agjencia shtëpi për Promovimin e Sipërmarrjes në vitin 2009 aktivitetet e planifikuara dhe buxhetin, në mënyrë për të rritur ndërgjegjësimin e publikut për rëndësinë e mbrojtjes së të drejtave PI.

Në të njëjtën kohë, Dhomat e Tregtisë e njohur rëndësinë e mbrojtjes së të drejtave PI në lidhje me rritjen e ekonomisë në përgjithësi dhe në të gjithë sektorët ekonomikë ramnomerno. Poradi është konstatuar se është e nevojshme të rritet dhe të intensifikojë aktivitetet për të inkurajuar kompanitë për të mbrojtur të drejtat e tyre në rastet e PI dhe për të rritur ndërgjegjësimin për ndikimin ekonomik të tij. Pjesëmarrja aktive e agjencive qeveritare përkatëse dhe odat ekonomike duhet të forcohet.

Në mënyrë që të rrisë bazën e njohurive, aftësive dhe ndërgjegjësimin e komunitetit të biznesit mbi pronën intelektuale, arriti në përfundimin se nevoja për të marrë masa dhe veprime konkrete për përmirësimin e planeve afatshkurtra dhe programeve për trajnim të përgjithshëm për ndërmarrjet e vogla dhe të mesme dhe shoqatat në dhomat e tregtisë.

Vlerësimi i Industris dhe Dhomave Tregtare (OTI) për nivelin e përgjithshëm të ligjeve të pronësisë industriale në vend është mirë. Ligji i Tregtisë është një akt normativ i cili përcakton përgjegjësitë e tyre në fushën e pronësisë industriale. Ekziston një bashkëpunim i mirë në mes të dhomave dhe anëtarëve të tyre dhe institucionet përkatëse në fushën e pronësisë industriale.

OEI vlerësuar situatën me të pronës industriale në vend është përmirësuar në tërësi, por jo në mënyrë të konsiderueshme.

Sipas vetëdijes OTI e aktorëve është një sfidë e madhe - burimet në dispozicion nuk janë të Mjaftueshme për t'u marrë me këtë sfidë. Ne kemi nevojë për më shumë informacion seanca në mënyrë që të përmirësojë situatën aktuale të të drejtave të performancës PI.

Ngritjen e vetëdijes për rëndësinë e zhvillimit të një sistemi PI (në aspektin e PI e ekzekutimit), duhet të jetë prioritet mbi pesë deri në dhjetë vitet e ardhshme. Të interesuar qeveria janë partnerët kryesorë të përfshira në përmbushjen e këtyre prioritetëve.

Sipas tyre, mungesa e aftësive janë pengesat kryesorë me të cilat përballen bizneset që përtërij / duan të inoviraat.Univerziteti, organizatat kërkimore, industria, NVM-të dhe individët ende nuk impementohet kreativiteti inovativ dhe kjo është një sfidë e madhe e krijuar nga rryma situata me PI.

Duhet një reformë gjithëpërfshirëse në përgjithësi, si dhe nje reform rregullator ne pergjithesi. Promovimin e rendesise e inovacionit dhe kreativitetit dhe të tërheqin ata që përtërij ose krijoni prioritetet sa i përket zhvillimit të sistemit PI mbi pesë deri në dhjetë vitet e ardhshme. Qeveritare, universitetet dhe agjencitë e biznesit janë partnerët kryesorë dhe aktorët të cilët do të përfshihen në përmbushjen e këtyre prioritetëve. Qeveria dhe odat ekonomike duhet të përfshihen për të menaxhuar zbatimin e strategjisë, si aktorët kryesorë. Qeveria dhe biznesi duhet të punojnë së bashku për të zhvilluar dhe zbatuar strategjinë përmes odave ekonomike.

Nga perspektiva e OTI dhe PI ndikojnë metodat arsimore dhe të mësimdhënies dhe me patentat, të drejtat e autorit dhe të dizajnit industrial, ndërsa mësimdhënësit dhe ligjëruesit janë të vetëdijshëm për çështje të tilla është. OTI vëren se asnjë institucion arsimor duke ofruar arsim dhe trajnim nga PI. Përgjegjësia për çështje të vështirë dhe ringjallet në institucionet arsimore të veçanta. Hulumtuesit nuk janë të trajnuar si të nevojshme për PI dhe përdorimin e tij.

Sipas OTI, biznesmenë, zyrtarë të qeverisë, designers dhe nxënësit edukohen përmes trajnimit në parimet e PI dhe ndikimin e të drejtave të PI në shoqërinë dhe arsimin biznesit. Ky edukim eshte ndjekur nga nje trajnim i veçanta te përqendruar në punë

individuale , por ne mase shumë te vogel. Nuk ka të drejta arsimore kurse PI që janë në dispozicion të universiteteve. Ka shkolla e PI në universitetet në vend.

Sipas OTI, niveli i përgjithshëm i ndërgjegjësimit të PI në vend është shumë e ulët. Ndërgjegjësimi i PI nuk ndryshon nga sektori në sektor sipas OTI. Ne janë marrë për të vlerësuar vetëdijen e PI në të gjithë vendin si një strategji për të rritur ndërgjegjësimin e PI.

Sipas përvojave të OTI, qytetarët e Maqedonisë nuk do të marrë mbrojtjen e të drejtave të PI seriozisht. Qytetarët gjejnë të nevojshme për të rritur besueshmërinë e të drejtave të PI. Qytetarët janë konsultuar në zhvillimin e politikave apo tema të tjera që lidhen me tema të tjera të PI. Prandaj, ai niveli aktual i edukimit dhe ndërgjegjësimit të PI nuk i plotëson nevojat e vendit. Prandaj rekomandohet sipas OEI, qytetarëve, veçanërisht ato të lidhura drejtpërdrejt me këtë gjeni informacione përmes trajnimit për media, sesioneve informuese.

Gjithashtu OEI ka thënë se universitetet dhe institucionet kërkimore në vend kanë zyrat e transferimit të teknologjisë (KTT).

Sipas OEI nuk ka mekanizma për të vlerësuar vlerën e aseteve PI. Nuk ka politika për të promovuar PI A vlerësimi të gjerë p.sh. primare. Industries nuk janë të inkurajuar të MJaftueshme për të kryer vlerësimin e rregullt të aseteve të PI.

1.3.13.AGJENCIONI PËR MBËSHTETJE TË SIPËRMARRJEVE

Agjencioni për mbështetje të sipërmarrjeve (AMS), si institucion zbatues ishte përfshirë në shumë aktivitete brenda Strategjisë së Pronës Intelektuale 2009-2012.

Për sa i përket masave për zhvillimin e kapaciteteve të komunitetit të biznesit për mbrojtjen dhe zbatimin e të drejtave të pronësisë intelektuale - sipas Raportit të Vlerësimit të Strategjisë DPI të Republikës së Maqedonisë 2009 - 2012 i Agjencisë për Promovimin e Sipërmarrjes me Ministrinë e Bujqësisë Pyjeve dhe Administrimit të Ujërave organizoi një seminar mbi "Mbrojtjen e produkteve bujqësore dhe ushqimore me etiketa të cilësisë", si një mundësi për të rritur inovacionin dhe konkurrueshmërinë e ndermarrjeve te vogla dhe te mesme.

Gjithashtu, agjencia ka zhvilluar një plan trajnimi afatshkurtra për NVM-të në bashkëpunim me Dhomat e Tregtisë. Në vitin 2011 ajo u mbajt trajnimi për përdorimin e shenjave mbrojtëse si gjeografiko origjinës.

Një nga qëllimet kryesore të Agjencisë për mbështetjen e sipërmarrjes (NVM) është për të

punuar drejt konvergencës e komunitetit të biznesit dhe universiteteve me transferimin e teknologjisë.

Në Strategjinë e mëparshme për Pronësi Intelektuale (2009 - 2012) ka deklaruar se niveli i ulët i njohurive të komunitetit të biznesit në lidhje me përfitimet ekonomike të PI rezultuar me një nivel të ulët të hyrjes së të drejtave të pronësisë industriale nga aplikantët e brendshme. U konstatua gjithashtu se niveli dukshëm të ulët të njohurive në ndërmarrjet e vogla dhe të mesme në sektorin e bujqësisë. Në programin e saj për zhvillimin e sipërmarrësish, konkurrencës dhe inovacionit në ndërmarrjet e vogla dhe të mesme në vitin 2009, Agjencia për Promovimin e Sipërmarrjes së Republikës së Maqedonisë, të planifikuar aktivitetet dhe buxhetin për ngritjen e vetëdijes për rëndësinë e pronësisë intelektuale. Aktivitete për ngritjen e kapaciteteve të komunitetit të biznesit për mbrojtjen e të drejtave të pronësisë intelektuale dhe ndikimin e tyre ekonomik duhet të zgjerohet dhe të forcohet në të ardhmen.

APN menduar se ata mund të marrin pjesë në mënyrë më aktive në aktivitetet që lidhen me Sistemin Kombëtar të PI me organizimin e aktiviteteve edukative dhe promovuese për NVM-të në fushën e pronësisë intelektuale, bazuar në përvojën e mëparshme pozitive. bashkëpunimi APE nga institucionet kompetente në fushën e pronësisë industriale përbëhet nga organizimi i aktiviteteve edukative dhe promovuese për NVM - bashkëpunim në zbatimin e planit të ish të veprimit mbi pronën intelektuale.

Sipas prioritetet kombëtare APN në drejtim të zhvillimit teknologjik kombëtar përcaktohen në strategjinë për konkurrueshmërisë, inovacionit strategjiza dhe aftësi objektive të projektit përmes Ministrisë së Arsimit dhe Shkencës.

Pengesat kryesore me të cilat përballen bizneset që përtërij janë mungesa e aftësive dhe mungesa e qasjes ndaj problemeve finansii. Glavnite dhe sfidave të shkaktuara nga gjendja aktuale e PI për sa i përket krijimtarisë së universiteteve, organizatave kërkimore, industrisë, NVM-ve dhe individëve të mungesës informacione, aftësitë dhe qasja në financa. Sipas partnerët kyç APN dhe aktorëve të cilët do të jenë të përfshirë në përmbushjen e prioriteteve të zhvillimit të sistemit PI në aspektin e inovacionit dhe kreativitetit ESHPI, institucionet përkatëse të zbatimit, universitetet, institutet kërkimore dhe zhvillimin dhe APN. aktorët kryesorë duhet të përfshihen për të menaxhuar zbatimin e Strategjisë, si dhe institucionet përgjegjëse për zbatim.

1.3.14. MINISTRIA E ARSIMIT DHE SHKENCËS

Ministria e Arsimit dhe Shkencës ka përgjegjësinë për formulimin e strategjisë dhe planifikimin në shkencë dhe teknologji, menaxhon projektet e zhvillimit, duke marrë përgjegjësinë për aspektin legjislativ e shkencës dhe teknologjisë, zhvillimin teknologjik

dhe kulturën teknike dhe organizon bashkëpunimin shkencor ndërkombëtar në bilateral dhe shumëpalëshe të reja në vend. Ai mbështet dhe inkurajon zhvillimin e infrastrukturës së kërkimit shkencor në Maqedoni (institutet, universitetet dhe grupe të pavarura hulumtuese), duke ndihmuar zhvillimin e studiuesve të rinj dhe zhvillimin e përgjithshëm teknologjik. Si pjesë e këtij angazhimi, Ministria ka përcaktuar prioritetet e mëposhtme në zhvillimin e shkencës, kërkimit dhe teknologjisë në vend: të energjisë, transportit, ekologjisë, kimi, materiale, bujqësia, veterinari, bioteknologjia dhe ushqim të prodhimit, teknologjisë së informacionit, menaxhimin e burimeve ujore dhe tërmeti inxhinieri. Maqedonia mban bashkëpunimin shkencor dhe kërkimor me më shumë se 35 vende. Me disa prej tyre, Republika e Maqedonisë ka lidhur protokolle ndërministrare, memorandume mirëkuptimi dhe forma të tjera të bashkëpunimit zyrtar. Ka edhe bashkëpunimi ndërqeveritar në marrëveshjet kuadër për kërkime arsimore, kulturore dhe shkencore.

1.3.15. ZYRA E PROKURORIT PUBLIK

Histori

Në nëntor të vitit 1991, Kushtetuta e re u miratua në Republikën e Maqedonisë është konstituuar si shtet i pavarur, sovran, demokratik dhe civil vlerat themelore e të cilit janë të bazuara në sundimin e ligjit dhe mbrojtjen e lirive dhe të drejtave të njeriut, Prokurori publik i Republikës së Maqedonisë, si një autoritet publik i pavarur përgjegjës për ndjekjen e kryesve të krimeve dhe veprave të tjera të përcaktuara me ligj janë jayvuva si një trup më të rëndësishme shtetërore për ushtrimin dhe mbrojtjen e vlerave themelore të rendit të ri kushtetues.

Funksioni

E drejtë themelore dhe detyrë e Prokurorit të Përgjithshëm për të marrë masat e nevojshme në lidhje me krimet e kryerësve dhe për të drejtuar në procedurën e mëparshme; kërkojnë hetim; për të rritur dhe përfaqësojnë aktin propozim aktakuza para gjykatës kompetente; për të apeluar kundër vendimet e gjykatës janë përfundimtare dhe të propozojnë mjeteve të jashtëzakonshme kundër vendimeve të formës së prerë për kryerjen e detyrave të tjera të përcaktuara me këtë Kod.

Strukturë

Në bazë të Ligjit për Prokurorinë Publike, Prokuroria publike është e organizuar në tri nivele: Prokurori Publik i Republikës së Maqedonisë; Prokuroria e larte shtetërore, zyrat kryesore të prokurorisë publike.

1.3.16. TRUPI KOORDINUES PËR PRONËSINË INTELEKTUALE (TKPI)

Trupi koordinues për pronësi intelektuale (TKPI) është themeluar me Vendim mbi përcaktimin e fushës së TKPI marra nga Qeveria më 24 prill 2007 qëllimi godina. Negovata kryesor është për të vendosur koordinimin në ofrimin e një sistemi efikas për mbrojtjen dhe zbatimin e të drejtave drejtat e pronësisë intelektuale. Ai përbëhet nga përfaqësues nga të gjitha organet qeveritare që merren me zbatimin e të drejtave të PI. TKPI përgjigjet para Qeverisë dhe është i lidhur me WIPO, EPO OHIM, Odës Amerikane, USAID, INTERPOL, dhe të tjerët. TKPI menaxhohet nga Bordi të emëruar nga Qeveria.

Ai përfshin 11 përfaqësues të organeve shtetërore, Ministrinë e Brendshme, Sekretariati për Çështje Evropiane, Ministrinë e Drejtësisë, Ministrinë e Ekonomisë, Inspektoratin Shtetëror të Tregut, Drejtoria doganore, Zyra e të Ardhurave Publike, Misa dhe Ministrinë e Kulturës dhe Enti Shtetëror i Pronësisë Industriale. Raporti i TKPI të Qeverisë përgatit dy herë në vit, derisa rezultatet e çfarëdo veprimi të koordinuar janë paraqitur në konferenca për shtyp. TKPI ardhurat jo të qëndrueshme, por ka mbështetje financiare dhe teknike nga Zyra, dhe Ministrisë së Ekonomisë.

TKPI respektojnë dhe zbatimin e të drejtave të pronësisë industriale dhe të drejtën e autorit dhe trupi lidhur. Kjo merr pjesë në proceset gjyqësore dhe krijon dhe zbaton politika të përshtatshme për pajtim dhe shpërndarjen e të drejtave të pronësisë intelektuale në të gjitha institucionet për mbrojtjen dhe zbatimin e të drejtave të pronësisë intelektuale brenda dhe jashtë vendit. Trupi Koordinues ka këto funksione: për të bashkëpunuar në fushën e PI në lidhje me mbikëqyrjen e tregut, identifikimin e problemeve, të propozojë zgjidhje të mundshme dhe për të siguruar një qasje të koordinuar për zgjidhje zbatuese. Ajo gjithashtu ndërmer aktivitete që lidhen me politikat përkatëse mbi pronësinë industriale dhe të drejtën e autorit dhe të drejtave të lidhura me të.

Në varësi të nevojave, TKPI paraqesin kërkesa për organizatat relevante për të siguruar ekspertë të cilët janë të nevojshme për aktivitetet e tyre të bashkërenduara. Në dispozicion për punonjësit për të rritur njohuritë e tyre të IS dhe debate, seminare në Maqedoni dhe jashtë vendit, seminare dhe konferenca për të rritur ndërgjegjësimin dhe respektimin e të drejtave të PI.

Disa tipare të TKPI është i automatizuar përmes softuerit, duke përfshirë të dhënat e mbledhura gjatë veprimeve të koordinuara të inspektorëve - veçanërisht të dhënat për mallrat e konfiskuara, të ligjit sipas të cilit ata vepruan imponuar imerkite. Publiku ka qasje në regjistrin e të drejtave të PI nëpërmjet faqen e internetit të ESHPI. Nuk është një mundësi për publikun për të kryer transaksione elektronike me TKPI me e-mail tek Presidenti dhe Sekretari i Përgjithshëm i TKPI dhe ta dërgojë atë në arkivat e ESHPI.

Bashkëpunimi i OJQ-ve lokale dhe përfaqësues të organeve të tjera shtetërore në fushën e PI është e fortë.

Trupi koordinues për pronësi intelektuale kishte një ndikim pozitiv në sistemin e pronësisë intelektuale, por niveli i angazhimit të zbatimit të ligjit varion midis institucioneve të ndryshme. Megjithatë, një përgjegjësi e përbashkët mes 11 agjencive të ndryshme të zbatimit të ligjit në disa raste pengon hetimet më efektive dhe hapat ligjorë që do të merren. Bashkëpunimi në mes të këtyre 11 institucioneve është i fortë dhe do të vazhdojë në drejtim të zbatimit të ligjit dhe funksionimit të ligjit të shtetit. Kjo dëshmohet nga veprimet koordinuara që janë kryer 4 herë në muaj dhe më shumë nëse është e nevojshme dhe kjo është konfirmuar nga raportet e organit koordinues i cili është furnizuar në Maqedoni. TKPI Qeverisë dy herë në vit në 12:12 Dita për të luftuar piraterinë dhe 26,04 Dita e pronës intelektuale kryen shkatërrimin publik të produkteve të konfiskuara shkelin të drejtat e pronësisë intelektuale (të drejtën e autorit dhe të drejtave të lidhura dhe të drejtave të pronësisë industriale).

Komunikimi TKPI me publikun ka për qëllim ngritjen e vetëdijes për rëndësinë dhe ndikimin e PI. Kjo është bërë nëpërmjet medias së shkruar në Maqedoni, MJetet e komunikimit masiv, radio-televizive debateve dhe informimit dhe ndërgjegjësimit të qytetarëve.

Prioriteti TKPI në lidhje me zhvillimin e IP në pesë deri në dhjetë vitet e ardhshme, zbatimit të ligjit dhe ngritjen e vetëdijes publike. partnerët kryesorë dhe klientët e përfshira për të adresuar këtë prioritet janë NVM.

1.3.17. FONDI PËR INOVACION DHE ZHVILLIM TEKNOLOGJIK (FIZHT)

Fondi për Inovacion dhe Zhvillim Teknologjik (FIZHT) është një institucion shtetëror, themeluar në dhjetor të vitit 2013 në bazë të Ligjit për Veprimtarinë Inovacionit (Gazeta Zyrtare nr. 79/2013, 137/2013, 41/2014, 44/2015, 6 / 2016 dhe 53/2016) .Me këtë ligj do të rregullojë aktivitetet e inovacionit, parimet, objektivat dhe organizimin e zbatimit e rezultateve të aktivitetit të inovacionit, kërkimit shkencor, njohuri teknike dhe teknologjike, shpikje dhe inovacione, dhe krijimi, statusi, kompetencat, menaxhimi dhe qeverisja, financimi, operacionet mbikëqyrjen, dhe çështje të tjera që lidhen me Fondin për inovacionet dhe zhvillimin teknologjik.

Misioni Fitr është për të inkurajuar dhe mbështetur aktivitetet risi në mikro, ndërmarrjet e vogla dhe të mesme për të arritur zhvillimin më të shpejtë teknologjik në bazë të transferimit të njohurive, zhvillimin e kërkimit dhe inovacionit që kontribuojnë në krijimin e vendeve të punës dhe rritjen ekonomike dhe zhvillimin, duke përmirësuar MJedisi i

biznesit për zhvillimin e aftësisë konkurruese të ndërmarrjeve.

Fokusi i punës së FIZHT përfshin në veçanti:

- Bashkëfinancimi i ndërmarrjeve mikro, të vogla dhe të mesme të regjistruara në Republikën e Maqedonisë, në mënyrë që të inkurajojë aktivitete risi, zbatimin e zgjidhjeve të reja dhe proceseve të reja, duke futur risi dhe transferimin e teknologjisë në ndërmarrje, dhe kompanitë mbështetëse që kanë një potencial të lartë për rritjes.
- Bashkëfinancimi i fillestare, mikro dhe ndërmarrjet e vogla të regjistruara në Republikën e Maqedonisë, fondacionet dhe përshpejtuesit, dhe për të nxitur risi në mesin e ndërmarrjeve dhe transferimin e rezultateve të kërkimit shkencor në zbatimin, apo aktivitetet tregtare, duke krijuar "spin - off" kompani.
- Arritja kontribut afatgjatë pozitiv në zhvillimin e ekonomisë kombëtare, përmirësimin e konkurrencës nëpërmjet përmirësimeve teknologjike dhe operacionale dhe sigurimin e vendeve të punës; Mbështetja për krijimin e biznesit dhe teknologjisë përshpejtuesit, subjektet që ofrojnë mbështetjen e infrastrukturës të aktiviteteve të inovacionit në qëllim përshpejtimit të ndërmarrjes duke mbështetur individët që duan të krijojnë një ndërmarrje, si dhe kompanitë e vendosura tashmë në fazën e tyre fillestare (të cilat janë deri në 6 vjet) duke ofruar mbështetje arsimore, logjistike dhe financiare.

Instrumentet e Fondit për mbështetjen financiare të aktivitetit të inovacionit:

- për bashkë-financim grante për kompanitë e reja të themeluara tregtare "start-up" dhe "spin-off";
- Grantet për bashkë-financim dhe kredi të kushtëzuara për komercializimin e inovacionit;
- Grantet për bashkë-financim për transferimin e teknologjisë;
- Grantet për bashkë-financim për themelimin, funksionimin dhe investimet e biznesit dhe teknologjisë përshpejtuesit.

Organet e Fondit janë: Bordi i Menaxhimit, Komisionin për miratimin e investimeve dhe Drejtori. Anëtarët Otpravniot e Bordit dhe Komitetit emërohet nga Qeveria.

Në vitin 2015 ajo u realizuar dy telefonata, e para e cila është botuar në shkurt të vitit 2015 me një buxhet total prej 600.000 euro. Për këtë thirrje janë miratuar 16 projekte për financim në shumën 458 EUR 700 Thirrja e dytë u botua në shtator të vitit 2015, me një buxhet total prej 1.300.000 euro. Një total prej 17 shfrytëzues të ri u dha fonde arrin 868.314 euro. Deri më tani projektet bashkë-financuar nga rënia Fondit nën industrinë e mëposhtme: TIK, inxhinieri mekanike, inxhinieri elektrike, bujqësisë, prodhimit mineral, industrinë kreative, të ndërtimit, etj Projektet e financuara nga Fondi gjithashtu mobilizoi 449.213 euro të financimit privat nga NVM-të për kërkimin dhe zhvillimin dhe

komercializimin e inovacioneve.

Duke pasur parasysh sa më sipër, Fondi duke dhënë bashkë - financuar grante është i përfshirë në mënyrë aktive në mbështetjen e aktiviteteve për zhvillimin dhe komercializimin e shpikjeve. FIZHT mund të jetë një lidhje në mes të NVM-ve fituese dhe institucionet kompetente në fushën e pronësisë industriale mund të sigurojë trajnim dhe mentorim të ndërmarrjeve, me qëllim të përmirësimit të kapaciteteve për krijimin, identifikimin, vlerësimin dhe shfrytëzimin e të drejtave të pronësisë intelektuale dhe përfitimet e mbrojtjen e tyre dhe sproveduwanje. Akcentot Zyrën Shtetërore të pronësisë industriale duhet të jetë organizimi i trajnimeve, punëtorive etj të kuptuarit më të mirë të qasjeve të ndryshme në mbrojtjen e të drejtave të PI PI të ndryshme, njohuri të metodave dhe procedurave për mbrojtjen e zhvillimit PI dhe menaxhimin e kompanisë portofolit IP, vlerësimi i qasjeve të ndryshme ndaj komercializimit dhe zbatimin e transaksioneve IP IP.

Duke treguar përmirësime të dukshme në këtë fushë, por ende kërkon zhvillimin e mëtejshëm. Gjegjësisht, novatore procedura për dhënien e patentave është shumë kompleks dhe jo të kuptuarit lehtë të kandidatëve individualë.

Sipas FIZHT, fokusi i Entit shtetëror për pronësi industriale duhet të orientohet drejt aktiviteteve për ngritjen e vetëdijes dhe të kuptuarit e kompanive, veçanërisht ndërmarrjet e vogla dhe të mesme në lidhje me krijimin, identifikimin, vlerësimin dhe shfrytëzimin e të drejtave të pronësisë intelektuale dhe përfitimet e tyre mbrojtjes dhe zbatimit, si dhe vlerësimit të aktiveve jo-materiale, për të nxitur risi. Në bashkëpunim me kompanitë, aktivitetet trajnuese duhet të bëhet në bazë të nevojave specifike të industrive të veçanta dhe rajone.

Nëpërmjet instrumenteve të saj, do të vazhdojë FIZHT lehtësuar krijimin dhe zhvillimin e inovacionit, mbrojtjen dhe komercializimit, si dhe sigurimin e mbështetje dhe stimuj për të mbuluar koston e dorëzimit të patentave (kombëtare / patentë ndërkombëtare) të krijuara në kuadër të projekteve të financuara nga Fondi. Gjithashtu, Fondi do të vazhdojë të promovojë mbrojtjen e të drejtave të tjera të PI krijuar në projektet e financuara nga Fondi duke mbuluar koston e aplikimit për dhe mbrojtjen e tyre. Roli i Fondit duhet të zgjerohet dhe pasurohet si një faktor i rëndësishëm në zhvillimin e pronësisë industriale kombëtare.

1.3.18. GJYKATA ADMINISTRATIVE E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË

Gjykata Administrative në Shkup, një nga mbajtësit e pushtetit gjyqësor në sistemin gjyqësor të Republikës së Maqedonisë, është themeluar me Ligjin për Gjykatat ("Gazeta Zyrtare" nr.58 / 06), dhe filloi duke punuar në 5.12.2007. Gjykata Administrative kompetent për të vendosur me rastin e mosmarrëveshjeve administrative në mënyrë që të sigurojë mbrojtjen ligjore të të drejtave dhe interesave ligjore të personave fizikë dhe juridikë dhe

sigurimin e ligjshmërisë së akteve të administratës shtetërore, qeverinë, komunat dhe qytetin e Shkupit, të organizatave të përcaktuara me ligj dhe ligjore dhe personat e tjerë që ushtrojnë autorizime publike (mbajtësit e autoritetit publik), në lidhje me të drejtat dhe detyrimet në çështjet administrative të veçanta, si dhe aktet e këtyre organeve të miratuara në procesin gjyqësor kundër shkeljes.

Me themelimin e Gjykatës Administrative nga viti 2007 dhe në vazhdim, është e mundur për të kontrolluar ligjshmërinë e veprimeve të organeve shtetërore në procedurën për mbrojtjen e të drejtave të pronësisë industriale.

Kuadri ligjor mbi të cilën trajtohen Gjykatën Administrative në pronën industriale mbulon rregullat që rrjedhin nga legjislacioni kombëtar, përkatësisht Ligjin për Ligjin IP për Procedurën Administrative, Ligji për Procedurën Administrative dhe ligjet e tjera në lidhje me shembull Aktit lartpërmendur masa doganore për mbrojtjen e pronësisë intelektuale, si dhe ligjin ndërkombëtar pozitiv që vlen është i lidhur me këtë fushë. Sipas këtij kuadri ligjor, Gjykata Administrative merr pjesë në sistemin për zgjidhjen e procedurës administrative në fushën e pronësisë industriale në vend.

Gjykata Administrative konsideron se duhet të përfshihet më aktivisht në aktivitete që kanë të bëjnë me sistemin kombëtar të të drejtave të pronësisë industriale dhe çështjet që lidhen me kompetencat e Gjykatës Administrative për të trajtuar rastet në fushën e pronësisë industriale.

Board vlerësuar bashkëpunimin e saj me institucionet që kanë interesa të përbashkëta në fushën e pronësisë industriale, si shumë të mirë sidomos me Entin shtetëror për pronësi industriale të cilat duhet të mirëmbahen dhe të lulëzojnë.

Sipas Bordit, Strategjia Kombëtare për 2016-2018 pronësisë industriale duhet t'i jepet rëndësi më të madhe në Gjykatën Administrative sidomos në aspektin e të qenit pjesë e gjykatave administrative me vendet e rajonit dhe më gjerë sa i përket praktikës dhe shkëmbimit të përvojave në fushën e pronësisë industriale.

Gjithashtu Gjykata Administrative duhet të jetë pjesë e nismave për ndryshimin e rregulloreve mbi pronësisë industriale.

Rregulloret për mbrojtjen dhe zbatimin e pronësisë industriale përfshin ligjin (Ligji për pronësinë industriale) dhe janë të përfshirë në vepra të ndryshme ligjore. Penalja ka të bëjnë me shkeljen e të drejtave të pronësisë industriale janë të përcaktuara në Kodin e Procedurës Penale, si dhe në lidhje me procedura penale për këto raste, Ligji për procedurë penale.

Nuk ka gjykata të specializuara për zbatimin e mbrojtjes PI dhe zbatohet në pritje në gjykatën civile, gjykata penale dhe gjykata administrative. Gjykata administrative është kompetent për të gjykuar procedurën administrative lidhur me fitimin, realizimin, ruajtjen dhe mbrojtjen e të drejtave të pronësisë industriale.

Në këtë drejtim, vlen të përmendet se në vend ose në Gjykatën Administrative mungon Dhoma e Gjykatës specializuara për fusha të tilla specifike. Kjo është për shkak të numrit relativisht të vogël të ankesave në këtë fushë. Objektet në aktin e pronësisë industriale dhe intelektuale nga Këshilli i Gjyqtarëve që është kompetent për të vazhduar dhe për arsye krejt të tjera për shkak të cilat strategjia kombëtare është e nevojshme për të nxjerrë në pah:

- -training i gjyqtarëve në këtë fushë nëpërmjet Akademisë për gjykatës prokurorë
- -Evidentimi i trajnimit për edukim të vazhdueshëm

Gjyqtarët i trajnuar kanë përparësi në ndarjen e Këshillave të gjyqtarëve të cilat përfshijnë arsyet e Pronësisë Industriale.

Në përputhje me rrethanat dhe specifikat e kryeministrit që është rritja, kjo është absolutisht e nevojshme që të ketë gjyqtarë të trajnuar trajtimin e rasteve të tilla.

1.3.19. AMBASADAT E SHTETEVE TE HUAJA

Në këtë kontekst, është e rëndësishme për të krijuar një bashkëpunim të mirë dhe efikas me ambasadat. Në shumë raste, departamentet ekonomike janë të interesuar në duke u informuar për shkeljen e të drejtave të pronësisë intelektuale, në bashkëpunim me të gjitha subjektet e mësipërme, organizimin e seminareve për përvojat e huaja në këtë fushë si dhe nxitjen e bashkëpunimit me udhëheqës partnerët privatë, veçanërisht prodhuesit nga vende interesat e të cilëve ata përfaqësojnë.

1.4. SISTEMI KOMBËTAR PËR INOVACIONE DHE KAPACITETI I KOMUNITETIT TË BIZNESIT LOKAL PËR TË GJENERUAR DHE PËRDORUR PRONËSINË INDUSTRIALE

Kultura e mbrojtjes së të drejtave të PI në Maqedoni është e shkurtër dhe kjo është një përvojë e madhe. Njohja, ruajtja dhe zhvillimi i vlerës së nikogashn pronësisë industriale ishte shumë më e rëndësishme se sa sot.

Përmirësimi i kapaciteteve të komunitetit të biznesit lokal për të gjeneruar dhe përdorimin e pronësisë industriale do të thotë për të promovuar vlerën e shtuar; për të përmirësuar cilësinë e produkteve; për të përmirësuar qasjen në teknologji; rritjen e produktivitetit; rritjen e konkurrencës së industrive vendore; për të nxitur risi në biznes dhe industri, si dhe mbështetjen e zhvillimit të teknologjisë.

organet më të rëndësishme të qeverisë në lidhje me këtë kapitull: ESHPI; Ministria e Ekonomisë, Fondit për inovacionet dhe zhvillimin, Dhomave të Tregtisë; Ministria e Financave, Ministria e Arsimit dhe Shkencës dhe APPRM.

Aktivitetet e aplikuesit në fushën e pronësisë industriale

Nëse egzaminojmë aktivitetet e aplikuesve në Republikën e Maqedonisë në 20 vitet e fundit, do të shihen trende negative për sa i përket kriterëve për aplikimet për patenta dhe aplikimet për objekte të tjera të pronësisë industriale. Në mënyrë të veçantë, të dhënat janë të shënuara në tabelën në Shtojcën 3 treguar fakte vetëm të rëndësishme. Rezultatet e sondazhit të programit evropian për bashkëpunim ndërkuftar [13] janë një burim i vlefshëm i informacioni. Deri në fillim të vitit 2016, aktiviteti i aplikantëve në lidhje me dorëzimin e aplikacioneve tregon një prirje rritëse, edhe pse normat nuk janë shumë të larta. Numri i aplikacioneve i të gjitha të drejtat të pronësisë industriale është rritur në krahasim me vitet e mëparshme.

Patentat

Aplikimet kombëtare për patentë në periudhën 1993 - mars 2015 gjithsej janë 946. [14] Në periudhën nga viti 1993 deri në vitin 2005 nuk i kalon 100 në vit - shifra mesatare ishte rreth 65 në vitin 1995, ajo arriti 100 në periudhën 2006-2014. E të njëjtin lloj të kërkesave për patenta qenë një total prej 462, një mesatare prej rreth 50 në vit. Numri më i madh gjatë kësaj periudhe është arritur në vitin 2007 - 150 patenta. Pas kësaj, padyshim ndikuar nga kriza ekonomike globale, ka një rënie të konsiderueshme, me nivel mesatar të vazhdueshëm të rreth 25 aplikime, me përjashtim të vitit 2012, kur ata paraqitur 50 aplikime. Gjatë vitit 2015 ka paraqitur 719 aplikacione patentë. Ky numër është shumë më i madh se numri i aplikacioneve në vitin 2014, kur ajo ishte 544 dhe në vitin 2013, kur ajo ishte 495 dhe në vitin 2013 ishte 499. Në vitin 2015, 884 patentat janë dhënë (860 patenta evropiane dhe 24 familje). Krahasuar me vitet e mëparshme, në vitin 2014 - 116, 2013-378, 2012-520), kjo është edhe një rritje të numrit të tyre. Numri i patentave në fuqi në këtë moment është rreth 3100.

Sipas kriterëve të analizuar, natyrisht që nuk mund të konkludohet se sistemi për risi është në gjendje të mirë. Nuk ka krijimi i zgjidhjeve të reja teknike që ofrojnë proceset e biznesit të bazuar në teknologjitë e reja dhe të lartë dhe produktet që ofrojnë rritje të lartë ekonomike. aplikacione patentë dorëzuara në PST, ESHPI reduktuar në mënyrë drastike në 0 në vitin 2014. Kjo mungesë e interesit në mbrojtjen shpikje e huaj të brendshme tregon vetëm një gjë - se ka një mangësi serioze në veprimtarinë e bizneseve vendore të cilët ose nuk e kuptojnë rëndësinë dhe fuqinë e pronësisë industriale, si një mjet për sukses

ekonomik apo sistemit kombëtar të inovacionit krijon stimuj për pronësisë industriale në mënyrë që ajo të zbatohet si një MJet për rritjen ekonomike, e cila është pranuar në përgjithësi. Ose ndoshta një kombinim i të dyjave. Në këtë situatë, në vitet e ardhshme duhet të paguajnë më shumë vëmendje për punë me biznesin në qëllim identifikuar trend negativ për të kapërcyer.

Në të njëjtën kohë, statistikat tregojnë se ka një rritje të vogël, por të qëndrueshme në aplikacione patentë brenda sistemit ndërkombëtar të patentave, duke treguar se interesi i vendit dhe ka një mundësi për biznesin ndërkombëtar dhe investimeve. Kjo është mbështetur nga të dhënat mbi veprimtarinë e aplikantëve të huaj në fushën e markave tregtare. Për këtë strukturë të statistikave IS tregojnë interes relativisht të qëndrueshme në mbrojtjen e markave tregtare në vend. kompanitë kombëtare tregojnë një rritje në rritje dhe të qëndrueshme, por modest në regjistrimin e markave tregtare, sidomos pas vitit 2010.

Marka tregtare

Sipërmarrësit në vend me sa duket duke i kushtuar më shumë vëmendje për mbrojtjen e markes tregtare. Kjo është e kuptueshme, duke pasur parasysh se më shumë se 90% e ndërmarrjeve janë NVM. Aplikimet kombëtare të markes tregtare prej 1993 - Mars 2015 total prej 11,918. [15] Statistikat tregojnë se gjatë vitit 2014, numri i përgjithshëm i aplikacioneve MT 4468th ishte 68% në bazë të Marrëveshjes së Madridit dhe pjesa tjetër janë dorëzuar në SIPO. Në krahasim me vitin 2013 është ulur me 14.64% në 19%. Vetëm aplikimet gjatë vitit 2015 janë paraqitur 1,354 aplikime për marka tregtare. Gjatë vitit 2015 një total prej 1506 të regjistruar MT ndërsa në vitet e mëparshme, numri është si vijon: 2014 - 637, 2013-840, 2012-388 regjistrimet. Aktualisht, numri i markave tregtare është 18.611.

Dizajni

Situata në aspektin e dizajnit është edhe më e qartë, duke marrë parasysh interesat e bizneseve lokale për këtë objekt aplikimet PI. Nacionale të projektimit në periudhën 1993 - Mars 2015 total prej 596. [16] Zyra shtetëror për pronësi industriale të Maqedonisë gjatë vitit 2014 ka dorëzuar 279 aplikime për dizajn: 37 familje dhe 242 aplikacione të huaj. Numri i aplikimeve për dizajn në vitin 2014 në krahasim me vitin 2013 është ulur me 300%. 4 e 242 aplikacioneve të paraqitura ndërkombëtar përmes ESHPI (1.65%) dhe 238 e mbetur janë aplikacione evropiane (98,35%). Gjatë vitit 2015 një total prej 21 aplikacioneve të dizajnit industrial. Në vitet e mëparshme, numri i aplikimeve ka qenë si më poshtë: 2014-41, 2013-34, 2012-66 harton regjistruar industriale, të gjithë në vitin 2015 vetëm 1 në 217 force dizenjove industriale.

Treguesit gjeografikë

Është e dukshme që bizneset kombëtare përdorin potencialin e treguesit gjeografik si një burim serioz të fitimeve financiare dhe bazë për një biznes të suksesshëm jo vetëm në prodhimin e produkteve që mund të përcaktuar atë, por edhe në kombinim me forma të tjera të iniciativës ekonomike si dhe kulturore dhe historike të bazuara tourism. In më shumë se 50 regjistrimeve të treguesve gjeografikë. [17] Në vitin 2015 kishte vetëm një kërkesë për treguesit gjeografik është i regjistruar dhe në fuqi 42 OSHC-ve.

Miratimi i Ligjit për cilësinë e produkteve bujqësore dhe të akteve nënligjore që rrjedhin prej tij, Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave merr rolin për mbrojtjen e produkteve bujqësore dhe ushqimore me caktimin e origjinës, treguesve gjeografikë dhe emërtimet e specialiteteve tradicionale. Mbi të kaluarën MBPEU u zbatuan për herë të parë aktivitete për të adresuar cilësinë e prodhimeve bujqësore dhe mbrojtjen e tyre. Sfida për periudhën e ardhshme është zbatimi i tregjeve të perimeve dhe produkteve të frutave, sidomos qumështi, të cilat duhet të krijojnë një sistem kompleks të kontrollit të cilësisë dhe sigurisë. Funkcionimi i sistemit për mbrojtjen e produkteve bujqësore dhe ushqimore me treguesve gjeografikë dhe emrat e specialitete tradicionale të garantuara duhet të përmirësohet edhe.

Vlera e shtuar e produkteve bujqësore në treg do të sigurojë mbrojtjen e cilësisë me mbrojtjen e të dhënave gjeografike dhe caktimin e specialiteti tradicional garantuar në përputhje me dispozitat e cilësisë së products.products bujqësore me karakteristika të cilësisë për shkak të ndikimit të faktorëve natyrorë dhe njerëzorë , zona të caktuara gjeografike ku prodhimi, përpunimi dhe / ose përgatitjes zhvillohet në mënyrë tradicionale, do të mbështeten përmes procesit të mbrojtur këto tipare.

Mbështetja do të jenë të dizajnuara në mënyrë specifike për promovimin dhe mbrojtjen e produkteve që rezultojnë nga aktivitetet e kryera nga shoqatat e organizuara lokale të prodhuesve. Edhe pse mbrojtja e produkteve bujqësore është një çështje e iniciativës së fermerëve në mënyrë që të sigurojë më shumë produkte me vlerë të shtuar në tregjet jashtë shtetit dhe promovimin e tregjeve të reja në Evropë jashtë MBPEU ekzistues ka mbajtur një numër të aktiviteteve për promovimin dhe mbrojtjen e origjina gjeografike e disa prej produkteve më të rëndësishme të Maqedonisë tashmë e njohur potencialin për eksport të tilla si qershi Ohrit, deleve dhe të bardhë regjistrimit i djathë deles. Pcedura e regjistrimit te qershis se Ohrit, në mënyrë që ata mund të jenë të vendosur për shitjen, si një produkt të mbrojtur me një tregues gjeografik të regjistruar ajo duhet të përfundojë deri në qershor të këtij viti ?.

Legjislacioni kombëtar përcakton tre treguesit e cilësisë së produkteve vendore - përcaktimin e mbrojtur të origjinës, treguesve gjeografikë dhe emërtimet e garantuara shenjave tradicionale kualitet. Shenjat e mbrojtura nuk janë vetëm një garanci e cilësisë, por edhe origjinalitetin e produktit, i cili ofron siguri shtesë për konsumatorët se ata nuk do të jetë mashtruar në lidhje me origjinalitetin e produktit.

Në vitet e fundit, për shkak të konkurrencës së pandershme në tregun e brendshëm është importuar në mënyrë të paligjshme dhe të pakontrolluar, një sasi të madhe të djathit cilësisë së dyshimtë me çmime të ulëta, të cilat kanë një ndikim negativ në realizimin e prodhimit. Për shkak të konkurrencës së pandershme në tregun e brendshëm gjatë disa fundit vjet, kultivuesit arsyeshme thirrje departamentet përkatëse në qeveri për të mbrojtur prodhimin vendas të produkteve të qumështit nga konkurrenca e pandershme.

Konkluzionet që mund të nxirren, të zbulojë një paMJe të vëmendjes së paMJaftueshme nga bizneset kombëtare për të mbrojtur objektet e pronësisë industriale. Gjithsesi, ju keni nevojë për të ndërtuar një kulturë sipërmarrëse që ndan një kuptim të rolit të rëndësishëm të pronësisë intelektuale për prosperitet ekonomik si një entitet të veçantë ekonomik dhe ekonomisë kombëtare dhe konkurrencën e saj ndërkombëtare. Një paMJe e ngjashme është e ndarë nga përfaqësuesit e organizatave të degëve të ndryshme të bizneseve. Prandaj, puna e vazhdueshme për të forcuar kulturën sipërmarrëse në fushën e pronësisë industriale duhet të vihet si një qëllim, dhe përhapjen e njohurive në lidhje me të, të MJaftueshme për të siguruar rritjen e aktiviteteve të ndërmarrjeve në mbrojtjen dhe komercializimin e objekteve të pronësisë intelektuale.

1.5. VETËDIJA E SHOQËRISË PËR PI.

Maqedonia përballet me shumë sfida të shkaktuara nga mungesa e dijes dhe kulturës në fushën e PI - mbrojtjen e ulët të drejtave të pronësisë intelektuale dhe zbatimin; falsifikimit dhe piraterisë, konkurrenca e padrejtë në lidhje me pronësinë intelektuale; shfrytëzimi i ulët i potencialit inovativ të komunitetit të biznesit, etj

organet më të rëndësishme të qeverisë në lidhje me këtë kapitull: ESHPI; ME; e FIZHT (Fondi për inovacionet dhe zhvillimin teknologjik); dhomat e tregtisë; MF; Ministria e Arsimit dhe Shkencës dhe APPRM.

Rritjen e ndërgjegjësimit të shoqërisë PI është me rëndësi të madhe, duke marrë parasysh shkallën e piraterisë dhe praninë e mallrave të falsifikuara në tregun e brendshëm, e cila tregon se niveli i dijes nuk është i kënaqshëm. Është e nevojshme për të rritur dhe forcuar ndërgjegjësimin e publikut për rëndësinë e ruajtjes dhe të përfitimeve ekonomike. Për të arritur këtë, ju duhet për të kryer aktivitetet që lidhen me rëndësinë e të drejtave të pronësisë intelektuale, duke përfshirë fushatat mediale, takime dhe seminare, shkatërrim

publik i sendeve të sekuestruara pirate dhe të falsifikuara, ngjarjet arsimore, ekspozita, konferenca, etj.

Rritjen e nivelit të ndërgjegjësimit të shoqërisë nuk është vetëm e rëndësishme për mbajtësit e të drejtave, ajo është gjithashtu e rëndësishme për konsumatorët dhe për komunitetin si teresi. Gjesendet e falsifikuara nuk janë vetëm një shkelje të pronës intelektuale dhe mashtruese e konsumatorëve - ata shpesh mund të jetë e rrezikshme për ta dhe shëndetin dhe sigurinë e tyre për shkak të cilësisë së ulët dhe mungesa e kontrollit mbi to.

Për këtë arsye, është e nevojshme për të ndërmarrë veprime në këtë drejtim duke rritur ndërgjegjësimin e publikut për pasojat e blerjen e mallrave dhe përdorimin e shërbimeve që cenojnë rolin e pronesise intelektuale. Rol te rendesishem në këtë proces luajnë shoqatat dhe shërbimeve këshilluese te konsumit për konsumatorët në nivel lokal.

Aktivitete promovuese që do të ndërmerren - trajnim, shpërndarjen e informacionit për të rritur ndërgjegjësimin e publikut në lidhje me faktin se përdorimi i rregullt i të drejtave të IP kontribuon në rivitalizimin e të gjithë sektorët e ekonomisë, kreativitetit dhe inovacionit, e cila çon në progresi i përgjithshëm i vendit.

Rritja e njohurive të shoqërisë për rëndësinë e mbrojtjes së PI kërkon përfshirjen në sistemin kombëtar të arsimit në të gjitha nivelet - shkolla, universitete, dhe studimet pasuniversitare - e cila kërkon pjesëmarrjen aktive të Ministrisë së Arsimit dhe Shkencës të Republikës së Maqedonisë në proces.

Rol shumë të rëndësishëm në rritjen e ndërgjegjësimit të PI në shoqëri ka Drejtoria doganore. Me ndihmën e mediave kombëtare, mund të organizojnë fushata shumë të dobishme për të promovuar aktivitetet për të kryer mbrojtjen doganore të rezultateve sopstvenost. Rezultatet e pritura - në njërin anë, një sinjal të qartë për ndalimin e shkeljeve të të drejtave IS dhe sinjal i qartë për publikun në lidhje me parandalimin e këtij fenomeni.

KAPITULLI 2. VIZIONI DHE SYNIMET STRATEGJIKE

2.1.VIZIONI

Vizioni i Republikës së Maqedonisë, duke miratuar një strategji për zbatimin e të drejtave të pronësisë industriale është:

- Që të sigurojë nivelin e mbrojtjes së të drejtave të pronësisë industriale të ngjashme me atë që ekziston në Komunitetin Evropian, dhe mirëmbajtjen e vazhdueshme dhe rregullimin e nivelit të mbrojtjes në përputhje me të gjitha detyrimet ndërkombëtare dhe marrëveshjeve të lidhura nga Republika e Maqedonisë në këtë fushë;
- Të Kontribuojë në zhvillimin e një sistemi efektiv për pronësinë intelektuale, si bazë për rritjen ekonomike, kulturore dhe progresin e përgjithshëm.

Prioritetet strategjike që rrjedhin nga dokumentet e mëposhtme:

- Partneriteti i qasjeve mes Maqedonisë dhe BE-së.
- Marrëveshja e Stabilizim Asociacionit (SA).
- EU Raportet (Progress)
- Marrëveshja -TRIPS.
- Programi Kombëtar për miratimin e se drejtes se UE.

Strategjia mbulon një periudhë prej tre vjetësh nga 2016 deri 2018. Ky afat është për shkak të situatës aktuale në fushën e IS, e cila kërkon të shpejtë dhe masa për të reformuar në mënyrë efektive pothuajse të gjithë sistemin, me përjashtim të pjesëve kryesore të kuadrit ligjor që konsiderohet pothuajse në përputhje me të drejtën europiane.

Praktikat më të mira sugjerojnë se shumë kushte duhet të plotësohen për fushën e IP për të vepruar në mënyrë efikase, duke pasur parasysh efikasitetin e përgjithshëm të të gjithë sistemit ndikohet shumë nga elementet e tij më të dobëta. Elementet më të dobëta identifikohen në raportin e vlerësimit [18] dhe duhet të trajtohet me prioritet në strategjinë.

Strategjia e propozuar do të përqëndrohet në objektivat kryesore të mëposhtme:

- The Monitorimi dhe nëse është e nevojshme të ndryshojë mjedisin rregullator
- Të pershpjtohen përpjekjet për hetimin dhe ndjekjen penale shkeljet e të drejtave të pronësisë intelektuale [19]

Efikasiteti -I (në kuptimin e reaktivitet dhe shpejtësinë e veprimit) të secilit prej institucioneve të përfshira në sistemin e dhe cilësinë e punës së tyre.

- Në Bashkëpunimi efektiv dhe koordinimi mes institucioneve në fushën e legjislacionit të pronës intelektuale dhe zbatimin e këtyre të drejtave.
- Ndërgjegjësimi publikut të gjerë të sistemit për mbrojtjen dhe zbatimin e pronësisë intelektuale
- Mbështetja e marketingut për vlerësim IS në IS, promovimin e IS.
- Kualifikimi dhe ekspertiza profesionale e specialistëve kryesore në institucionet individuale dhe niveli i ekspertizës dhe shërbimeve të ofruara për klientët e saj të brendshme dhe të jashtme

Për funksionimin e suksesshëm të zbatimit të të drejtave të pronësisë intelektuale, secila nga objektivat e mësipërme janë të domosdoshme. Secili prej objektivave individuale të përbërë nga shumë veprime dhe aktivitete, disa prej të cilave mund të plotësohen në një periudhë relativisht të shkurtër kohe, dhe disa kërkojnë të paktën përpjekje mesatare. Për atë plani akcioner i propozuar do të ndryshojnë në mes asaj në afat shkurtër (1-2 vjet) dhe afatgjatë (2-3 vjet)

Pronësisë industriale paraqet pronësinë e pranuar të intelektualëve dhe të arriturave krijuese. Ai është një ngritës i fuqishëm i rritjes ekonomike dhe një MJet për zhvillimin ekonomik dhe teknologjik. Aktualisht, potenciali i PI për të nxitur rritjen ekonomike dhe për të rritur konkurrueshmërinë e ekonomisë nuk është mjaft i përhapur.

Në këtë kontekst, vizioni i kësaj strategjie është që deri në vitin 2018 që Maqedonia të bëhet një vend me një sistem efektiv kombëtar të PI, nxitjen e kërkimit shkencor dhe inovacionit, e karakterizuar nga një mbrojtje të fortë dhe efektiv dhe respektimin e të drejtave të pronësisë intelektuale.

2.3 QËLLIMET SPECIFIKE

Qëllimet specifike të përcaktuara për të arritur qëllimin kryesor:

1. Përmirësimi i kuadrit ligjor në fushën e pronësisë industriale;
2. Forcimi i zbatimit të të drejtave të pronësisë intelektuale;
3. Zhvillimi i mbajtësit kapacitetot të drejtave individuale dhe të komunitetit të biznesit për mbrojtjen dhe zbatimin e të drejtave të pronësisë industriale;
4. Rritja e ndërgjegjësimit për përfitimet e pronësisë industriale.

KAPITULLI 3. POLITIKA: INSTITUCIONET E PERFSHIRA DHE ROLET E TYRE DHE MISIONET.

3.1. PARIME TË PËRGJITHSHME

Strategjia aktuale kombëtare për pronësinë intelektuale 2016-2018 synon të arrijë një gjendje të tillë të sistemit kombëtar të pronësisë industriale, e cila korrespondon me objektivat strategjike të vendit të caktuara për zhvillimin e ekonomisë dhe shoqërisë së Republikës së Maqedonija. Ky nuk është një akt i vetëm ose veprim të një ose më shumë institucione publike. Ky është një sistem i definuar dhe të planifikuara politikat, masat dhe veprimet zbatimi i të cilëve do të të çojë në arritjen e rezultateve të dëshiruara.

Duke marrë parasysh faktin se ndryshe nga ESHPI, një numër i organeve të tjera duhet të jenë pjesëmarrës aktivë në realizimin dhe zbatimin e Strategjisë, ky kapitull do të shqyrtojë politikat dhe masat për secilin nga institucionet më të rëndësishme në vend, si dhe kompetencat në pronësisë industriale. Kjo do të jetë e nevojshme për të bërë në lidhje me përdorimin e mësipërm të veçantë.

Në përcaktimin e politikave dhe masat specifike, Strategjia është bazuar në parimet e përgjithshme të mëposhtme:

1. politikat koherente dhe masat për të gjithë pjesëmarrësit, të përcaktuara si të tilla në bazë të zhvillimit modern të sistemeve kombëtare dhe ndërkombëtare për mbrojtjen e pronësisë industriale, kryesisht i praktikave dhe zgjidhjeve evropiane;
2. reflektojnë specifikat e sistemit kombëtar të Republikës dhe fakti i anëtarësimit të saj të ardhshëm në Bashkimin Evropian;
3. njëkohësisht forcimin e kapaciteteve institucionale të aktorëve kyç në sistemin, së bashku me rritjen e aftësive të tyre dhe përkushtimin e tyre në fushën e pronësisë industriale;
4. Zhvillimi i sistemit kombëtar të inovacionit, duke rritur nivelin e ndërgjegjësimit IS në shoqëri, në mënyrë të veçantë - të biznesit kombëtar, e kombinuar me një politikë aktive të zbatimit të të drejtave të pronësisë intelektuale, të kryer nga institucionet kompetente.

3.2 POLITIKAT DHE MASAT

Ky kapitull ofron një pasqyrë të gjendjes në departamentet kryesore të përfshira në fushën e pronësisë intelektuale dhe kur është e përshtatshme sugjerojnë rekomandimet që mund

të zbatohet për të arritur objektivat e mësipërme strategjike në Kapitullin 2.

Në vijim institucionet, si aktorët kryesorë në këtë fushë;

- Enti Shtetëror për Pronësi Industriale (ESHPI)
- Administrata doganore. (AD)
- Inspektorati Shtetëror i Tregut. (ISHT)
- Akademia e gjyqtarëve dhe prokurorëve,
- Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave,
- Agjencia për mbështetjen e sipërmarrësisë,
- Ministria për punë të Brendshme,
- Ministria e ekonomisë
- Inspektorati Tregut të shtetit
- Prokuroria Publike,
- Gjykata e Lartë
- Ministria e arsimit dhe shkencës
- Universiteti
- Dhomat e tregtisë dhe Industrisë

Disa masa janë marrë direkt nga raporti mbi pyetësin e vlerësimit.

3.2.1 ENTI SHETETORË PËR PRONËSI INDUSTRIALE (ESHPI)

Promovimi i ESHPI në një institucion modern, përveç rolit të saj si i vetmi institucion mbrojtjen direkt PI në vend, i cili është objektivi kryesor forcimi i të cilit është fokusi i KE-së, paralelisht duhet të përmbushë detyrimet e tjera si ndërgjegjësimi, promovimi, përgatitja e moduleve të reja të trajnimit në kushtet e një politike për IP.

Funksionet e ESHPI si një zyrë moderne:

- a. Regjistrimi dhe mbrojtjen e PI;
- b. Shërbimet në terren për PI;
- c. Promovimi i inovacionit;
- d. Promovimi i përdorimit të PI;
- e. Sigurimin e përputhshmërisë me marrëveshjet dhe traktatet ndërkombëtare;
- f. Mbështetja e aktiviteteve për zbatimin.
- g. Mbështetja e aktiviteteve për ngritjen e vetëdijes.

Misioni

ESHPI duhet të forcojë mbrojtjen e pronësisë industriale brenda territorit të Maqedonisë, që do të thotë regjistrimi i këtyre të drejtave, krijimi / mirëmbajtjen dhe organizimin e të

dhënave të të drejtave në fuqi.

ESHPI duhet të jetë aktive në ngritjen e vetëdijes së pronës intelektuale, promovimin dhe vlerësimin e pasurive IS dhe koordinimin e të gjithë aktorëve në fushën e PI.

Inkurajimi krijimin, mbrojtjen dhe përdorimin strategjik të objekteve të pronësisë intelektuale, si një mjet i rëndësishëm në krijimin e kushteve për kalimin në një model të reja të rritjes ekonomike:

ESHPI kryen kompetencat e saj nëpërmjet instrumenteve dhe masave të mëposhtme:

- Ajo mbështet iniciativa që të përqëndrohet në përmirësimin e legjislacionit në lidhje me të drejtat e pronësisë industriale;
- Iniciativa mbështetëse për të rritur bashkëpunimin ndërmjet institucioneve që marrin pjesë në mbrojtjen e pronësisë industriale;
- Krijimi i një sistemi efektiv të njohjes dhe regjistrimit të të drejtave të pronësisë industriale, në përputhje me rregulloret në fuqi;
- Ajo mbështet iniciativa që të përqëndrohet në pranimin e Maqedonisë në traktatet dhe konventat në fushën e pronësisë industriale ndërkombëtare;
- Mbështet fushën e të drejtave pronësore industriale dhe të drejtat që rrjedhin prej tij, duke përfshirë rëndësinë e ruajtjes respektimin e këtyre të drejtave në industri dhe sektorë të tjerë;
- Ajo siguron kapacitetet e nevojshme administrative dhe kuadrit ligjor të zbatueshëm për to;
- Zbaton regjistrat në dispozicion të publikut e të drejtave të pronësisë industriale dhe të publikojnë të dhënat kryesore newsletter publikohen në mënyrë periodike;
- Krijimi i parakushteve dhe negociimi i marrëveshjeve dypalëshe për bashkëpunim me autoritetet e vendeve të tjera të përfshira në mbrojtjen e pronësisë industriale;
- Ajo siguron dhe organizon punën e seksionit të apelit në përputhje me rregullat e veta të brendshme;
- Mbrojnë mendimet e Drejtorisë në gjykimet dhe procedurat janë mbajtur para institucionet e arbitrazhit duke përfshirë procedurat gjyqësore;
- Organizimi i provimeve për avokatët patentë dhe udhëzues listat e tyre.

Politikat kryesore të propozuara që do të adresohen nga Zyra janë si më poshtë:

1. Monitorimi i vazhdueshëm i kuadrit ligjor.
2. Forcimi Institucional sic është: trajnimi i stafit, përditësim i mjedis IT, regjistrimit online.
3. Vlerësimi dhe përdorimin e PI.
4. Promovimi i ndërgjegjësimin publik.

Më konkret:

- Krijimin e Këshillit për ankimime, si hap shumë i rëndësishëm në kuadër të ESHPI, si dhe në të gjithë lëminë e PI.
- Adaptim të aktit të Zhenevës, të marrëveshjes së Lisbonës në raport me treguesit gjeografik dhe treguesit së prejardhjes.
- Krijimi i një bazë ligjore për krijimin e sektorit / organi për përpunimin e kërkesave për pavlefshmëri dhe fshirjen, si një strukturë e re në kuadër të ESHPI.
- Ndryshim dhe plotësim e kornizës ligjore në raport me TGJ me qëllim që ESHPI t'i mundësohet përgjegjësi ekskluzive për këtë qëllim të PI.
- Eksplorimi nevojë bashkëkohore për të pasuruar llojet e mbrojtjen ligjore të shpikjeve, veçanërisht duke futur mbrojtjen ligjore të modeleve të përdorimit, duke u bazuar në analizën krahasuese juridike të regjimeve ekzistuese ligjore evropiane për shtëpinë dhe formimin propozime në këtë drejtim.
- ESHPI do të fokusohet në ngritjen e kapaciteteve dhe zbatimin e gjykimeve, si dhe konsolidimin e strukturave të administratës moderne dhe shkëmbimit të informacionit.
- Krijimi i një strategjie gjithëpërfshirëse në mënyrë që të vlerësohet TGJ, shënja për certifikim dhe promovimin e tyre në vend.
- Krijimi i një aplikacioni për telefona inteligjent për të kërkuar objektet e pronësisë industriale (ESHPI regjistrit) dhe duke siguruar informata të përgjithshme rreth tyre.
- Zhvillimi i moduleve të reja të trajnimit në lidhje me vlerësimin e PI, promovim dhe marketing.
- Zhvillimi i një fushatë për të rritur ndërgjegjësimin.
- Përmirësim të mjedisit IT, në hardver dhe softver.
- Krijimi i një rrjeti të dedikuar mes ESHPI-ADRM-Drejtoria e politikave ISHT dhe organet e tjera relevante. Ky i fundit ka të bëjë me përgjegjësitë e ESHPI për themelimin e një rrjeti midis ESHPI-ADRM-Drejtoria e politikave ISHT dhe organet e tjera relevante.
- Krijimi i një rrjeti të Pronësisë Industriale mes ESHPI, universitetet dhe shkollat teknike në Maqedoni dhe në organizatat qendrore dhe rajonale të industrisë përmes marrëveshjeve për bashkëpunimit ndërmjet tyre. Qendra mini informative të krijohen brenda rrjetit, në mënyrë që të sigurojë informata dhe njohuri për objekte të ndryshme të pronësisë intelektuale.
- Takime tematike të organizohen rregullisht në mes të ESHPI dhe sektorëve të ndryshëm të biznesit për të promovuar pronësinë intelektuale si dhe nevojat specifike të këtyre sektorëve në aspektin e mbrojtjes PI. Këto takime do t'i mundësojnë ESHPI dhe ekspertët e saj të kenë një pamje të duhur rreth zhvillimit të sektorëve të ndryshëm të biznesit dhe nevojat e tyre specifike. Rekomandohet që ky proces zhvillohet me ndihmën e EPO, OHIM dhe WIPO.
- Për të mbështetur inovacionin dhe konkurrencën brenda kompanive ka nevojë për

të futur politikën e "para-diagnoza". Ajo siguron rënie. që lehtëson analizën e sfidave të PI si një e tërë, duke vendosur në kontekstin e përgjithshëm të zhvillimit të kompanisë, e duke marrë parasysh të gjithë faktorët. Qëllimi kryesor është që të nxjerrë në pah vlerën e politikës PI për kompaninë, dhe të vlerësohen përfitimet që çdo kompani mund t'i arrijë nga pronësia intelektuale.

Këto detyra kërkojnë mbështetjen e të gjitha departamentet.

Departamenti i patentave, ndjekja e teknologjisë dhe bashkëpunimin bilateral me EPO (në tekstin e mëtejshëm: Departamenti i patentave))

Stafi i Departamentit të patentave duhet të jetë në një nivel solid akademik në fushën e energjisë elektrike, mekanikë, fizikë, farmakologji, ligjit për patentë dhe bioteknologjia, shkencat e jetës, kimisë dhe biologjisë.

Përveç përpunimit të aplikimeve për patentë, ekzaminerët kenë një rol kyç në promovimin e informacioneve për patentë, proceset për vlerësimin e PI dhe të trajnimet.

Numri i të punësuarve duhet të rritet me të paktën 3 ekzaminerë.

Duke pasur parasysh aktivitetin aktual kombëtar për patentë, ky objektivi që duhet të plotësohen në afat të gjatë, por rekrutimi duhet të bëhet në afat të shkurtër.

Departamenti i markave tregtare, dizanjeve industriale dhe treguesit gjeografik dhe bashkëpunimit bilateral me WIPO dhe EUIPO. (Këtu e tutje Departamenti i MT)

Departamenti i MT është e ekspozuar në mënyrë më të drejtpërdrejtë në rritjen e vëllimit të punës që nga shenjat krahasohen më lehtësisht nga patentat, veçanërisht në vendet në zhvillim.

Vëllimi kryesor i punës së ESHPI së do të jetë në këtë sektor.

Pavarësisht vetëm vëllimit të punës për MT, Departamentin i MT duhet të jetë në gjendje për të administruar treguesit gjeografikë, dizanjat industriale dhe topografinë e qarqeve të integruara.

Për shkak të rolit të rëndësishëm të GE, sot kanë nevojë për vëmendje të veçantë nga ana e ESHPI. Zhvillimi aktual i kornizës ligjor të BE-së për këtë lëmi (Rregullorja nr 2015/2424, duke shtuar të Rregullores për marka tregtare) tregon nevojën për të ndryshuar legjislacionin. Gjithashtu, duhet të bëhet një strategji e veçantë për GE në Republikën e Maqedonisë në përgjegjësinë kryesore të ESHPI.

Departamenti i MT duhet të përfshihet në promovimin, përgatitjen e materialeve të trajnimit dhe aktiviteteve për të rritur ndërgjegjësimin.

Stafi duhet të rritet për 3 ekzaminerë.

Departamenti i çështjeve të përgjithëshme. (Këtu e tutje Departamenti i ÇP)

Ky departament do të duhet të merret jo vetëm me rritjen e vëllimit të punës në lidhje me aktivitetet ndërkombëtare dhe zhvillimin e marrëveshjeve ndërkombëtare, por edhe me një fillim të shpejtë në strukturat evropiane (kapitulli MSA 7).

ESHPI duhet të pres një rritje në vëllimit të punës e cila është për shkak të një rritjes së rastet të Bordit të Apelimit dhe përfaqësimin e ESHPI në çështje gjyqësore para gjykatave. Këto ndryshime kërkojnë mbështetje më të gjerë në drejtim të rregullativës ligjore dhe rregullores së brendshme.

IT-Teknologjia e informacionit si një pjesë integrale e punës së ESHPI ka një rëndësi shumë të veçantë. Kjo në lidhje me regjistrimin dhe mbrojtjen, por edhe për të rritur ndërgjegjësimin e shoqërisë.

Infrastruktura teknike e ESHPI nuk është në nivel të duhur, është e vjetër dhe jo teknologji e re. ESHPI në mënyrë për të qëndruar në trnd me teknologjinë më të fundit, duhet siguruar pajisjet e mëposhtme: servera, sisteme operative më të reja, softver për siguri, sistem të licencuar të menaxhimit të bazave të të dhënave; pajisje rrjeti; pajisje për sigurimin e rrjetit; kompjutera; skanera; printera të rrjetit dhe për zyra.

Në afat të shkurtër, është e rëndësishme për të përmirësuar e-shërbimet ekzistuese, të tilla si module online për regjistrim dhe për të ofruar e-shërbime të reja, të tilla si e-aplikimin për markat tregtare, dizanjet dhe patentave në mënyrë që të jenë në gjendje për nxjerrjen e vlerës maksimale nga sistemi i pronësisë industriale në mënyrë të lehtë dhe ekonomike.

Për të arritur këtë, Zyra duhet të angazhohet për të përmirësuar vazhdimisht sistemet ekzistuese të biznesit dhe të sigurohen sisteme të reja që do t'i plotësojnë nevojat dhe pritjet e konsumatorëve.

Mjetet ekzistuese të kërkimit për regjistrat duhet të përmirësohet me opsione më të përparuara, të tilla si personalizimi, alarm shërbimi për të monitoruar aplikacione të veçanta, për të përcjellur ndryshimet, konkurrentët ose sende për aplikime të reja, të cilat janë të ofruara nga Zyra e veb faqe si një MJet i lirë për palët e treta.

Mjetet onllajn për paraqitjen e markave tregtare, patentave dhe dizanjeve industriale duhen të jetë intuitiv dhe të lehtë për t'u përdorur, të sigurt dhe të kenë qasje të lehtë për një gamë të ndryshme të transaksioneve dhe shërbimeve. Me e-shërbimet përdoruesit duhet të jetë në gjendje për të hyrë në aplikacione të reja, për të hyrë në rimëkëmbje dhe regjistrime, rinovim të aplikacioneve, detyra, ruajtjen apo zgjerimin e një e-shërbim ekzistues dhe bërjen e pagesave onllajn.

Forcimi i IT sistemit me një grup të pasur të shërbimeve elektronike jo vetëm që do të lehtësojë procesin e komunikimit, qasjes në informata, por edhe do të rrisë vlerat PI dhe balancimin e vëllimit të punës në një mënyrë ekonomike.

Ky qëllim duhet të plotësohen në afat të shkurtër. Krijimi i një rrjeti të dedikuar mes ESHPI-ADRM-Drejtoria e politikave ISHT dhe organet e tjera relevante është një tjetër objektiv i rëndësishëm në luftën kundër shkeljeve të të drejtave të pronësisë industriale, por edhe për të garantuar proces optimal të zbatimit të këtyre të drejtave.

Për të përmirësuar komunikimin dhe koordinimin në mes të instituconeve (ESHPI, Administratës doganore, Ministria e Brendshme (polici), Agjencioni për Mbrojtjen e Konsumatorit, gjyqësori, etj) të përfshirë në zbatimin e ligjeve dhe rregulloreve mbi të drejtat e pronësisë intelektuale në vend;

Zhvillimi e IT sistemit që do të përmirësojë komunikimin në mes të instituconeve të përfshira në zbatimin e pronësisë intelektuale në Republikën e Maqedonisë.

Zhvillimi i shërbimeve elektronike, të tilla si mjete onllajn për aplikimin e markave tregtare, patentave dhe dizanjeve industriale, brenda sistemit të IT-së që do përmirësojë biznes procesin në mes të palëve si dhe të ESHPI në zbatimin aplikimeve për të drejten e PI dhe mbrojtjen e tyre në Maqedoni.

Trajnimi i stafit për përdorimin e sistemit të IT-së dhe për të ndërtuar një kulturë të mbrojtjes së pronësisë intelektuale në Maqedoni.

Për të krijuar instruksionet se si të përdorin e-shërbimet dhe mjetet e siguruara nga Zyra në internet e që do të lehtësojë procesin e miratimit të tyre.

Rezultatet që duhet të arrihen

1. Veprimtaria do të përmirësojë komunikimin dhe efektivitetin e zbatimit e PI në vend.
2. Veprimtaria do të krijojë një sistem për komunikim midis kontribuesve kryesor për mbrojtjen e PI.
3. Do të përmirësojë kompetencën dhe efikasitetin e të gjithë punonjësve dhe

zyrtarëve të përfshirë në zbatimin e PI dhe grupit më të gjerë të pjesëmarrësve në të drejtave të PI.

4. Kjo do të përmirësojë ndërgjegjësia dhe obligimet e komunitetit për të drejtat e PI në vend.

Ky qëllim duhet të plotësohen në afat të shkurtër.

Publiku duhet të ket qasje në internet për të gjitha të dhënat kryesore mbi të drejtat e pronësisë industriale në fuqi në Republikën e Maqedonisë.

Krijimi i një bazë të dhënash qendrore ndërvepruese për shkëmbimin e informacionit me të gjitha organet relevante në fushën e mbrojtjes së pronësisë industriale është problemi bazë dhe thelbësor.

Krijimi i një aplikacioni për telefona inteligjent për kërkim të objekteve të pronësisë industriale (ESHPI regjistri) dhe duke siguruar informata të përgjithshme rreth tyre. Ky aplikacion duhet të jetë në gjendje të funksionojë në këto platforma iOS, Android dhe Windows Mobile.

Për të arritur qëllimin kryesor të shkëmbimit të të dhënave dhe informacioneve me organet e tjera relevante në fushën e mbrojtjes së pronësisë intelektuale duhet të bëhet duke krijuar një sistem të shërbimeve dhe shkëmbimit të informacionit, i cili përbëhet nga module të ndryshme për secilin nga autoritetet kompetente me nivele të ndryshme të qasjes. Sistemi i shërbimeve dhe shkëmbimi i informacionit do të mundësojë ndërveprimin ndërmjet bazave të të dhënave, rrethit në qendër të qendrës së indeksuar të bazës së të dhënave që do të bëjë qasjen në informacione shumë më të lehtë për të gjitha organet përkatëse të rrjetit.

Kërkime, ndarjen e informacionit dhe shkëmbimi i të dhënave është theksuar veçanërisht në lidhje me informacionin mbi shkeljen e të drejtave të pronësisë industriale, të cilat janë të pranuar nga ESHPI dhe MK - SAPSP. Këto informacione duhet të analizohen dhe të gjenerojë informacione të duhura që do të jenë të dobishme për krijimin e mekanizmave për rritjen e nivelit të mbrojtjes efikase. Në të njëjtën kohë, komunikimi publik do të kontribuojë në transparencën e punës së organeve shtetërore në lidhje me mbrojtjen dhe ngritjen e vetëdijes publike.

Aktivitetet tjera janë të nevojshme për modernizimin e metodologjisë për krijimin e informacionit, mënyrën e shkëmbimit të informacionit, në veçanti mbrojtjen e rrjedhës së informacionit, dhe një metodologji për analizën dhe interpretimin e të dhënave. Ekziston gjithashtu një nevojë për:

- a. Një platformë për shkëmbimin e të dhënave nga të cilat të gjitha institucionet e

- përfshira në sistemin e pronësisë industriale do të përfitojnë;
- b. Një platformë për të gjitha palët e interesuara, duke përfshirë avokatët për patentë, universitetet, Dhoma e Tregtisë dhe të tjerët.

Aktivitet e nevojshme në përputhje me IT plani e punës:

1. Vlerësimi i infrastrukturës ekzistuese dhe dizajn më të shkallëzuar të infrastrukturës së re teknologjike. Afatshkurtët 1 vit.
2. Krijimi i një sistemi të shërbimeve dhe shkëmbimin e informacionit si një rrjet i dedikuar mes ESHPI-ADRM-Drejtoria e politikave ISHT dhe organet e tjera relevante.
3. Analiza dhe zbatim i shërbimeve për informim elektronik që Zyra duhet të ofrojë nëpërmjet veb faqes; përgatitja e të dhënave dhe shkëmbimin e të dhënave me zyra të mëdha (EPO, WIPO, EUIPO) dhe organet e Qeverisë.
4. Krijimi i një bazë të dhënash të të gjitha vendimeve të ESHPI së dhe vendimeve të gjykatave në lidhje me PI. Afat 2 vjet.
5. Duhet të zbatohen e-shërbimet dhe aplikime onllajn të të gjitha të drejtat të PI. Afat 2 vjet.
6. Krijimi i një aplikacioni për telefona intelgjent për kërkim të objekteve të pronësisë industriale (ESHPI regjistri) dhe duke siguruar informata të përgjithshme rreth tyre.

Stafi duhet të rritet nga 5 eksperta.

Trajnimi i stafit të ESHPI

Punonjësit ekzistues, e sidomos ato të reja që do të punësohen duhet të jenë subjekt i programeve të veçanta të trajnimit.

Trajnimi duhet të përfshijë të gjitha pjesët e ESHPI.

WIPO, EPO EUIPO ose zyra të tjera të Evropës Perëndimore mund të përfshihen në masat e trajnimit.

Trajnimi do të mbështetet plotësisht nga projekti i tvinging me Zyrën Daneze të Patentave.

Departamenti i Patentave:

1. Kërkime dhe shqyrtim me një fokus në fizikë, energji elektrike dhe mekanikë
2. Kërkime dhe shqyrtim me një fokus në kimi, sidomos barërat.
3. Kërkime dhe ekzaminim duke përdorur ESPACENET sistemin e kërkimit.
4. Mbrojtja e softverit.

5. EPO formalitetet dhe seksion për marrje.
7. Çështje administrative dhe sistemet e lidhura të informacionit në procedurën për dhënien e patentave
8. Kërkimi i informacioneve për patentë dhe dokumentacioni i zgjedhur në dispozicion të publikut për patentë.
9. Vlerësimi i PI përmes trajnimeve të ekspertëve.
10. Strategjitë për NVM-të përmes trajnimeve të ekspertëve.
11. Marketing e PI përmes trajnimeve të ekspertëve.
12. Ndërgjegjësimi i publikut përmes trajnimeve të ekspertëve.
13. PI për universitetet përmes trajnimeve të ekspertëve.

Departamenti për MT:

1. Trajnimi individual për markat tregtare.
2. Trajnimi individual për dizajn industrial.
3. Trajnimi u përqëndrua në procedurën e regjistrimit legjislativ European, egzaminim formal dhe substancial.
4. Trajnimi në lidhje me Marrëveshjen e Madridit dhe protokole të lidhura⁴.
5. EUIPO formalitetet dhe seksione për praninë.
6. Referencat në literaturën mbi markat tregtare dhe dizajnin industrial.
7. Trajnimet specifike për kërkime të shenjave karakteristike.
8. Vlerësim i PI përmes trajnimeve të ekspertëve.
9. Strategjitë për NVM-të përmes trajnimeve të ekspertëve.
10. Marketing të PI përmes trajnimeve të ekspertëve.
11. Ndërgjegjësimi i publikut përmes trajnimeve të ekspertëve.
12. PI për universitetet përmes trajnimeve të ekspertëve.

Departamenti i ÇP

1. Procedura e opozitës në Bordin e ri të Apelimit të ESHPI.
2. Procedurat e apelimit në ZEP
3. Seminar teknik për avokatët
4. Programi arsimor për avokatët.
5. Vlerësimi i PI përmes trajnimeve të ekspertëve
6. Strategjitë për NVM-të përmes trajnimeve të ekspertëve
7. Marketing e PI përmes trajnimeve të ekspertëve.
8. Ndërgjegjësimi i publikut përmes trajnimeve të ekspertëve
9. PI për universitetet përmes trajnimeve të ekspertëve

Sektori i IT

1. Trajnimi i avancuar në bazën e të dhënave dhe zhvillim të aplikacioneve
2. Trajnimi i avancuar mbi standardet ndërkombëtare
3. Trajnimi i avancuar për zhvillimin e web dhe zhvillimin celular

4. Planifikimi dhe administrimi i rrjetit
5. Siguria e rrjetit
6. Trajnimi në Web Interface
7. Trajnimi i avancuar individual për të drejtat e PI në përgjithësi
8. Vlerësimi i PI përmes trajnimeve të ekspertëve
9. Strategjitë për NVM-të përmes trajnimeve të ekspertëve
10. Marketing e PI përmes trajnimeve të ekspertëve
11. Ndërgjegjësimi i publikut përmes trajnimeve të ekspertëve
12. PI për universitetet përmes trajnimeve të ekspertëve.

Roli i ESHPI në edukimin dhe trajnimin e palëve dhe të biznesit.

ESHPI duhet të luajë një rol të madh në rritjen e ndërgjegjësimit të sistemit të pronësisë industriale. Duhet të zhvillohen 4 aspektet kryesore të mëposhtme:

- a. Module për trajnimi për industrinë dhe biznesin në lidhje me gjenerimin dhe përdorimin e PI
- b. Zhvillimi i strategjive për PI për Biznesin dhe Industrinë
- c. Vlerësimi i aseteve të PI, veçanërisht të GI.
- d. Fushata për ngritjen e vetëdijes publike.

(Shih 3.2.10. Dhomat e tregtisë dhe industrisë)

Plan për personelin

	16 Qershor	Afatëshkurt 18 Dhjetor	Afatëgjatë 20 Dhjetor	Gjithsej
Drejtori gjeneral	1			1
Departamenti për patenta	1	1	1	1
Departamenti për marka tregtare	1	1	1	1
Departamenti për ÇP	1	1	1	1
Zëvendës Drejtor	1			1
Këshilltar shtetëror	1			1

Njësia për menaxhim me resurset njerëzore	1			1
Njësia për çështje financiare	1			1
Njësia për auditim të brendshëm	1			1

Aktivitetet shtesë të ESHPI-së.

1. ESHPI duhet të përfshihen në mënyrë sistematike në çdo iniciativë që ka për qëllim të rrisë ndërgjegjësimin publik për PI në Maqedoni.
 - b. Zyra duhet të ndërmarrë një fushatë për të rritur ndërgjegjësimin dhe kuptimin e ndërmarrjeve, veçanërisht NVM në lidhje me krijimin, identifikimin, vlerësimin dhe shfrytëzimin e të drejtave të PI dhe përfitimet e mbrojtjes dhe zbatimin e tyre, dhe për të promovuar aktivitetet e tyre. Në zbatimin e këtyre aktiviteteve FIZHT mund të mbështes si një institucion partner.
 - c. Organizimi në bashkëpunim me FIZHT, ToT për vlerësimin e PI.
 - d. Organizimi në bashkëpunim me FIZHT, ToT për vetëdije për PI.
 - e. Organizimi në bashkëpunim me FIZHT, ToT për transfer të teknologjisë.
 - f. Organizimi në bashkëpunim me FIZHT, ToT për strategjitë e biznesit.
 - g. Organizimi i konferencave, tryezave të rrumbullakëta, ngjarje edukative për përcaktimin e masave dhe aktiviteteve që kanë nevojë për përmirësim të menjëhershëm. Në zbatimin e këtyre aktiviteteve FIZHT mund të mbështes si një institucion partner.
 - h. Forcimi i kapaciteteve për kërkim të patentave në mënyrë që të japin mbështetje të Fondit për inovacione dhe zhvillim teknologjik dhe Ministrisë së Ekonomisë për aplikantë të përzgjedhur, përfituesit e fondeve para aplikimit për mbrojtjen e patentës.
 - i. ESHPI duhet të përfaqësojë vendin në organizatat e mëposhtme: WIPO, EPO EUIPO dhe OBT.
 - j. ESHPI gjithashtu duhet të koordinojë bashkëpunimin e përgjithshëm ndër-institucional në këtë fushë, sidomos me MBPEU në drejtim të prodhuesit të produkteve, potencialisht subjekt i mbrojtjes përmes GI.
 - k. ESHPI duhet të jetë një organ këshillimor për Koordinim të Politikave të Qeverisë së PI.

2. Në kuadër të NPAA Kapitullin 7, Enti Shtetëror për Pronësi Industriale do të monitorojë dhe koordinojë aktivitetet e të gjitha institucioneve që janë pjesë e sistemit të PI.
3. Duke pasur këtë parasysh, duke theksuar faktin se Trupi Koordinues për pronën intelektuale duhet të jenë pushuar.

Gjithashtu, si pjesë e marrëveshjes së bashkëpunimit me EUIPO, Enti Shtetëror i Pronësisë Industriale është duke planifikuar aktivitetet e mëposhtme në të ardhmen e afërt:

- Projekti për NVM-të
- E-aplikimin për markat tregtare
- Përgatitja e Udhëzuesit për marka tregtare dhe dizanjeve industriale.

Brenda të njëjtit bashkëpunimit, me qëllim të përmirësimit të punës së ESHPI së do të organizohen vizita studimore për stafin e ESHPI në EUIPO, seminare dhe punëtori (kombëtare dhe rajonale).

Sipas projekt marrëveshjes me Organizatës Evropiane të Patentave, gjatë vitit 2016 do të zbatohen projekte që janë të rëndësishme për rritjen dhe për përmirësimin e cilësisë së shkëmbimit të të dhënave dhe për të përmirësuar integrimin e bazave të të dhënave të ESHPI me ato të Organizatës Evropiane të Patentave brenda projektet:

- Federal European Patent Register (vazhdimi i aktiviteteve të filluara tashmë)
- Burim i cilësisë
- Espacenet i ri

3.2.2. ADMINISTRATA DOGANORE (ADRM)

Korniza ligjore

Administrata doganore të marrë masa për të rregulluar një sistemit të ri për përpunimin e deklaratave doganore dhe dokumentet e akcizës (CDEPS) e cila është duke u zbatuar me Ligjin e Administratës Doganore për masat doganore për mbrojtjen e të drejtave të pronësisë intelektuale. Në të njëjtin do të ketë një modul të veçantë për përpunimin e lëndëve për mallrave të konfiskuara të dyshuara për shkelje të drejtave të pronësisë intelektuale.

Stafi

Personeli e duhur i Departamentit të Lehtësimin e Tregtisë dhe mbrojtjen e të Drejtave të Pronësisë Intelektuale me sistematizimin e ri të ADRM, nga e cila është parashikuar të

ekzistojë Zyra për mbrojtjen e pronës intelektuale të cilat duhet të ketë 4 këshilltarë të pavarur në pronës intelektuale, një operator dhe Shefi i shërbimit.

Trajnim

Pjesëmarrja aktive e punonjësve të ADRM -së në programet e trajnimit. E rëndësishme është që duhet rritur nivelin e njohurive e doganierëve të përfshirë në PI.

Çdo njësi doganore duhet të ketë një zyrtar të trajnuar mbi çështjet që lidhen me pronësinë intelektuale:

- Trajnimi themelor për PI
- Trajnimi i avancuar për PI
- Trajnim për identifikimin e mallrave falco
- Trajnimi për mësimin e çështjeve praktike të specialistëve të PI.
- Trajnimi në teknologjitë IT
- Trajnimi për promovimin e PI.
- Trajnimi e ekspertëve në PI dhe shkeljen e të drejtave.
- Pjesëmarrje në kurset e trajnimit të PI.

Mbështetje teknike

Investime në mbështetje teknike, kompjutera më të mira, rrjet, përdorimin e teknologjive të reja, pjesëmarrja në krijimin e një rrjeti të dedikuar në mes të institucioneve që garantojnë zbatimin e pronësisë intelektuale, duke përfshirë ESHPI, Doganat, ISHT, policia, etj

Bashëpunimi mes-institucional

Komunikim më të mirë me institucionet e tjera të përfshira në zbatimin e PI, duke krijuar një rrjet të dedikuar në dispozicion për të gjitha institucionet e përfshira dhe të përmbajë të gjithë informacionin e nevojshëm (të pronësisë intelektuale, regjistronen të drejtat e autorit, dhe informacionet e taksave)

Bashkëpunimi i vazhdueshëm me komunitetin e biznesit, kontaktet dhe takimet me përfaqësues të mbajtësve të të drejtave të pronësisë intelektuale që kanë për qëllim nxitjen e bashkëpunimit në mes të këtyre subjekteve dhe Drejtorisë doganore.

Bashkëpunimi ndërkombëtar

Rrjedha e produkteve të falsifikuara dhe pirate është një problem global që kërkon bashkëpunim të fuqishëm në mes autoriteteve doganore dhe mbajtësit e të drejtave për të siguruar zbatimin efektiv të të drejtave të pronësisë intelektuale në kufi.

Nxitjen e bashkëpunimit ndërkombëtar ndërMJet autoriteteve doganore dhe organizatat ndërkombëtare dhe duke u fokusuar në shkëmbimin e informacionit dhe praktikave më të mira për të rritur efikasitetin e përgjithshëm të rezultateve të dëshiruara

Trajnimit i punonjësve të doganës në bashkëpunim me autoritetet doganore të vendeve të BE-së, veçanërisht nga shtetet e reja anëtare të BE-së, të cilat kanë një përvojë më të mirë me situatën përpara aderimit dhe pas kësaj.

Ndërgjegjësimi

Fuqimisht rekomandohet fillimin e aktiviteteve promovuese për të rritur ndërgjegjësimin e publikut në lidhje me falsifikimet, piraterisë dhe sanksioneve në këtë zonë në bashkëpunim të ngushtë me policinë dhe Ministrinë e Drejtësisë.

Zhvillimin e një fushatë për të rritur ndërgjegjësimin për kërcënime të mundshme të mallrave të falsifikuara për shëndetin dhe sigurinë e njerëzve.

3.2.3.INSPEKTORATI SHTETËROR I TREGUT (ISHT)

ISHT zbaton dispozitat e Ligjit për pronësinë industriale dhe kryen inspektime, por problemi është se nuk ka edukimi dhe trajnimit të Mjaftueshme të inspektorëve. Duhet të ketë trajnim profesional të inspektorëve për të bërë inspektime dhe për zbatimin e tyre në praktikë. [21]

Inspektoratit Shtetëror i Tregut i mungojnë pajisjet themelore, teknologji dhe trajnim për të siguruar zbatimin efektiv [22]

Çdo muaj, Inspektorati Shtetëror i Tregut, në kuadër të kompetencave të saj kërkohet që të paraqesë informacion në ESHPI [23].

Inspektorët e tregut përballen me pengesa në zbatimin e legjislacionit, sidomos në fushën e pronësisë intelektuale.

ISHT duhet të luajë një rol kyç në bashkëpunimin ndërkombëtar.

ISHT duhet të luajë një rol të rëndësishëm në krijimin e një sistemi të shërbimeve dhe shkëmbimin e informacionit si një rrjet i dedikuar mes ESHPI-ADRM-Drejtoria e politikave ISHT dhe organet e tjera relevante

ISHT duhet të luajë një rol aktiv në ngritjen e vetëdijes publike për PI.

ISHT duhet të luajë një rol aktiv në përdorimin e PI.

ISHT duhet të luajë një rol aktiv në vlerësimin e PI.

ISHT duhet të përfshihen në mënyrë sistematike në çdo iniciativë që ka për qëllim të rrisë ndërgjegjësimin publik e PI në Maqedoni.

Korniza ligjore

Vazhdimi i monitorimit të kuadrit ligjor të BE-së në lidhje me zbatimin e PI.

Duhet rritur përpjekjet për hetime dhe ndjekjen penale ata që shkelin të drejtat e pronësisë intelektuale. [24]

Duke pasur parasysh zbatimin e pronësisë intelektuale, një nga prioritetet kryesore në periudhën e ardhshme është të përcaktojë aktet ligjore / zbatimin e legjislacionit, duke përfshirë procedurat dhe rregullat në lidhje me zbatimin administrative të PI në drejtim të shkatërrimit produkteve të falsifikuara dhe pirate, në përputhje me praktikat më të mira të BE-së.

Zbatimi efikas administrativ të të drejtave të pronësisë intelektuale kërkon një qasje multi-sektoriale dhe procedurave të përcaktuara në mes të institucioneve relevante.

Ndërtimin e kapaciteteve institucionale.

Plan për punësimin e 6 inspektorë të cilët do të merren ekskluzivisht me çështjet e zbatimit administrativ të drejtave të pronësisë intelektuale deri në vitin 2018.

Një hap shumë i rëndësishëm është të zhvillimin e udhëzimeve të detajuara mbi procedurat e inspektimeve.

Trajnim

- Trajnimi themelor për PI
- Trajnimi i avancuar për PI
- Trajnimi në një qasje multi-sektoriale.
- Trajnimi për shkelje të çështjeve PI të administratës doganore dhe kufitare.
- Trajnimi në procedurat e inspektimit në PI.
- Trajnim mbi praktikat më të mira të BE-së në lidhje me procedurat e inspektimit për pronësinë intelektuale.
- Nxitja e PI përmes trajnimit nga ekspertë
- Ndërgjegjësimi i publikut përmes trajnimit nga ekspertë
- Vlerësimi i PI përmes trajnimit nga ekspertë

IT Teknologjia e informacionit

ISHT në mënyrë që të plotësojnë kërkesat moderne të një institucioni modern duhet të rinovuar serverat, sistemet operative më të fundit, zgjidhje softver të sigurisë, sistem të licencuar për menaxhimin bazë të dhënash relacionale; pajisjet e rrjetit; pajisje për sigurimin e rrjetit; kompjutera; skanera; printera për zyra dhe të rrjetit.

3.2.4.FONDI PËR INOVACION DHE ZHVILLIM TEKNOLOGJIK (FIZHT)

Inovacionet luajnë një rol të rëndësishëm si motorët e rritjes ekonomike dhe prosperitetin e çdo vendi.

Kjo do të jetë një strategji për inovacione në PI, rritjen e vetëdijes për PI, promovim të PI.

Krijimi i FIZHT nga qeveria maqedonase është një tregues i qartë i politikave të qeverisë që synojnë mbështetjen në fushën e inovacionit dhe PI në përgjithësi.

FIZHT duhet të vazhdojë të ofrojë ndihmë përmes katër instrumenteve financiare për të mbështetur inovacionet dhe zhvillimin teknologjik:

- Kofinancimin e granteve për bizneset e reja "startap" dhe "spin-off"
- Kofinancimin e granteve dhe kredive të kushtëzuara për komercializimin e inovacioneve
- Kofinancimin e granteve për transferimin e teknologjisë
- Kofinancimin e granteve për themelimin, funksionimin dhe investimet në teknologjinë e biznesit

FIZHT duhet të jetë marrëdhënia mes biznesit dhe qeverisë në inovacione dhe PI.

Masat

- Rritja e burimeve financiare, njerëzore dhe infrastrukturore FIZHT

3.2.5.AGENCIJA PËR NXITJEN E SIPËRMARRJES (ANS)

Krijimi dhe mbështetja e ANS nga qeveria maqedonase është një tregues i qartë i politikave të qeverisë që synojnë mbështetjen në fushën e inovacionit dhe PI në përgjithësi.

Politikat ANS janë në të njëjtin drejtim si FIZHT.

ANS duhet të vazhdojë misionin e saj me:

- Krijimi i një Mjedisi të favorshëm ekonomik dhe legjislativ
- Krijimi dhe zhvillimi i infrastrukturës institucionale për të mbështetur zhvillimin e ndërmarrësisë dhe konkurrencës në bizneset e vogla
- Implementimi dhe koordinimin e mbështetjes kombëtare dhe ndërkombëtare për ndërmarrjet mikro, të vogla dhe të mesme
- Promovimi i ndërmarrësisë përmes formave financiare dhe jo-financiare të mbështetjes
- Zbatimi i programit të masave dhe veprimeve për të mbështetur sipërmarrjen dhe konkurrencës në biznesin e vogël në Republikës së Maqedonisë [25]

Masat

- Rritja e burimeve financiare, njerëzore dhe infrastrukturore të ANS.
- Mbështetje për krijimin e një fushatë për të rritur ndërgjegjësimin dhe të kuptuarit e ndërmarrjeve, veçanërisht ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme në lidhje me krijimin, identifikimin, vlerësimin dhe shfrytëzimin e të drejtave të pronësisë intelektuale dhe përfitimet e mbrojtjes dhe zbatimit të tyre.
- Organizim i trajnimeve për vlerësimin e PI.
- Organizim i trajnimeve për të rritur ndërgjegjësimin e PI.
- Organizim i trajnimeve për transferimin e teknologjisë.
- Organizim i trajnimeve për PI strategji për biznes.
- Organizim i konferencave të përbashkëta, tryeza të rrumbullakëta, ngjarje edukative për përcaktimin e masave dhe aktiviteteve të cilat kanë nevojë për përmirësim të menjëhershëm.
- Organizimi i aktiviteteve edukative dhe promovuese për NVM-të në fushën e pronësisë intelektuale, bazuar në përvojën e mëparshme pozitive.
- Mbështetje për zhvillimin e strategjisë për TGJ dhe certifikatë shenjave.

Në mënyrë që të zbatohen trajnimet dhe promovimet e planifikuar duhet trajnuar stafi i

ANS dhe rrjetin e institucioneve në nivel lokal, në mënyrë që të marrin një trajnim bazë mbi pronën intelektuale dhe promovimin e pronës intelektuale për shkak kuptimit të vetë lëmisë dhe përfaqësimin e duhur në procesin e animacionit nga pjesëmarrja e NVM-ve në ngjarjet / trajnimet.

Realizimi i masave të parapara me strategjinë e ANS do të thotë futjen e aktiviteteve shtesë në Programin e punës së ANS, e cila do të kërkojë fonde shtesë që duhet të miratohen nga Ministria e Financave.

Në programin e ANS për vitin 2016 nuk parashikohet aktivitet dhe buxhet në fushën e të drejtave të pronësisë industriale.

3.2.6.MINISTRIA E DREJTËSISË (MD)

Aktivitetet e propozuara

- 1.Vazhdim të procesit të ndryshimit / monitorimit të Kodit Penal dhe Kodit të Procedurës Penale për të forcuar pozitën e bartësve të të drejtave të PI.
2. Të rriten përpjekjet për hetimin dhe ndjekjen penale të shkeljeve të të drejtave të pronësisë intelektuale [26].
3. Në bashkëpunim me ESHPI dhe Ministrinë e Kulturës për të nisur një fushatë të marrëdhënieve publike në mbështetje të rritjes së ndërgjegjësimit publik në fushën e PI.
- 4.Kurse të obligueshme për trajnimin e gjykatësve dhe prokurorëve për PI. Thelbësore janë kurset e trajnimit të organizuara nga ESHPI në bashkëpunim me Akademinë e gjykatësve dhe prokurorëve. Gjithashtu me rëndësi janë edhe të realizohen trajnime plotësuese rreth procesit të vendimmarrjes në çështjet e PI, e nevojshme është edhe bashkëpunimi me institucionet e BE-së (EUIPO, EPO, WIPO dhe Gjykata e Lartë), dhe me gjykatës nga vendet anëtare të BE-së, e që është shumë e rekomanduar.

3.2.7.MINISTRIA E PUNËVE TË BRENDSHME (MPB)

Masat

Rritja e numrit të anëtarëve profesionalë të stafit të policisë në fushën e mbrojtjes së të drejtave të pronësisë intelektuale dhe gjithashtu marrjen e masave që çojnë kah stabilizimi. Kjo përfshin të gjitha stacionet lokale të policisë duhet të kenë fuqinë për të ndërhyrë në rastet e mbrojtjes së pronës intelektuale, të cilat duhet të plotësohen gjithashtu me specialistë në këtë fushë.

Për të rritur përpjekjet për hetimin dhe ndjekjen penale të shkeljeve të të drejtave të pronësisë intelektuale [27].

Pjesëmarrja aktive e një numri më të madh të punonjësve të policisë në një program trajnimi të organizuar nga ESHPI. Vendimtare është rritja e nivelit të njohurive të punonjësve të policisë të përfshirë në zbatimin e PI.

Investime në mbështetje teknike - kompjutera më të mirë, duke përdorur teknologji të reja (duke përfshirë laptopë gjatë kontrollit të tregut), që marrin pjesë në krijimin e një rrjeti të dedikuar në mes të institucioneve që sigurojnë respektimin e të drejtave të pronësisë intelektuale, duke përfshirë edhe Inspektoratin Shtetëror të Punës, Drejtoria e doganës dhe ESHPI.

Bashkëpunimi ndërkombëtar

- Inkurajimi i bashkëpunimit ndërkombëtar / rajonal midis organeve policore dhe organizatat ndërkombëtare ose kombëtare dhe të përqëndrohet në shkëmbimin e informacionit dhe praktikave të mira për të rritur efikasitetin e përgjithshëm të rezultateve të dëshiruara.
- Krijimi Rrjetin rajonal, duke përfshirë baza të të dhënave elektronike, për shkëmbim më të mirë të informacionit dhe përvojës. Ndihma është e nevojshme nga institucionet e BE-së.

Komunikimit mes institucional.

Pjesëmarrja aktive në krijimin e një rrjeti të dedikuar në mes të institucioneve kryesore të PI.

Korniza ligjore

Pjesëmarrja aktive në ndryshimet legjislativë sa i përket Kodit Penal dhe Kodit të Procedurës Penale.

Trajnime

- Trajnim themelor për PI.
- Trajnim i avancuar për PI.
- Trajnim në procedurat e ligjit në lidhje me të drejtat e pronësisë intelektuale.
- Trajnim në qasjen multi-sektoriale.
- Trajnim në çështjet e shkeljes së të PI.
- Trajnim në procedurat e inspektimit të PI.
- Trajnim mbi praktikat më të mira të BE-së në lidhje me procedurat inspektimet e pronës intelektuale.

- TOT për rrithejn e ndërgjegjesisë për PI.
- TOT për promovimin e PI.

3.2.8.AKADEMIJATA E GJYKATËSVE DHE PROKURORËVE (AGJP)

Në programin e saj të vazhdueshëm për gjykatësve dhe prokurorë publik në shërbim si dhe në programin kryesor për kandidatët për gjykatësve dhe prokurorë, Akademia gjithashtu duhet të përqëndrohet në të drejtat e PI për të rritur profesionalizmin e gjykatësve dhe prokurorëve në këtë fushë.

Masat që duhen të përfshihen:

- a) Pronësia industriale, korniza ligjore, institucionet e përfshira dhe aktivitetet e tyre, praktika gjyqësore lidhur me konfliktet që lindin nga shkelja e markave tregtare, patentave dhe dizanjeve industriale, duke përfshirë GJED (Gjykata Evropiane e Drejtësisë). Legjislacionit doganor në lidhje me piraterinë e mallrave dhe produkteve.
- b) Legjislacioni i BE-së në aspektin e PI dhe të drejtave të autorit, vendimeve të EUIPO, Gjykata e Përgjithshme në këtë fushë.
- c) Është e rekomanduar se bashkëpunimi me ESHPI (ekspertë).

3.2.9.GJYKATA ADMINISTRATIVE (GJA)

- GJA do të jetë i përfshirë në mënyrë më aktive në lidhje me kompetencën e Gjykatës Administrative për të trajtuar raste në fushën e pronësisë industriale.
- Gjykatës Administrative duhet t'i jepet rëndësi më të madhe në Republikëne e Maqedonisë në lëminë jashtë pronësisë industriale, në krahasim me vendet e rajonit.

Trajnime.

- Trajnim themelor për PI.
- Trajnim i avancuar për PI.
- Trajnim në procedurat e ligjit në lidhje me të drejtat e pronësisë intelektuale.
- Trajnim në çështjet e shkeljes së PI.
- Trajnim në procedurat e inspektimit të PI.
- Trajnim mbi praktikat më të mira të BE-së në lidhje me të drejtat e pronësisë intelektuale.
- TOT për të rritur ndërgjegjësimin për PI.
- Toth në promovimin e PI.
- Vizita studimore në vendet e BE-së mbi praktikat më të mira të gjykatave

përgjegjëse për rastet e PI.

3.2.10 DHOMAT TREGTARE DHE INDUSTRIALE (OTI)

Masat

- Përpunim i planeve dhe programeve afatshkurte për trajnimin e përgjithshëm të NVM dhe shoqatave brenda dhomave ekonomike dhe zbatimin e tyre[28]
- Plane dhe programe afatshkurtra të trajnimit për krijimin dhe përdorimin e markave të certifikuar dhe treguesve gjeografikë për NVM dhe shoqatat bujqësore dhe zbatimin e tyre [29]
- Rregullisht të organizohen takime tematike në mes të ESHPI dhe të sektorëve të ndryshëm të biznesit me qëllim popullarizimin e pronës intelektuale, dhe nevojat specifike të këtyre sektorëve në drejtim të mbrojtjes së PI. Këto takime gjithashtu do t'i mundësojë ESHPI dhe ekspertëve të kenë qasjen e duhur të kah zhvillimi i sektorëve të ndryshëm të biznesit dhe nevojat e tyre specifike. Rekomandohet që ky proces të zhvillohet me ndihmë të EPO, OHIM dhe WIPO.

Trajnime

Në bashkëpunim të ngushtë me ESHPI, Ministria e arsimit dhe shkencës, FIZHT, APP, EPO.WIPO, EUIPO dhe odat ekonomike të BE duhet të zhvillojnë module trajnimi për të rritur vlerësimin dhe aseteve të PI.

Modulet e trajnimit

Për të ndihmuar biznesin dhe industrinë për të menaxhuar në mënyrë më efikase asetet e tyre të PI, ne kemi përpiluar një listë të faktorëve kyç për rrugën që bizneset duhet në mënyrë efektive përmes trajnimeve dhe punëtorive për të menaxhuar asetet e tyre PI:

- Çfarë asete PI ata kanë dhe cila është perioda e mbrojtjes së secilës?
- Cila është vlera e këtyre aseteve PI?
- A i posedon subjekti këto asete PI apo janë të licencuara nga një palë tjetër?
- Si subjekti momentalisht mbron asetet PI?
- Si subjektet do të adresojnë të drejtat e palëve tjera?

Përgatitja e kësaj liste është një pikë kyçe e fillimit për të përcaktuar llojin e aseteve PI në pronësi të subjektit dhe vlerën e tyre. Kjo është një shenjë paralajmëruese për zhvillimin e një plani për menaxhimin e lëndëve / biznesit me PI.

Kjo kërkon bashkëpunim të fortë mes organeve qeveritare për përgatitjen e moduleve të trajnimit për industrinë dhe biznesin, si vijon. Një politikë efektive trajnimi duhet të sigurojë:

Trajnime:

- Përshkrimi i mënyrave të ndryshme se si mund të mbrojnë PI (për shembull se cila e drejtë e PI është e përshtatshme).
- Sigurimi i udhëzimeve se çfarë faktorë duhet të merren parasysh kur zgjedh “nëse dhe si” për të mbrojtur asetet PI.
- Të vlerësojë vlerën e çdo PI në kuptimin e qëllimeve të përgjithshme të biznesit dhe strategjive të kompanisë, duke përfshirë biznesin bazë; qëllimet afatshkurtra dhe afatgjata për biznesin dhe gjithashtu potencialin për të gjeneruar të ardhura, për shembull. licencimin e PI.
- Adresimin e licencimit, rreziqet të keqpërdorimit të PI nga palët tjera.
- Monitorimin e rreziqeve të shkeljeve së mundshme nga palët tjera.
- Zhvillim të PI Strategjitë për Biznesin dhe Industrinë.
- Vlerësimin e aseteve të PI.

3.2.11.UNIVERZITETE

Universitetet duhet të zbatojnë aktivitetet dhe masat që do të:

- a. përmirësojnë zbatimin aktual të pronësisë intelektuale;
- b. Të rrisin vetëdijen tek popullata;
- c. Futja e lëndës E drejta e PI në shkollat fillore, shkollat e mesme dhe fakultete, duke përfshirë bashkëpunimin për projekte për të drejtat e pronësisë intelektuale, në të cilën do të marrin pjesë studentë;
- d. Mundësitë për kërkime shkencore dhe zbatimin e rezultateve në praktikë ..

Partnerë kryesorë dhe palë të interesuara do të përfshihen në përmbushjen e këtyre prioritetëve:

Universitetet, institucionet qeveritare dhe jo-qeveritare, OJQ-të, shkollat, kompanitë, donatorët ...

Trajnime

Seminare, trajnime dhe shkolla verore për të drejtat e pronësisë intelektuale, si kombëtare edhe ndërkombëtare.

- TrainingPër të rritur ndërgjegjësimin për PI.
- Training në promovimin e PI.

Bashkëpunimi mes institucional.

Të krijohet një rrjet mes ESHPI, universitetet dhe shkollat teknike në Maqedoni organizatat qendrore dhe rajonale të pronësisë industrisë përmes marrëveshjeve të bashkëpunimit ndërMJet tyre.

Mini qendrat informative të krijohen brenda rrjetit për të siguruar informacion dhe njohuri mbi lëmi të ndryshme të PI.

3.2.12.GJYKATA SUPREME (GJS)

- GJS duhet të jetë e përfshirë në mënyrë më aktive në drejtim të kompetencave të kësaj Gjykate për të trajtuar rastet në fushën e pronësisë industriale.
- Në RM duhet të ndahet më shumë rëndësi Gjykatës Supreme në një zonë jashtë pronësisë industriale, në krahasim me rajonin dhe më gjerë.
- GJS duhet të jenë e përfshirë në mënyrë më aktive në harmonizimin me praktikës gjyqësore në fushën e pronësisë industriale në Republikën e Maqedonisë me atë të shteteve anëtare të Bashkimit Evropian dhe BE-së.
- Ndërtimi kontakte të përhershme me institucionet e ngjashme evropiane.

Trajnime

- Trajnim mbi praktikës gjyqësore dhe të praktikës gjyqësore evropiane.
- Studime ligjore krahasuese dhe trajnim për praktikën gjyqësore evropiane.
- Trajnim mbi procedurat ligjore në fushën e pronësisë intelektuale, veçanërisht në fushën e patentave - në praktikë në Bordi i apelit i EPO.
- Trajnim për praktikat më të mira të BE-së në lidhje me të drejtat e pronësisë intelektuale.
- Vizita studimore në vendet e BE-së mbi praktikat më të mira të gjykatave përgjegjëse për rastet e PI, si dhe Bordit të Apelit të EPO dhe EUIPO.

3.2.13 SHOQATA E PËRFAQËSUESVE PËR PRONËSI INTELEKTUALE NË RM

Zhvillimi i një shoqate kombëtare të IPA të RM, me qëllim arritjen e bashkëpunimit të plotë me institucionet në fushën e PI.

Procesi i vazhdueshëm i të mësuarit të IPA dhe përmirësimit të aftësive në mënyrë që të ofrojnë shërbime profesionale dhe cilësore për përdoruesit e ESHPI, dhe mbrojtjen e interesave ligjore brenda dhe jashtë vendit.

Trajnime

- Trajnimi i avancuar për përfaqësuesit në fushën e PI.
- Konferenca të përbashkëta të specializuara për raste personale të PI me ESHPI dhe të pranisë ndërkombëtar - EUIPO dhe EPO.
- Trajnim me një qasje multi-sektoriale.
- Trajnim në fushën e shkeljeve të PI në Administratën doganore dhe çështjet ndërkufitare.
- Promovim i ToT për PI.
- Rritja e ndërgjegjësimit për ToT për PI.
- Trajnim i ekspertëve në vlerësimin e PI.

3.2.14. MINISTRIA E ARSIMIT DHE SHKENCËS

Masat

- Pjesëmarrja aktive e Ministrisë së arsimit dhe shkencës në procesin e përmirësimit të njohurive të publikut për rëndësinë e mbrojtjes së PI, e cila kërkon përfshirjen në sistemin kombëtar të arsimit në të gjitha nivelet - shkolla, universitete dhe studime pasuniversitare, e cila do të kontribuojë në mënyrë të konsiderueshme për rritjen e ndërgjegjësimit për PI dhe do të ndikojë në krijimin, mbrojtjen dhe zbatimin e të drejtave të pronësisë intelektuale në Republikën e Maqedonisë.
- Për të inkurajuar iniciativa kërkimore në nivel kombëtar, rajonal dhe ndërkombëtar, Ministria është fokusuar në disa prioritetet strategjike - përmirësimin e infrastrukturës kërkimore në universitete dhe institute kërkimore, modernizimin e pajisjeve për kërkime në universitete, laboratore të specializuara dhe institutet kërkimore.
- Ministria e arsimit dhe shkencës duhet të luaj një rol të rëndësishëm për të siguruar që të gjitha organizatat kërkimore publike përcaktojnë transferimin e njohurive, si një mision strategjik.
- Zhvillimi i një politike të integruar të krijuar për të mbështetur inovacionin nga Ministria e arsimit dhe shkencës dhe Ministria ekonomisë - për të koordinuar institucionet, programet dhe aktivitetet me qëllim mbështetjen e inovacioneve.
- Ministria e arsimit dhe shkencës, së bashku me Fondin e inovacionit, Ministrinë e ekonomisë, APP dhe ESHPI duhet mbuluar masa për të mbështetur investimet në R & D dhe inovacionet në vend.
- Popullarizimin e mbrojtjes së PI mes të rinjve, sidomos për të parandaluar falsifikimin e mallrave dhe luftën kundër mallrave të falsifikuara.

Trajnime

- Në Bashkëpunim të ngushtë me ESHPI, me odat ekonomike, FIZHT, APP, EPO.WIPO, EUIPO dhe BE-në, Ministria duhet të bashkëpunojnë në zhvillimin e moduleve të trajnimit për të rritur njohuritë për të vlerësuar PI dhe asetet e PI.
- Organizim i fushatave joformale kundër falsifikimeve në bashkëpunim me ESHPI.
- Organizim garave në mesin e studentëve për të bërë postera dedikuar shpikjeve dhe luftën kundër falsifikimit.

3.2.15. MINISTRIA E EKONOMISË (ME)

Masat

- Zhvillimi i një politike të integruar të krijuar për të mbështetur inovacionin nga Ministria e Ekonomisë dhe Ministria e Arsimit dhe Shkencës - për të koordinuar institucionet, programet dhe aktivitetet për të mbështetur inovacionet.
- Ministria e Ekonomisë, së bashku me Fondin për Inovacion, Ministria e Arsimit dhe Shkencës, APP dhe ESHPI duhet mbuluar masa për të mbështetur investimet në R & D dhe inovacionet në vend.
- Inkurajimin i përhershëm i NVM-ve për të realizuar inovacione.
- Analizë e Sistemit për treguesit gjeografikë të regjistruar dhe të kryen regjistrimet e reja potenciale të mundshme.
- Ofrimi i mbështetjes për ESHPI për krijimin e një rrjeti kombëtar të pronësisë industriale për të realizuar marrëdhënie biznesi-shkencën.
- Krijimi i një politike dhe resurse të përhershme për zbatimin e saj në mënyrë që të rritet aktiviteti për aplikim të lëndëve të ndryshme të pronësisë industriale.
- Promovimi i ESHPI për të ndërtuar një potencial të qëndrueshme kombëtare dhe kapacitetin e ekspertëve në fushën e shqyrtimit të kërkesave për patenta, për të siguruar biznesit të dhëna relevante për kërkesat moderne të shërbimeve për informata për patentat.
- Të zbatojë një qasje gjithëpërfshirëse për zhvillimin e disa sektorëve prioritarë ekonomike, duke përfshirë në bazë të objekteve të mbrojtura të pronësisë industriale, të tilla si turizmi dhe treguesve gjeografikë dhe industrisë ushqimore, etj.

Vazhdimi i zbatimit të programeve dhe fushatave mediale për ngritjen e vetëdijes publike për përfitimet e pronësisë intelektuale.

Të rishikohen kriteret për ndarjen e fondeve për të mbështetur patentat përmes Programës për konkurrencë, inovacione dhe sipërmarrje me qëllim të shfrytëzimit më të

mirë të fondeve.

3.2.15. MINISTERIA E BUJQËSISË, PYLLTARISË DHE MENAXHIM ME UJË (MBPU)

Politika

- Krijimi i një MJedisi të favorshëm ekonomik për çështjet për të cilat ka juridiksion të përcaktuar me ligj;
- Krijimi dhe zhvillimi i infrastrukturës institucionale për mbështetje dhe zhvillim të ndërmarrësisë dhe konkurrencës në biznesin e vogël, në bazë të tregueve gjeografik dhe zgjidhje për zgjidhje të reja të llojeve.

Masat

- Mbështetje për krijimin e një fushatë për të rritur ndërgjegjësimin dhe të kuptuarit e ndërmarrjeve, veçanërisht NVM në lidhje me krijimin, identifikimin, vlerësimin dhe shfrytëzimin e të drejtave të pronësisë industriale dhe përfitimet nga mbrojtjes dhe zbatimi i tyre.
- Organizim i trajnimeve për vlerësimin e PI.
- Organizim i ToT trajnimeve për të rritur ndërgjegjësimin për PI.
- Organizim i trajnimit për TOT për strategjitë PI në biznes.
- Organizim i konferencave të përbashkëta, tryezave të rrumbullakëta, ngjarje arsimore në lidhje me vendosjen e masave dhe aktivitetëve që kanë nevojë për përmirësim të menjëhershëm.
- Mbështetje për zhvillimin e ndër-strategjisë së GI dhe markave certifikatës.

Kapitulli 4.MONITORING DHE VLERËSIMI I STRATEGJISË

Ndjekja i strategjisë do të jetë përgjegjësi e grupit të punës ndërinstytucional, të krijuara posaçërisht për zbatimin dhe monitorimin e zbatimit të strategjisë ndërsektoriale për zbatimin e të drejtave të pronësisë intelektuale. Grupi do të kryesohet nga ministri i ekonomisë, ndërkohë që anëtarët e tjerë do të jetë zëvendëISHTnistri i financave, zëvendëISHTnistri i drejtësisë, zëvendëISHTnistri i punëve të brendshme, zëvendëISHTnistri i arsimit dhe shkencës, drejtori i përgjithshëm i policisë, drejtori i përgjithshëm i administratës doganore, gjithashtu edhe drejtori i ESHPI, do të marrë pjesë në mbledhjet e këtij grupi. Ky grup ndërinstytucional do të ndjek planin e veprimit të Strategjisë për zbatim në raport të zbatimit të pronësisë intelektuale, si dhe koordinimin e të gjitha çështjeve për vendimet politike në lidhje me Strategjinë.

ESHPI, e lidhur me Ministrinë e Ekonomisë do të veprojë si sekretariat teknik i grupit ndërinstytucional, edhe në bashkëpunim të ngushtë me institucione të tjera.

Sekretariati teknik do të:

- Monitorojë zbatimin e masave të propozuara të përfshira në Planin e Veprimit të Strategjisë;
- Dy herë në vit, mbledh informacion nga institucionet publike përgjegjëse për zbatimin e masave të duhura në Planin e Veprimit të Strategjisë.
- Përgatit raportet gjashtë mujore dhe vjetore mbi ecurinë e zbatimit të Strategjisë në drejtim të pronës intelektuale në vend.

Ministri i ekonomisë do t'i dorëzojë raportet gjashtë mujore dhe vjetore grupit të punës ndërinstytucional. Në grupin ndërministror do të diskutojnë mbi realizimin e masave, problemet që hasen si dhe çështjen e vendimmarrjes nga rastet institucionale.

Autoritetet përgjegjëse do të dorëzojnë raportet e tyre në ME, duke deklaruar ecurinë e zbatimit të Strategjisë dhe Planit të Veprimit për zbatimin e të drejtave të pronësisë intelektuale, si dhe problemet dhe rekomandimet e mundshme për përmirësim. Për më tepër, informacioni përkatës dhe i fundit do të dorëzohet mbi inspektimet e kryera për hir të zbatimit të PI. Sekretariati Teknik do të përgatisë metodologjinë e raportimit në bazë të një strukture të standardizuar si më poshtë.

Mekanizmi i monitorimit të bazuar në rezultate

Për të përmirësuar procesin e monitorimit të PI politikave dhe strategjive aktualisht të

zbatuara nga qeveria e Maqedonisë , një mekanizëm monitorimi bazuar në rezultate është propozuar. Ky mekanizëm ka qëllimet e mëposhtme:

- Për të përmirësuar sistemin aktual të monitorimit - duke zhvilluar një raport realist i cili identifikon dobësitë dhe problemet. Përveç kësaj, mekanizmi i monitorimit të bazuar rezultate ka për qëllim të nxjerrë në pah: (i) ku dhe kur ka probleme në implementimin e strategjive sektoriale (strategjia PI); dhe (ii) si duhen zgjidhur këto probleme..
- Për të ndihmuar ministritë në analizat e tyre të politikave programit (të politikave PI) - ministrit dhe institucionet do të përmirësojnë zbatimin e strategjisë së tyre sektoriale, pas shqyrtimit të politikave programore dhe furnizimin gjetjeve nga monitorimi në ciklin e ardhshëm të politikave.
- Për të nxitur përgjegjshmërinë dhe për të rritur transparencën - Qeveria analizon shkallën në të cilën të politikave në fushën PI kanë arritur qëllimet e tyre të politikave të deklaruar dhe kërkon masat e duhura korigjuese.

Strategjitë e Monitorimit Sektorial (PI STRATEGJIA)

→ Vlerësimi afatmesëm i politikave kombëtare

→ Përgatitja e strategjisë së re për PI

Çfarë do të përmbajë Matrica e Vlerësimit të Performancës (PAM)?

Një Matrica e Vlerësimit të Performancës (PAM) përmban treguesit SMART të performancës në nivel objektive për programet e ministrive të cilat kontribuojnë në zbatimin e një strategjie sektoriale të caktuar. Këto qëllime janë ato të deklaruar në Deklaratën e Politikave programore nga ministritë. Një qëllim SMART do të thotë një qëllim specifik, të matshëm, të arritshëm, realist, koha-lidhur.

Procesi PAM forcon përgatitjen për Deklaratën e Politikave Buxhetore duke kërkuar që treguesit e deklaruar të performancës janë të monitoruara në mënyrë që të krahasohen qëllimet e planifikuar kundrejt atyre aktuale.

Matrica e Vlerësimit të Performancës përfshinë tabelat e mëposhtme

Tabelat e planifikimit Pam: ato raportojnë për objektivat e synuara të treguesve të performancës të përzgjedhur nga objektivat kryesore të strategjisë së shpallur nga ministria përkatëse dhe institucionet e PI.

Tabelat e monitorimit Pam: ata raportojnë caqet aktuale kundrejt atyre të planifikuara të treguesve të performancës, duke çuar në rezultate të përqindshme nga programues dhe strategji.

Tabelat e rezultateve Pam: ajo është mekanizmi i llogaridhënies "semafor" bazuar në rezultatet e mësipërme. Pam gjithashtu lejon të shohim se sa strategjia e PI është duke përparuar me kalimin e viteve. Rezultati është i bazuar në një seri koeficientësh se masin kontributin e politikave të ndryshme në arritjen e objektivave të planifikuara të Strategjisë, bazuar në rëndësinë e tyre relative.

KAPITULLI 5. BASHKËPUNIMI DHE KOORDINIMI

Bashkëpunimi dhe koordinimi i institucioneve

Bashkëpunimi midis institucioneve individuale përgjegjëse për zbatimin e të drejtave të pronësisë intelektuale në rastin e autoriteteve publike, duhet të bazohet vetëm në faktin se secili prej organeve administrative që kryejnë aktivitete që kanë për qëllim kënaqjen e interesit publik e ndjekur nga autoritete të caktuara, ndërkohë që autoritetet individuale reagojnë, e në këtë mënyrë për të lejuar njëri-tjetrin dhe për të lehtësuar zbatimin e fushës specifike dhe kompetencë në përputhje me qëllimet e duhura.

Sa i përket bazës ligjore për bashkëpunim që mund të dallojnë në mes të rasteve, kur një formë e bashkëpunimit me organet e tjera të administratës publike është e imponuar në trupin e administratës publike direkt me ligj, dhe rastet kur një formë e bashkëpunimit që nuk është imponuar direkt me ligj por rezulton në mënyrë indirekte nga misioni ligjor i organit, duke përfshirë përcaktimin e kompetencave dhe përgjegjësi të saj në të gjitha rrethanat, është e domosdoshme të insistojnë se çdo formë e pranueshme ligjore e bashkëpunimit në mes të autoriteteve administrative duhet të jenë me legjislacion të vlefshëm, të paktën brenda një përkufizimi të përgjithshëm të interesit publik, të ndjekur nga organi drejtues gjatë zbatimit të kompetencave të deleguara.

Fushat e mëposhtme që duhet të bashkërendohen së bashku:

- Zona e ndikimit të mediave
- Zona e arsimimit
- Zona e Analizave
- Fusha organizative dhe teknike.

KAPITULLI 6 PLANI I VEPRIMIT

1.	Korniza ligjore e harmonizuar plotësisht me legjislacionin e BE-së					
	Masat institucionale	Institucionet	Treguesit	Korniza kohore	Financimi	Prioriteti
1.1	Krijimi i Bordit të Apelit si një hap shumë të rëndësishëm në kuadër të zyrës, si dhe të gjithë fushën e PI	ESHPI	Krijimi i BA, Amandman ligjor	2016-2017	Shpenzime administrative	1
1.2	Adaptimi i Aktit të Gjenevës të Traktatit të Lisbonës në lidhje me treguesit gjeografikë dhe emërtimet e origjinës	ESHPI	Adaptimi i Aktit të Gjenevës	2017	Shpenzime administrative	1
1.3	Krijimi i një bazë ligjore për krijimin e sektorit / organi për procesimin e aplikimeve për pavlefshmërinë dhe fshirjen, si një strukturë e re brenda ESHPI	ESHPI	Krijim i bazës ligjore	2017	Shpenzime administrative	1
1.4	Eksplorimi nevojën bashkëkohore për pasurimin e llojeve të mbrojtjes ligjore të shpikjeve, në veçanti duke futur mbrojtjen ligjore të modeleve të përdorimit, duke u bazuar në një analizë krahasuese juridike të regjimeve ekzistuese ligjore Evropiane për këtë qëllim dhe formimin e propozimeve në këtë drejtim.	ESHPI	Vleësim i nevojave	2017	Shpenzime administrative	1

Strategjia Kombëtare për Pronësi Industriale të Republikës së Maqedonisë 2016-2018 - Draft

1.5	Harmonizimi i Ligjit të ri mbi zbatimin e masave doganore për mbrojtjen e DPI me sistemin e ri për përpunimin e Deklaratës Doganore dhe Dokumentet e akcizës (CDEPS)	ADRM	Amandman ligjor	2016	Shpenzime administrative	1
1.6	Ndryshimin e kornizës ligjore lidhur me TGJ për t'i mundësuar ESHPI përgjegjësinë ekskluzive për këtë objekt të PI.	ESHPI, ADRM	Amandman për kornizën ligjore	2017	Shpenzime administrative	1
2.0	Përforcimin e kapacitetit administrativ të ESHPI në lidhje me mbrojtjen e PI.					
	Masat institucionale	Institucionet	Treguesit	Korniza kohore	Financimi	Prioritetet
2.1	Krijimi i një strategjie të ndërlidhur me qëllim të vlerësimit të TGJ dhe shenjat e certifikimit	ESHPI	Krijim i strategjisë për TGJ	2017-2018	Shpenzime administrative, 150.000 EURO	1
2.2	Krijimi i një aplikacioni për telefonat mobil	ESHPI	Krijimi i aplikacionit	2018	Shpenzime administrative, 50.000 EURO	1
2.3	Zhvillimi i moduleve të reja të trajnimit në lidhje me vlerësimin, promovimin dhe marketingun e PI	ESHPI, OEI, FIZHT, APNRM, Ministria e shkencës.	Krijim i moduleve të reja të trajnimit	2016-2017	Binjakëzim me Zyrën Daneze	1
2.4	Zhvillim e një fushatë ndërgjegjësimi	ESHPI, aktor tjerë	Fushatë e zhvilluar	2016-2017	Binjakëzim me Zyrën Daneze	1
2.5	Përditësimin e IT harduer dhe softuer Mjedisit	ESHPI, aktor tjerë	Përditësimin e IT Mjedisit	2018	Shpenzime administrative, 100.000 EURO	1

Strategjia Kombëtare për Pronësi Industriale të Republikës së Maqedonisë 2016-2018 - Draft

2.6	Krijimi i një rrjeti të dedikuar në mes të ESHPI dhe institucioneve të tjera të relevante të PI.	ESHPI, aktor tjerë	Krijim i rrjetit	2018	Shpenzime administrative, EPO, EU.EUIPO, 500.000 EURO	1
2.7	Një rrjet të pronësisë industriale që duhet të krijohet në mes të ESHPI, universiteteve dhe shkollave teknike	ESHPI, Univerzitetet, Ministria e shkencës.	Krijim i rrjetit	2018	Shpenzime administrative, EPO, EU.EUIPO, Tjerë, 100.000 EURO	2
2.8	Takime tematike në mes të ESHPI dhe sektorëve të ndryshëm të biznesit me qëllim popullarizimin e PI, etj	ESHPI OEI, FIZHT etj	Takim	2016-2017	Shpenzime administrative, WIPO, EPO, EU, EUIPO. Binjakëzim me Zyrën Daneze	1
2.9	Futjen e politikës "para-diagnoza" për PI	ESHPI, OEI ME, aktor tjerë	Politika "para-diagnoza" për PI	2016-2017	Binjakëzimi me Zyrën Daneze	2
2.10	Rritjen e stafit në Sektorin e patentave me 3 ekzaminerë/ ekspertë	ESHPI, ME	Rritje personeli	2018	Shpenzime administrative,	2
2.11	Rritjen e stafit në Sektorin e MT me 3 ekzaminerë/ ekspertë	ESHPI, ME	Rritje personeli	2018	Shpenzime administrative,	2
2.12	Rritjen e stafit në Sektorin e GM me 5 ekzaminerë/ ekspertë	ESHPI, ME	Rritje personeli	2018	Shpenzime administrative,	1
2.13	Vlerësimi i infrastrukturës ekzistuese dhe hartimin e një infrastrukture të re më të shkallëzuar teknologjike.	ESHPI	Vlerësim	2016-2017	Shpenzime administrative,	
2.14	Analizimi dhe realizimi i shërbimeve të informacioneve elektronike që ESHPI	ESHPI	Analysis realised	2016-2017	Binjakëzimi me Zyrën Daneze	1

Strategjia Kombëtare për Pronësi Industriale të Republikës së Maqedonisë 2016-2018 - Draft

	duhet të ofrojë nëpërmjet faqes së saj të internetit					
2.15	E-Shërbimet dhe On-llajnë paraqitjen e të gjitha të drejtave të Pronësisë Industriale duhet të zbatohet.	ESHPI	E-Shërbime dhe On-llajnë paraqitje	2018	Shpenzime administrative, WIPO, EPO, EU, EUIPO.	1
2.16	Zhvillimi i një Udhëzuesi për marka tregtare dhe dizajnin	ESHPI	Udhëzues	2016-2017	Binjakëzim me Zyrën Daneze	2
2.17	Zhvillimi e IP Strategjitve për biznese dhe industrinë	ESHPI, OEI, FIZHT, APNRM	Strategji	2018	100.000 EURO	1
2.18	Vlerësimi i aseteve të PI, sidomos për TGJ.	ESHPI, aktor tjerë	Vlerësim	2016-2017	Binjakëzim me Zyrën Daneze	1
2.19	Fushata e vetëdijesimit për shoqërinë.	ESHPI, aktor tjerë	Fushatë	2018	60.000 EURO	1
2.20	Trajnime					
2.21	Kërkimin dhe ekzaminimin me fokus në fizikë, energji elektrike dhe mekanikë	ESHPI	Trajnime	2016-2017	Binjakëzim me Zyrën Daneze	2
2.22	Kërkimi dhe ekzaminimi me fokus në kimi, sidomos farmaceutike	ESHPI	Trajnime	2016-2017	Binjakëzim me Zyrën Daneze	2
2.23	Kërkimi dhe ekzaminimi duke përdorur sistemin e kërkimit ESPACENET.	ESHPI	Trajnime	2016-2017	Binjakëzim me Zyrën Daneze	3
2.24	Mbrojtja e softuerit	ESHPI	Trajnime	2016-2017	Binjakëzim me Zyrën Daneze	1
2.25	EPO formalitetet dhe seksioni hyrës	ESHPI	Trajnime	2016-2017	Binjakëzim me Zyrën Daneze	3

Strategjia Kombëtare për Pronësi Industriale të Republikës së Maqedonisë 2016-2018 - Draft

2.26	Çështjet administrative dhe sistemet e lidhura të informacionit në procedurën e njohjes së patentit	ESHPI	Trajnime	2016-2017	Binjakëzim me Zyrën Daneze	2
2.27	Kërkimi i informacionit për patentë dhe dokumentacionit në produkte të caktuara në dispozicion të publikut të informacioneve për patenta.	ESHPI	Trajnime	2016-2017	Binjakëzim me Zyrën Daneze	2
2.28	Trajnime individuale për marka tregtare	ESHPI	Trajnime	2016-2017	Binjakëzim me Zyrën Daneze	2
2.29	Trajnime individuale për dizajn	ESHPI	Trajnime	2016-2017	Binjakëzim me Zyrën Daneze	2
2.30	Trajnimi i përqëndruar në procedurën e regjistrimit, legjislativën evropiane, egzaminimin formal dhe thelbësor.	ESHPI	Trajnime	2016-2017	Binjakëzim me Zyrën Daneze	3
2.31	Trajnimi në lidhje me aplikimet sipas marrëveshjes së Madridit	ESHPI	Trajnime	2016-2017	Binjakëzim me Zyrën Daneze	1
2.32	EUIPO formalitete dhe seksioni hyrës	ESHPI	Trajnime	2016-2017	Binjakëzim me Zyrën Daneze	2
2.33	Lista e referencës e literaturës për markat tregtare dhe dizajne	ESHPI	Trajnime	2016-2017	Binjakëzim me Zyrën Daneze	2
2.34	Trajnim specifik për kërkime për shenja dalluese	ESHPI	Trajnime	2016-2017	Binjakëzim me Zyrën Daneze	1
2.35	Procedura e opozitës në Bordin e ri të Apelit të ESHPI.	ESHPI	Trajnime	2016-2017	Binjakëzim me Zyrën Daneze	1

Strategjia Kombëtare për Pronësi Industriale të Republikës së Maqedonisë 2016-2018 - Draft

2.36	Procedurat e apelimit në EPO	ESHPI	Trajnime	2016-2017	Binjakëzimi me Zyrën Daneze	2
2.37	Jo teknikë seminar për avokatët	ESHPI	Trajnime	2016-2017	Binjakëzimi me Zyrën Daneze	1
2.38	Program arsimor për avokatët	ESHPI	Trajnime	2016-2017	Binjakëzimi me Zyrën Daneze	1
2.39	Trajnimi i avancuar për bazën e të dhënave dhe zhvillimi të aplikacioneve	ESHPI	Trajnime	2016-2017	Binjakëzimi me Zyrën Daneze	1
2.40	Trajnimi i avancuar për standardet ndërkombëtare	ESHPI	Trajnime	2016-2017	Binjakëzimi me Zyrën Daneze	1
2.41	Trajnimi i avancuar mbi zhvillimin e web dhe zhvillimin celular	ESHPI	Trajnime	2016-2017	Binjakëzimi me Zyrën Daneze	1
2.42	Planifikimi dhe administrimi i rrjetit	ESHPI	Trajnime	2016-2017	Binjakëzimi me Zyrën Daneze	1
2.43	Siguria e rrjetit	ESHPI	Trajnime	2016-2017	Binjakëzimi me Zyrën Daneze	1
2.44	Trajnimi në web interfaces	ESHPI	Trajnime	2016-2017	Binjakëzimi me Zyrën Daneze	1
2.45	Trajnimi i avancuar individual për DPI në përgjithësi për IT	ESHPI	Trajnime	2016-2017	Binjakëzimi me Zyrën Daneze	1
2.46	ToT në lidhje me PI vlerësimin	ESHPI	Trajnime	2016-2017	Binjakëzimi me Zyrën Daneze	1

Strategjia Kombëtare për Pronësi Industriale të Republikës së Maqedonisë 2016-2018 - Draft

2.47	ToT mbi PI strategjitë për NMV	ESHPI	Trajnime	2016-2017	Binjakëzi m me Zyrën Daneze	1
2.48	ToT për PI marketing	ESHPI	Trajnime	2016-2017	Binjakëzi m me Zyrën Daneze	1
2.49	ToT për PI ndërgjegjësimin	ESHPI	Trajnime	2016-2017	Binjakëzi m me Zyrën Daneze	1
2.50	ToT për PI për Univezitetet	ESHPI	Trajnime	2016-2017	Binjakëzi m me Zyrën Daneze	1
3.0	Përforcimin e DPI kapaciteteve të organeve të zbatimit të ligjit					
	Masat institucionale	Institucionet	Treguesit	Korniza kohore	Financimi	Prioritetet
3.1	Rritja e numrit të personelit profesional të ADRM me 2 specialistë dhe gjithashtu të marrin masat që çojnë në stabilizimin e tyre.	ADRM	Rritje personeli	2016	Shpenzime administrative	1
3.2	Themelimin e një shërbimi për mbrojtjen e DPI të cilat duhet të ketë 4 këshilltarë të pavarur për DPI, një operator dhe Shef i Shërbimit	ADRM	Shërbim	2016-2017	Shpenzime administrative	1
3.3	Veprimet promovuese me qëllim për të rritur ndërgjegjësimin e publikut në lidhje me mallrat e falsifikuara, piraterinë dhe sanksionet e vendosura në këtë fushë, bashkëpunim i afër me policinë dhe Ministrinë e Drejtësisë.	ADRM. MPB.MD	Akcion	2017	Binjakëzi m me Zyrën Daneze	2

Strategjia Kombëtare për Pronësi Industriale të Republikës së Maqedonisë 2016-2018 - Draft

3.4	Zhvillimi i një fushate në lidhje me ndërgjegjësimin publik të kërcënimeve të mundshme të mallrave të falsifikuara për shëndetin dhe sigurinë.	ADRM, Institucione tjera.	Fushatë e zhvilluar	2016-2017	Binjakëzi m me Zyrën Daneze	1
3.5	Përditësimin e Mjedisit IT	ADRM	Përditësimin e Mjedisit IT	2016-2017	Shpenzime administrative	1
3.6	Trajnimi themelor në PI	ADRM	Trajnime	2016-2017	Binjakëzi m me Zyrën Daneze	1
3.7	Trajnimi i avancuar në PI	ADRM	Trajnime	2016-2017	Binjakëzi m me Zyrën Daneze	1
3.8	Trajnim për identifikimin Mallrave të çënuara	ADRM	Trajnime	2016-2017	Binjakëzi m me Zyrën Daneze	1
3.9	Trajnimi për të mësuar çështjet praktike nga specialistët të DPI	ADRM	Trajnime	2016-2017	Binjakëzi m me Zyrën Daneze	1
3.10	Trajnimi në teknologjitë IT	ADRM	Trajnime	2016-2017	Binjakëzi m me Zyrën Daneze	1
3.11	Trajnimi në promovimin e DPI.	ADRM	Trajnime	2016-2017	Binjakëzi m me Zyrën Daneze	1
3.12	ToT në DPI dhe shkeljen e të drejtave	ADRM	Trajnime	2016-2017	Binjakëzi m me Zyrën Daneze	1
3.13	Pjesëmarrja në kurset e trajnimit të OBD	ADRM	Trajnime	2016-2017	Binjakëzi m me Zyrën Daneze	1

Strategjia Kombëtare për Pronësi Industriale të Republikës së Maqedonisë 2016-2018 - Draft

3.14	Përditësimin e Mjedisit IT	ISHT	Përditësimin e Mjedisit IT	2017	Shpenzime administrative	1
3.15	Rritjen e personelit me 6 inspektorë që kanë të bëjnë vetëm DPI	ISHT	Rritje personeli	2017	Shpenzime administrative	1
3.16	Zhvillimi i manualeve të detajuara për procedurat e inspektimeve	ISHT	Manuals developed	2016	Binjakëzim me Zyrën Daneze	1
3.17	Trajnim themelor mbi DPI.	ISHT	Trajnime	2016-2017	Binjakëzim me Zyrën Daneze	2
3.18	Trajnim i avancuar mbi PI.	ISHT	Trajnime	2016-2017	Binjakëzim me Zyrën Daneze	2
3.19	Trajnim për qasjen multi-sektoriale	ISHT	Trajnime	2016-2017	Binjakëzim me Zyrën Daneze	2
3.20	Trajnim për shkeljet e PI në ADRM dhe çështjet ndërkufitare	ISHT	Trajnime	2016-2017	Binjakëzim me Zyrën Daneze	2
3.21	Trajnim për procedurat e inspektimit për PI	ISHT	Trajnime	2016-2017	Binjakëzim me Zyrën Daneze	2
3.22	Trajnime në praktikat më të mira të BE-së në lidhje me procedurat e inspektimeve të DPI	ISHT	Trajnime	2016-2017	Binjakëzim me Zyrën Daneze	2
3.23	ToT për PI Promovim	ISHT	Trajnime	2016-2017	Binjakëzim me Zyrën Daneze	2
3.24	ToT për PI ndërgjegjësimit	ISHT	Trajnime	2016-2017	Binjakëzim me Zyrën Daneze	2

Strategjia Kombëtare për Pronësi Industriale të Republikës së Maqedonisë 2016-2018 - Draft

3.25	ToTpër PI vlerësim	ISHT	Trajnime	2016-2017	Binjakëzimi me Zyrën Daneze	2
3.26	Rritja e burimeve financiare, njerëzore dhe infrastrukturore të FIZHT	FIZHT	Rritjen e burimeve financiare, njerëzore dhe infrastrukturore të FIZHT.	2016-2018	Buxhet shtetëror, EU, Donator, 2MIL EURO	1
3.27	Organizimi në bashkëpunim me ESHPI, ToT në vlerësimin e PI.	FIZHT, ESHPI.APNRM	Trajnime	2018	Shpenzime administrative	1
3.28	Organizimi në bashkëpunim me ESHPI, ToT në PI ndërgjegjësimit.	FIZHT, ESHPI.APNRM	Trajnime	2018	Shpenzime administrative	1
3.29	Organizimi në bashkëpunim me ESHPI, ToT në transferimin e teknologjisë.	FIZHT, ESHPI.APNRM	Trajnime	2018	Shpenzime administrative	1
3.30	Organizimi në bashkëpunim me ESHPI, ToT në PI Strategjitë për biznesin.	FIZHT, ESHPI.APNRM	Trajnime	2018	Shpenzime administrative	1
3.31	Organizimi i konsultimeve të përbashkëta, tryeza të rrumbullakëta, ngjarje edukative në lidhje me shkeljet e DPI	FIZHT, ESHPI.APNRM	Trajnime	2018	Shpenzime administrative	1
3.32	Rritja e burimeve financiare, njerëzore dhe infrastrukturore të APSRM	APNRM	Rritjen e burimeve financiare, njerëzore dhe infrastrukturore të APNRM.	2017	Buxhet shtetëror, EU, Donator, 2MIL EURO	1

Strategjia Kombëtare për Pronësi Industriale të Republikës së Maqedonisë 2016-2018 - Draft

3.33	Mbështetja e krijimit të fushatës sensibilizuese për ngritjen e vetëdijes dhe të kuptuarit e kompanive, veçanërisht kompanitë e vogla dhe të mesme në lidhje me krijimin, identifikimin, vlerësimin dhe përdorimin e të drejtave të pronësisë intelektuale dhe përfitimet e mbrojtjes dhe zbatimit të tyre	APNRM	Fushatë e zhvilluar	2017-2018	Shpenzime administrative	1
3.34	Organizimi i aktiviteteve edukative dhe promovuese për NVM-të në fushën e DPI bazuar në përvojën e mëparshme pozitive.	APNRM	Aktivitete	2018	Shpenzime administrative	1
3.35	Kurse të detyrueshme të trajnimit mbi çështjet e PI për gjyqtarë dhe prokurorë	MD	Trajnime	2016-2017	Binjakëzimi me Zyrën Daneze	2
3.36	Trajnime në procesin e vendimmarrjes në çështjet e PI	MD	Trajnime	2016-2018	Binjakëzimi me Zyrën Daneze	2
3.37	Rritja e numrit të anëtarëve të personelit profesional të policisë në fushën e DPI me 10 oficer dhe gjithashtu marrjen e masave që çojnë në stabilizimin e tyre.	MPB	Rritje personeli	2017	Shpenzime administrative	1
3.38	Investime në mbështetje teknike - sfond më të mirë kompjuterash, përdorim i teknologjive të reja (duke përfshirë llaptope gjatë kontrollit të tregut)	MPB	IT përditësim	2017	Shpenzime administrative	1
3.39	Trajnime bazike mbi PI	MPB	Trajnime	2016-2017	Binjakëzimi me	2

Strategjia Kombëtare për Pronësi Industriale të Republikës së Maqedonisë 2016-2018 - Draft

					Zyrën Daneze	
3.40	Trajnim i avancuar mbi PI.	MPB	Trajnime	2016-2017	Binjakëzimi me Zyrën Daneze	2
3.41	Trajnim për qasjen multi-sektoriale.	MPB	Trajnime	2016-2017	Binjakëzimi me Zyrën Daneze	2
3.42	Trajnim për çështjet e shkeljeve të PI.	MPB	Trajnime	2016-2017	Binjakëzimi me Zyrën Daneze	2
3.43	Trajnim për procedurat e inspektimit mbi PI.	MPB	Trajnime	2016-2017	Binjakëzimi me Zyrën Daneze	2
3.44	Trajnim për praktikat më të mira të BE-së në lidhje me procedurat e inspektimeve të DPI.	MPB	Trajnime	2016-2017	Binjakëzimi me Zyrën Daneze	2
3.45	ToT për PI ndërgjegjësimit	MPB	Trajnime	2016-2017	Binjakëzimi me Zyrën Daneze	1
3.46	ToT për PI Promovim	MPB	Trajnime	2016-2017	Binjakëzimi me Zyrën Daneze	1
3.47	Program trajnimi mbi PI për gjyqtarët dhe prokurorët në shërbim, si dhe në programin bazë për kandidatët për gjyqtarë dhe prokurorë	AGJPP	Trajnime	2016-2018	Shpenzime administrative	1
3.48	Trajnime bazike mbi PI	AC	Trajnime	2016-2018	Binjakëzimi me Zyrën Daneze	2
3.49	Trajnim i avancuar mbi PI.	AC	Trajnime	2016-2018	Binjakëzimi me Zyrën Daneze	2

Strategjia Kombëtare për Pronësi Industriale të Republikës së Maqedonisë 2016-2018 - Draft

3.50	Trajnime në procedurat e ligjit në lidhje me DPI	AC	Trajnime	2016-2018	Binjakëzimi me Zyrën Daneze	2
3.51	Trajnim për çështjet e shkeljeve të PI.	AC	Trajnime	2016-2018	Binjakëzimi me Zyrën Daneze	2
3.52	Trajnim për procedurat e inspektimit mbi PI.	AC	Trajnime	2016-2018	Binjakëzimi me Zyrën Daneze	2
3.53	Trajnime në praktikat më të mira të BE-së në lidhje me DPI.	AC	Trajnime	2016-2018	Binjakëzimi me Zyrën Daneze	2
3.54	ToT për PI ndërgjegjësimit	AC	Trajnime	2016-2018	Binjakëzimi me Zyrën Daneze	1
3.55	ToT për PI Promovim	AC	Trajnime	2016-2018	Binjakëzimi me Zyrën Daneze	1
3.56	Vizita studimore në vendet e BE-së në lidhje me praktikat më të mira të gjykatave kompetente i rasteve PI	AC	Vizita studimore	2016-2018	Binjakëzimi me Zyrën Daneze	1
3.57	Zhvillimin e planeve dhe programeve afat shkurta për trajnimin e përgjithshëm të ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme dhe shoqatat nën dhomat e tregtisë dhe implementimin e tyre.	TC,ESHPI,FIZ HT,APNRM,tjera.	Plane	2016-2017	Binjakëzimi me Zyrën Daneze	1
3.58	Plane dhe programe afatshkurtra për trajnim për krijimin dhe përdorimin e markave të certifikuar dhe treguesve gjeografikë për ndërmarrjet e vogla dhe	TC,ESHPI,FIZ HT,APNRM,other.	Plane	2016-2017	Binjakëzimi me Zyrën Daneze	1

Strategjia Kombëtare për Pronësi Industriale të Republikës së Maqedonisë 2016-2018 - Draft

	të mesme dhe shoqatat bujqësore dhe zbatimin e saj					
3.59	<p>Takime tematike të organizohen rregullisht në mes të ESHPI dhe sektorëve të ndryshëm të biznesit me qëllim popullarizimin e pronësisë intelektuale dhe nevojat specifike të këtyre sektorëve në lidhje me mbrojtjen e PI. Këto mbledhje do të lejojnë ESHPI dhe ekspertët e saj të kenë paMjen e duhur për zhvillimin e sektorëve të ndryshëm të biznesit dhe nevojat e tyre specifike. Është e rekomanduar që me ndihmën e EPO, OHIM dhe WIPO të kryher ky proces.</p>	TC,ESHPI,FIZ HT,APNRM,other.	Takim	2016-2017	Binjakëzimi me Zyrën Daneze	1
3.60	<p>Modulet e trajnimit: Çfarë asete PI kanë ata dhe çfarë është afati i mbrojtjes së secilit?</p>	TC,ESHPI,FIZ HT,APNRM,other.	Modulet e trajnimit	2016-2017	Binjakëzimi me Zyrën Daneze	1
3.61	<p>Modulet e trajnimit: Cila është vlera e këtyre aseteve PI?</p>	TC,ESHPI,FIZ HT,APNRM,other.	Modulet e trajnimit	2016-2017	Binjakëzimi me Zyrën Daneze	1
3.62	<p>Modulet e trajnimit: A vetë subjekti i zotëron këto asete PI apo ata janë të licencuar nga palët e treta?</p>	TC,ESHPI,FIZ HT,APNRM,other.	Modulet e trajnimit	2016-2017	Binjakëzimi me Zyrën Daneze	1
3.63	<p>Modulet e trajnimit: Si subjekt duke mbrojtur pasuritë PI?</p>	TC,ESHPI,FIZ HT,APNRM,other.	Modulet e trajnimit	2016-2017	Binjakëzimi me Zyrën Daneze	1

Strategjia Kombëtare për Pronësi Industriale të Republikës së Maqedonisë 2016-2018 - Draft

3.64	Modulet e trajnimit: Si i trajton subjekti të drejtat e palës së tretë?	TC,ESHPI,FIZ HT,APNRM,o ther.	Modulet e trajnimit	2016-2017	Binjakëzi m me Zyrën Daneze	1
3.65	Modulet e trajnimit: Duke përshkruar mënyrat e ndryshme të zhvillimit të PI, mund të mbrohen (p.sh. cila DPI është e përshtatshme).	TC,ESHPI,FIZ HT,APNRM,o ther.	Modulet e trajnimit	2016-2017	Binjakëzi m me Zyrën Daneze	1
3.66	Modulet e trajnimit: Sigurimi i udhëzimeve se çfarë faktorë duhet të merren parasysh në zgjedhjen nëse dhe si për të të mbrojtur asetet PI.	TC,ESHPI,FIZ HT,APNRM,o ther.	Modulet e trajnimit	2016-2017	Binjakëzi m me Zyrën Daneze	1
3.67	Modulet e trajnimit: Vlerësimin e vlerës së çdo zhvillimi të PI në funksion të objektivave të përgjithshme të biznesit dhe strategjive të kompanisë duke përfshirë biznesin kryesorë; qëllimet afatshkurtra dhe afatgjata për biznes dhe gjithashtu potenciali i gjenerimit të të ardhurave, p.sh. licencimit i PI.	TC,ESHPI,FIZ HT,APNRM,o ther.	Modulet e trajnimit	2016-2017	Binjakëzi m me Zyrën Daneze	1
3.68	Modulet e trajnimit: Adresimi i licencimit, keqpërdorimit e PI së palës së tretë.	TC,ESHPI,FIZ HT,APNRM,o ther.	Modulet e trajnimit	2016-2017	Binjakëzi m me Zyrën Daneze	1
3.69	Modulet e trajnimit: Monitorimi i rreziqeve të mundshme të shkeljes së palës së tretë.	TC,ESHPI,FIZ HT,APNRM,o ther.	Modulet e trajnimit	2016-2017	Binjakëzi m me Zyrën Daneze	1
3.70	Modulet e trajnimit: Zhvillimi i PI strategjive për biznes dhe industri.	TC,ESHPI,FIZ HT,APNRM,o ther.	Modulet e trajnimit	2016-2017	Binjakëzi m me Zyrën Daneze	1

Strategjia Kombëtare për Pronësi Industriale të Republikës së Maqedonisë 2016-2018 - Draft

3.71	Modulet e trajnimit: Vlerësimi i aseteve të PI.	TC,ESHPI,FIZ HT,APNRM,o ther.	Modulet e trajnimit	2016-2017	Binjakëzi m me Zyrën Daneze	1
3.72	Prezentimin e DPI në shkolla fillore, të mesme dhe fakultete, duke përfshirë bashkëpunimin e ndërsjellë për përgatitjen e projekteve në DPI, ku studentët do të marrin pjesë.	Univerzitete	DPI prezentuar etj.	2016-2017	Shpenzime administra tive	1
3.73	Seminare, kurse trajnimi dhe shkollë verore në DPI në nivel kombëtar dhe ndërkombëtar.	Univerzitete	Trajnime	2016-2017	Binjakëzi m me Zyrën Daneze	1
3.74	Trajnime në ngritje e ndërgjegjësimit për PI.	Univerzitete	Trajnime	2016-2017	Binjakëzi m me Zyrën Daneze	1
3.75	Trajnime në PI Promovimin.	Univerzitete	Trajnime	2016-2017	Binjakëzi m me Zyrën Daneze	1
3.76	Aktivitete në rritjen e ndërgjegjësimit të popullatës.	Univerzitete	Aktivitet	2016-2017	Binjakëzi m me Zyrën Daneze	1
3.77	Aktivitetet në përmirësimin i zbatimit aktual të DPI.	Univerzitete	Aktivitet	2016-2017	Binjakëzi m me Zyrën Daneze	1
3.78	Të krijohet një rrjet i Pronësisë Industriale mes ESHPI, universiteteve dhe shkollave teknike në Maqedoni dhe organizatat qendrore dhe rajonale të industrisë me anë të marrëveshjeve të bashkëpunimit në mes të njëjtave.	Univerzitete	Rrjet	2016-2018	Shpenzime administra tive, WIPO, EPO, EU	1

Strategjia Kombëtare për Pronësi Industriale të Republikës së Maqedonisë 2016-2018 - Draft

3.79	Të krijohen Mini qendra të Informacioneve brenda rrjetit, me qëllim për të siguruar informacion dhe njohuri në lidhje me objekte të ndryshme PI	Univerzitete	Mini qendra të Informacioneve	2016-2018	Shpenzime administrative, WIPO, EPO, EU	2
3.80	Ndërtimi i një kontakti të përhershëm profesional me institucione të ngjashme Evropiane	SC	Kontakt profesional	2016-2017	Shpenzime administrative	2
3.81	Trajnime në çështjet ligjore në PRAKTIKË, me praktikën e çështjeve ligjore Evropiane.	SC	Trajnime	2016-2017	Binjakëzimi me Zyrën Daneze	2
3.82	Hulumtim krahasues ligjor dhe trajnimi i praktikës çështjeve ligjore Evropiane	SC	Trajnime	2016-2017	Binjakëzimi me Zyrën Daneze	2
3.83	Trajnime në procedurat e ligjit lidhur me DPI, veçanërisht në fushën e patentave - Praktika në Bordin e Ankesave të Zyrës Evropiane të Patentave	SC	Trajnime	2016-2017	Binjakëzimi me Zyrën Daneze	2
3.84	Trajnime në praktikat më të mira të BE-së në lidhje me DPI.	SC	Trajnime	2016-2017	Binjakëzimi me Zyrën Daneze	2
3.85	Vizita studimore në vendet e BE-së në lidhje me praktikat më të mira të ligjit të gjykatave kompetente të rasteve të PI si dhe në Bordin e Apelit të EUIPO dhe EPO.	SC	Vizita studimore	2017	Binjakëzimi me Zyrën Daneze	1

KAPITULLI 7 SHTOJCAT

[1] Index Global Innovation 2015

[2] <http://www.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/en/mk/mk027en.pdf>

[3] Është konstatuar nga ana e Qeverisë së Republikës së Maqedonisë që gjatë përgatitjes së Komitetit për Stabilizim-Asocimi për vitin 2008, e cila i detyron Entin Shtetëror për Pronësi Industriale (ESHPI) të përgatit një Strategji Kombëtare të Pronës Intelektuale 2009-2012 si koordinator i Programit kombëtar për miratimin e EU legjislacionit (NPAA) në sferën e PI. Para punës së tyre për strategjinë, ESHPI dhe Ministria e ekonomisë, së bashku me institucionet e tjera të përfshira kanë punuar në përgatitjen e Programit Kombëtar për zbatimin e të drejtave të pronësisë industriale dhe Planit e Veprimit për zbatimin e tij.

[4] <http://www.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/en/mk/mk027en.pdf>

[5] <http://ippo.gov.mk/MK/NovostiView.aspx?id=4144&cat=GM>.

[6]

<http://www.konkurentnost.mk/StrateskiDokumenti/IndustriskaPolitikaNaRepublikaMakedonija2009-2020.pdf>

[7]

http://www.konkurentnost.mk/StrateskiDokumenti/Strategija%20za%20inovacii_final_0ktomvri2012.pdf

[8]

http://www.konkurentnost.mk/StrateskiDokumenti/Strategija%20za%20inovacii_final_0ktomvri2012.pdf

[9] <http://www.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/en/mk/mk027en.pdf>

[10] Marrëveshja e Stabilizim Asociimit me Bashkimin Evropian dhe Shteteve të tyre Anëtare (SSA) u nënshkrua më 9 prill 2001 në Luksemburg, e cila pas ratifikimit nga të gjitha palët nënshkruese, hyrë në fuqi më 1 prill 2004. Neni 71 prona intelektuale, industriale dhe komerciale: (1) në përputhje me dispozitat e këtij neni dhe Shtojcën VII, Palët njohin rëndësinë për të siguruar mbrojtje përkatëse dhe efektive dhe zbatimin e pronësisë intelektuale, industriale dhe tregtare. (2) Republika e Maqedonisë do të marrë të gjitha masat e nevojshme për të siguruar, jo më vonë se 5 vjet nga data e hyrjes në fuqi të kësaj Marrëveshjeje, në nivel të mbrojtjes së të drejtave të pronësisë intelektuale, industriale dhe tregtare, të ngjashme me ato ekzistues në BE duke përfshirë edhe Mjetet efektiv për zbatimin e të drejtave të tilla. (3) Republika e Maqedonisë detyrohet gjatë periudhës në fjalë të qaset kah konventat shumëpalëshe për të drejtat e pronësisë intelektuale, industriale dhe tregtare të përmendura në aneksin VII. (4) Në rast të ndonjë problemi në fushën e pronësisë intelektuale, industriale dhe tregtare që kanë ndikuar kushtet e tregtimit, ata do të komunikohet menjëherë të Këshillin për Stabilizim-Asocimi,

me kërkesë të cilësdo nga Palët për të arritur një zgjidhje e pranueshme për palët.

[11] <https://www.zsi.at/en/object/partner/1618>

[12] <http://www.jorm.org.mk/>

[13] Analiza e markave ekzistuese dhe markat tregtare në rajonin kufitar, në mars të vitit 2015, Oda Ekonomike e Maqedonisë Veri-Perëndimore dhe ESHPI.

[14] Analiza e markave ekzistuese dhe markat tregtare në rajonin kufitar, në mars të vitit 2015, Oda Ekonomike e Maqedonisë Veri-Perëndimore dhe ESHPI, faqe 9.

[15] Analiza e markave ekzistuese dhe markat tregtare në rajonin kufitar, në mars të vitit 2015, Oda Ekonomike e Maqedonisë Veri-Perëndimore dhe ESHPI, faqe 17.

[16] Analiza e markave ekzistuese dhe markat tregtare në rajonin kufitar, në mars të vitit 2015, Oda Ekonomike e Maqedonisë Veri-Perëndimore dhe ESHPI, faqe 12.

[17] Analiza e markave ekzistuese dhe markat tregtare në rajonin kufitar, në mars të vitit 2015, Oda Ekonomike e Maqedonisë Veri-Perëndimore dhe ESHPI, faqe 22.

[18] Raporti i vlerësimit për SN 2016-2018 i bërë nga projekti nr IPA / TAIB2011 / 6,9 / LOT10 / 07

[19] Raporti i BE-së për vitin 2015 për Republikën e Maqedonisë

[20] Raporti i BE-së për vitin 2015

[21] Raport mbi pyetësin e vlerësimit

[22] Raporti i BE-së për vitin 2015

[23] NPAA 2015

[24] Raporti i BE-së për vitin 2015

[25] http://www.apprm.gov.mk/about_us.asp?id=15

[26] Raporti i BE-së për vitin 2015

[27] Raporti i BE-së për vitin 2015

[28] Udhëzime për Strategjinë Kombëtare PI të Republikës së Maqedonisë

[29] Udhëzime për Strategjinë Kombëtare PI të Republikës së Maqedonisë { / 2